

วารสารข้าราชการ

๕๕
ปีที่ 21 ฉบับที่ 4 เมษายน 2519

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๕

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	๑
เรื่องอำนาจของรัฐมนตรี	๕
ลูกจ้างของทางราชการกับข้าราชการพลเรือน	๑๑
บทสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์	๒๒
จรรยาบรรณ : เครื่องมงคลนภาพ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล	๓๔
กฎหมายและระเบียบใหม่	๓๗
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๕๐
ระบบราชการกับการพัฒนาการเมือง	๕๗
ใหม่ ๆ ในราชการ	๖๕
ท้ายเล่ม	๗๐

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

หาสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน บัญชาคลัง หรือปัญหา ข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" นี้

จัดทำปก ๕ บาท
สมาชิก ปีละ ๕๕ บาท รวมค่าส่ง
บอกรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ. ถนนพหลโยธิน
โทร. ๔๑๕๕๕๕ หรือ ๔๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๕

พิมพ์ที่พิมพ์ดีดพิมพ์ กรุงเทพมหานคร
นางจำรัส อ่องจรีต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
ที่ปรึกษา

ทันเอก จิตตา	ณ สงขลา
นายประวิทย์	ณ นคร
นายโสรัจ	สุจริตกุล

บรรณาธิการ
นายสมสละ จีระพันธ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
นายจีระพันธ์ สิวาชะวิโรจน์
นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

กองบรรณาธิการ
นายวรเทพ สวัสดิ์
นายเกียรติสม กลิ่นสุวรรณ
นายอดุล จันทรรักษ์
นายสมา สนิทานนท์
นายสมศักดิ์ สุภะรัชฎ์เดช
นายณรงค์ นกุลการ

ผู้จัดการ
นายสมศักดิ์ เจริญกุล

ผู้ช่วยผู้จัดการ
นายธงชัย วาณิชกะ
นายสมาน รังสีโยกฤษฎ์
นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์
นายวิเศษ อดิศักดิ์

บทบรรณาธิการ

ตัวจักรที่สำคัญยิ่งในการที่จะบริหารประเทศ ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลนั้นได้แก่ข้าราชการประจำ ซึ่งถ้ารวมทั้งข้าราชการทหาร ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวของทางราชการแล้ว จะมีจำนวนถึงล้านคนเศษ อันนับได้ว่าเป็นจำนวนมหาศาล ดังนั้นหากรูปแบบหรือ โครงสร้าง ของระบบการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวข้าราชการ ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแล้ว นโยบายหรือแผนงานต่างๆ ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นไว้อย่างสวยหรูก็จะมีอจบบรรลุเป้าหมายได้ เพราะกลไกที่สำคัญในการที่จะให้นโยบายของรัฐบาลดำเนินไปอย่างได้ผลคือนั่นขึ้นอยู่กับตัวข้าราชการประจำว่ามีความรู้ความสามารถที่จะรับนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างได้ผลหรือไม่เพียงใด

เท่าที่แล้วมารัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ มักจะให้ความสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับเรื่องของงบประมาณ แผนงาน หรือการพัฒนาการต่าง ๆ แต่จะไม่ค่อยให้ความสนใจ และเอาจริงเอาจังมากนักเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการทำงาน และประสิทธิภาพของตัวข้าราชการ จึงทำให้งานราชการ

ดำเนินไปอย่างเชื่องช้า เฉื่อยชา ขาดความรับผิดชอบ การทำงานเป็นในลักษณะที่ทำแบบเข้าขามเข้าชาม ระเบียบวินัยหย่อนยาน ตัวผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับสูงลงมาไม่เอาใจใส่ ในการปกครองบังคับบัญชา ก่อให้เกิดช่องโหว่ในการทุจริตกันได้ หรือไม่กี่ตัวผู้บังคับบัญชาเป็นเสียเองดังที่เห็นกันอยู่แล้ว เป็นต้น

เรื่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับสมรรถภาพของข้าราชการนั้นมออยู่หลายเรื่องด้วยกัน แต่ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การปฏิบัติงานจะดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับตัวหัวหน้างานหรือผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเรื่องทางด้านธุรกิจเอกชนได้พัฒนาไปมากแล้ว เกี่ยวกับการสรรหาคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมแท้จริง แต่ด้านราชการแล้วยังล่าช้าอยู่มาก เป็นต้นว่า การพิจารณาแต่งตั้งหัวหน้างาน หรือนักบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสูง เช่น อธิบดี และรองอธิบดี หรือหัวหน้างานระดับกองนั้น ยังยึดหลักอาวุโส หรือความชอบพอกันเป็นส่วนตัว และ

บางทีก็มีเหตุผลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ในด้านความสามารถของตัวบุคคล จึงก่อให้เกิดผลเสียทั้งในด้านของหน่วยงาน ผู้ร่วมงาน และข้าราชการโดยส่วนรวม ดังนั้นเรื่องสำคัญประการแรกในการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพของข้าราชการคือ จะต้องหาวิธีการเลือกสรรหัวหน้างาน และนักบริหารระดับสูงโดยถือหลักความสามารถ ประกอบกับความเหมาะสมอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้หัวหน้างานและผู้บริหารที่เหมาะสมที่สุด รวมทั้งให้มีการพัฒนาและอบรมผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้างานและผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานนั้นอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

การสรรหาบุคคลเข้ารับราชการก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่ง

ขึ้น โดยถือหลักว่าการเข้ารับราชการนั้นจะต้องเป็นไปตามหลักคุณธรรม อย่าให้มีการเล่นพรรคเล่นพวก ให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ารับราชการ ซึ่งเมื่อได้คนดี ๆ เข้ามารับราชการแต่เริ่มแรกแล้วก็จะช่วยให้งานของราชการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบราชการพลเรือนในหลายประเทศเขาเน้นความสำคัญมากในเรื่องการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการ โดยให้มีหน่วยงานกลางในการบริหารงานบุคคลทำหน้าที่สรรหาและสอบบุคคลเข้ารับราชการอย่างจริงจัง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะนอกจากจะเป็นการกำจัดการเล่นพรรคเล่นพวกได้แล้ว ยังเป็นการประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายของรัฐ และของผู้ประสงค์จะเข้ารับราชการได้ด้วยรวมทั้งการสอบเข้ารับราชการจะเป็นมาตรฐานเดียวกันหากการสอบเข้ารับราชการนั้น มาร่วมอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน

การฝึกอบรมข้าราชการเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญอีกเรื่องหนึ่งในการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพของข้าราชการให้ดียิ่งขึ้น เพราะเท่าที่แล้
 มาเกือบจะกล่าวกันไว้ว่าการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานในราชการพลเรือนเรานั้นกระทำกันอย่างไม่เป็นลำดับเป็นสำนัก ข้าราชการต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือเรียนรู้จากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งทำให้ข้าราชการเรียนรู้งานเข้า ทำงานผิดพลาด และเมื่อจะเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น หรือเปลี่ยนหน้าทํางานก็ไม่ได้มีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ ผู้ใดเลื่อนตำแหน่งขึ้นไปก็ต้องไปเรียนงานด้วยตนเองหรือเมื่อไปรับผิดชอบในงานด้านบริหารก็ขาดความรู้ในหลักการบริหารงาน เป็นต้น ดังนั้น เพื่อที่จะให้ข้าราชการสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเน้นในเรื่องการฝึกอบรมข้าราชการ ให้มาก โดยจะต้องดำเนินการฝึกอบรมข้าราชการตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ จนกระทั่งฝึกอบรมผู้จะทำหน้าที่เป็นนักบริหารในระดับต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ข้าราชการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ปัญหาเรื่องข้าราชการล้นงาน และมีหน่วยงานซ้ำซ้อนกัน ก็เป็นปัญหาใหญ่อีกประการหนึ่งที่มีการกล่าวถึงกันมาก และเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งควรจะได้มีการศึกษา วิเคราะห์ และหาทางแก้กัน

อย่างแท้จริงอาจให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ หากหน่วยงานไหนที่คนล้นงานก็ควรจะได้มีการมาตรการว่าจะใช้คนเหล่านั้นเหล่านั้นไปเป็นประโยชน์ต่อราชการอย่างไร หน่วยงานไหนที่หมดความจำเป็น หรือไปซ้ำซ้อนกันกับหน่วยอื่นก็ควรที่จะพิจารณายุบเลิกไปเสีย และโอนคนไปให้กับหน่วยงานที่ยังขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่อยู่ ซึ่งเรื่องนรีรัฐบาลควรจะต้องกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อทำการศึกษา วิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างแท้จริง แทนที่จะให้มีการโยนกลองกันอยู่ดังเช่นในบัจจุบัน

ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงสมรรถภาพของข้าราชการ ให้มีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในราชการพลเรือนยังมีอีกมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวโยงกันเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่ตัวผู้บริหาร ระดับ สูงสุด ไปจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับต่ำผู้ปฏิบัติงาน และเป็นปัญหาที่น่าจะแก้ไขได้ หากมีผู้นำในการบริหารงานบุคคลที่มีความเด็ดขาดและตั้งใจในการที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง จึงขอฝากความหวังไว้กับรัฐบาลชุดใหม่ที่เข้ามาบริหารประเทศด้วยว่าจะให้ความสนใจในการที่จะแก้ไขปรับปรุง และเอาใจจริงเอาใจกับสมรรถภาพของข้าราชการมากน้อยเพียงใด ●

ยังเริ่มไม่ได้ เต็มความคิดไปหาข

เรื่องอำนาจของรัฐมนตรี

จิระภา รัตนวิบูลย์

นับแต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกาศใช้ ได้มีผู้พากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้กันมากมายหลายเรื่อง ในแง่มุมต่าง ๆ กัน เรื่องอำนาจของรัฐมนตรีก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ยังมีการเข้าใจผิดกันอยู่มาก จึงใคร่เสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เป็นที่เข้าใจกันโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

เกี่ยวกับอำนาจของรัฐมนตรี มีบัญญัติรับรองไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๒๑ ว่า “... รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวง.....” และมาตรา ๗๑ ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ ห้ามมิให้ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง” และวรรคท้ายของมาตราเดียวกันนั้นได้บัญญัติไว้ด้วยว่า “การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยง

ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” จากบทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า รัฐมนตรียังคงมีอำนาจที่จะสั่งการแก่ข้าราชการประจำได้อยู่ดังเดิม ตัวอย่างเช่นอธิบดีตั้งคณะกรรมการสอบสวนหัวหน้าแผนกซึ่งมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่การสอบสวนดำเนินไปอย่างล่าช้า รัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาก็มีอำนาจที่จะสั่งอธิบดีให้รีบดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จไปโดยรวดเร็วได้ ถ้าอธิบดีเพิกเฉยเสีย อธิบดีก็มีความผิดฐานขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และหากการขัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เช่นเป็นเหตุให้สำนวนการสอบสวนสูญหายไป เช่นอธิบดีผู้เน้นก็จะต้องถูกลงโทษทางวินัยสถานหนัก ถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ได้ตามความร้ายแรงแห่งกรณีของความผิดนั้น หรือตัวอย่างเช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหนึ่ง ไปตรวจราชการในกรมหนึ่งพบเสมียนพนักงานกำลังนั่งอ่าน

หนังสือพิมพ์อยู่ในเวลาราชการรัฐมนตรีก็มีอำนาจที่จะ
สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนเสมียนพนักงาน
ผู้นั้นได้เองตามนัยมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบ
ด้วยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘) แต่ในทาง
ปฏิบัติไม่ควรกระทำ ควรให้เป็นเรื่องของผู้บังคับ
บัญชาใกล้ชิดที่จะพิจารณาลงโทษน่าจะเหมาะสมกว่า

เมื่อพิจารณารายละเอียดในมาตราต่างๆ ของ
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗
ซึ่งถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้ว จะเห็นได้ว่าอำนาจต่างๆ
ของรัฐมนตรีตามกฎหมายเดิม ก็ยังคงมีอยู่ใน
กฎหมายฉบับใหม่ด้วยทุกอย่าง เพียงแต่กฎหมาย
ใหม่วางหลักในการสั่งการของผู้บังคับบัญชาแต่ละคน
ไว้อย่างเป็นระเบียบ มิให้มีการใช้อำนาจซ้อนกันดัง
แต่ก่อน เพื่อแก้ปัญหาการขัดแย้งกันซึ่งเคยมีปรากฏ
มาแล้ว กล่าวคืออธิบดีสั่งบรรจุข้าราชการชั้นตรีผู้หนึ่ง
ให้ทดลองปฏิบัติราชการ ในอำเภอหนึ่ง แต่ผู้ว่า
ราชการจังหวัดออกคำสั่งแต่งตั้งไปทดลองปฏิบัติราชการ
ในอีกอำเภอหนึ่ง อันเป็นการขัดแย้งกันระหว่าง
ผู้บังคับบัญชาด้วยกัน กฎหมายใหม่จึงได้วางแนวทาง
ปฏิบัติในเรื่องการให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการไว้เป็นลำดับ
กันดังนี้

รัฐมนตรีสั่งได้สำหรับตำแหน่งระดับ ๑๑
(ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง)

ปลัดกระทรวงสั่งได้สำหรับตำแหน่งระดับ ๑๐
(อธิบดี รองปลัดกระทรวง รองปลัดทบวง)

อธิบดีสั่งได้สำหรับตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา
(รองอธิบดี)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งได้สำหรับข้าราชการใน
ส่วนภูมิภาคตำแหน่งระดับ ๔ ลงมา (หัวหน้าแผนก)

การให้สั่งกันได้ตามลำดับเช่นนี้ ไม่เป็นเหตุ
ให้รัฐมนตรีไม่สามารถปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
ให้เป็นไปตามนโยบายดังที่กล่าวกันแต่ประการใดไม่
เพราะกฎหมายใหม่ได้มีวิธีการในรายละเอียดที่จะให้
ข้าราชการทุกคนต้องดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลไว้
แล้ว ซึ่งจะได้กล่าวให้เห็นเป็นเรื่องๆ ไปดังนี้

๑. การบรรจุและแต่งตั้ง

การบรรจุและการแต่งตั้งมีอยู่หลายกรณี เช่น
การบรรจุผู้ไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการ
รับราชการทหารกลับเข้ารับราชการ การบรรจุผู้ได้รับ
อนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ไปปฏิบัติงานใด ๆ กลับเข้า
รับราชการ การโอนข้าราชการจากกระทรวงทบวงกรม
หนึ่งไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในอีกกระทรวงทบวง-
กรมหนึ่ง การบรรจุข้าราชการพลเรือนซึ่งออกจาก
ราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการเหล่านี้ แต่เดิมตาม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗
มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒
ตามลำดับ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งได้สำหรับข้าราชการ
ทุกชั้น

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๗ ตามลำดับ ประกอบด้วยมาตรา ๔๔ ก็ให้ รัฐมนตรีอำนาจเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งในกรณี ดังกล่าวได้ สำหรับตำแหน่งระดับ ๑๑ คือระดับปลัด กระทรวง

สำหรับการบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งระดับ ๑๐ (อธิบดี) นั้น แม้กฎหมายมาตรา ๔๔ จะได้บัญญัติ ให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งก็ จริง แต่ก็ได้บัญญัติไว้ด้วยว่าต้องเสนอชื่อผู้ที่จะได้รับ บรรจุและแต่งตั้งนั้นต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และให้ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความ กราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ซึ่งในการเสนอชื่อต่อรัฐมนตรีนั้นตามตัวบทมิได้ให้ อำนาจรัฐมนตรีที่จะคัดค้านก็จริง แต่การที่กฎหมาย บัญญัติให้ต้องเสนอชื่อก็เพื่อเป็นการรายงานให้ทราบ ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ซึ่งในทาง ปฏิบัติหากรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ชั้น เห็นว่าไม่เหมาะสม ก็อาจขอให้ปลัดกระทรวง รับไปทบทวนเสียใหม่ได้

สำหรับการบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งระดับต่ำกว่าอธิบดีลงมาแม้กฎหมายจะไม่ได้บัญญัติให้ รัฐมนตรีมีส่วนร่วมในการบรรจุ และแต่งตั้งก็จริง แต่ ก็หาได้ทำให้รัฐมนตรีขาดอำนาจในการควบคุมในการ ปฏิบัติราชการของข้าราชการระดับต่ำกว่าอธิบดีไม่ เพราะโดยข้อเท็จจริงรัฐมนตรีมีอำนาจควบคุมข้าราชการ

การระดับสูงซึ่งเป็นหัวหน้าอยู่เต็มที่อยู่แล้ว ย่อม สามารถบังคับการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของ รัฐบาลได้อยู่เองแล้ว โดยไม่มีความจำเป็นต้องสั่งการ ลงมายังข้าราชการระดับนั้น ๆ โดยตรง จึงน่าจะเป็น ที่ยอมรับกันโดยเหตุผลแล้วว่าการที่ให้มีการบังคับบัญชา เต็มขนาดตามลำดับชั้นตอนกันนั้นก็สามารถทำให้ รัฐมนตรีบังคับการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของ รัฐบาลได้แล้ว นอกจากนี้ การให้มีการบังคับบัญชา ตามลำดับชั้นตอนยังเป็นการป้องกันมิให้มีการขัดแย้ง กันในการสั่งการทั้งยังเป็นการป้องกันการขัดขวางรับ ผิดชอบอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลสนับสนุน อีกหลายประการดังนี้

๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๒๒ ได้บัญญัติให้ปลัดกระทรวงมีหน้าที่รับผิดชอบ ควบคุมราชการประจำในกระทรวงอยู่แล้ว รัฐมนตรี จึงควรที่จะใช้เวลาในการบริหารนโยบายทางการเมือง ทุ่มอยู่อย่างเต็มที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ราชการ เมือง และราชการประจำนั้น โดยลักษณะงาน ต่างกันอยู่แล้ว การที่จะให้คนคนเดียวรับผิดชอบงาน ต่างลักษณะกันนั้น ยากที่จะบริหารงานให้เจริญก้าวหน้าได้เท่าที่ควร

๒. การบริหารงานของข้าราชการประจำมี ลักษณะต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุนโยบายที่วางไว้ จะ ทำ ๆ หยุด ๆ ไม่ได้ หากผู้กำหนดนโยบายต้อง เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยของรัฐบาลแล้วก็จะ เกิดความยุ่งยากสับสนในการบริหารงานประจำเป็น อย่างมาก

๓. ถ้าให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งอธิบดี ถ้ารัฐมนตรีแต่งตั้งคนที่ไม่ได้มาเป็นอธิบดี ก็ไม่สามารถไล่เบียดเอาแก่รัฐมนตรีได้ เพราะรัฐมนตรีเป็นข้าราชการการเมืองไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายข้าราชการพลเรือน ถ้าให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งอธิบดีถ้าเกิดการผิดพลาดขึ้นก็สามารถเล่นงานปลัดกระทรวงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนได้

๒. การเลื่อนตำแหน่ง (หรือการเลื่อนชั้นตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗)

เดิมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจเลื่อนชั้นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นเป็นชั้นโท เอก และพิเศษ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ ประกอบด้วยมาตรา ๔๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไปในระดับ ๑๑ ได้ ปลัดกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไปในระดับ ๑๐ และอธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไปตั้งแต่ระดับ ๘ ลงมาเป็นลำดับกันไป โดยมีได้มีการใช้อำนาจซ้อนกัน โดยมีเหตุผลเช่นเดียวกับในเรื่องการบรรจุและแต่งตั้ง เพราะการเลื่อนตำแหน่งนั้นก็เป็นเรื่องของการแต่งตั้งนั่นเอง กล่าวคือเป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นจากเดิม

๓. การเลื่อนเงินเดือน

เดิมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจเลื่อนเงินเดือนข้าราชการชั้นพิเศษ โดยต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๓ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจส่งเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑๑ (ปลัดกระทรวง) ได้เองโดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เป็นการให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของรัฐมนตรียิ่งกว่าแต่ก่อน

๔. วินัย

(ก) การรักษาวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาตรา ๗๑ ได้กำหนดวินัยของข้าราชการพลเรือนไว้ประการหนึ่งว่า “ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ห้ามมิให้ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง”

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๑ อย่างเดียวกัน นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มความว่า “การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ

ของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” บทบัญญัติมาตราดังกล่าว จะเห็นได้ว่ารัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจที่จะสั่งการแก่ข้าราชการประจำได้ทุกระดับตำแหน่ง ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามก็มีผิดทางวินัย

(ข) การสั่งลงโทษและการสั่งที่ไม่เป็นการลงโทษ

การพิจารณาความผิดทางวินัย อาจมีการสั่งที่เป็นการลงโทษและไม่เป็นการลงโทษก็ได้ดังนี้

(๑) การสั่งซึ่งไม่เป็นการลงโทษ ได้แก่ การสั่งให้ออกเพราะหย่อนความสามารถ ประพฤติตนไม่เหมาะสม หรือบกพร่องในหน้าที่ การให้ออกเพราะมีมลทินมัวหมอง และการให้ออกเพราะถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เหล่านี้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งดังกล่าวได้ สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกคน และในเรื่องการสั่งพักราชการ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๕๗ ก็ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งได้สำหรับข้าราชการตำแหน่งหัวหน้ากองลงมา

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ มาตรา

๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ออกเพราะหย่อนความสามารถ ประพฤติตนไม่เหมาะสม หรือบกพร่องในหน้าที่ สั่งให้ออกเพราะมีมลทินมัวหมอง สั่งให้ออกเพราะถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก สั่งพักราชการและสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑๑ ส่วนตำแหน่งระดับอื่นก็อยู่ในอำนาจของปลัดกระทรวงและอธิบดีความลำดับกันไป การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อไม่ให้มีการใช้อำนาจซ้อนกันและไม่เป็นเหตุให้รัฐมนตรีไม่สามารถบังคับการให้เป็นไปตามนโยบายของกฎหมายได้แต่ประการใดไม่

(๒) การสั่งลงโทษ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งไล่ออก ปลดออก ให้ออก ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน และภาคทัณฑ์ ข้าราชการได้ทุกคน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๕ ประกอบด้วยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ ข้าราชการได้ทุกระดับตำแหน่งเหมือนเดิม

แต่สำหรับการลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก ซึ่งเป็นการลงโทษสำหรับความผิดวินัยอย่างร้าย

ดังนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๘๖ ก็ให้รัฐมนตรียังคงมีอำนาจสั่งไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกได้ สำหรับข้าราชการตำแหน่งระดับ ๑๐ การลงโทษตำแหน่งระดับ ๑๐ ก็ให้เป็นอำนาจของปลัดกระทรวง และการลงโทษตำแหน่งระดับ ๘ ลงมาก็ให้เป็นอำนาจอธิบดี ตามลำดับกันไป นอกจากนี้ กฎหมายใหม่ยังได้กำหนดวิธีการ ให้รัฐมนตรีคอยควบคุมการใช้ อำนาจของปลัดกระทรวงและของอธิบดีไว้อย่างเหมาะสมอีกด้วย กล่าวคือ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงไม่ลงโทษอธิบดีที่ทำผิด รัฐมนตรีก็มีอำนาจตามมาตรา ๘๖ วรรค ๑ ที่จะสั่งลงโทษอธิบดีเสียเองได้และมีอำนาจที่จะลงโทษปลัดกระทรวง ที่ละเลยไม่ลงโทษอธิบดีได้ด้วย

(ก) การตั้งคณะกรรมการสอบสวน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ทุกคน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ได้มีบทบัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการพลเรือนได้ สำหรับตำแหน่งระดับ ๑๐ ปลัดกระทรวงสำหรับตำแหน่งระดับ ๑๐ และอธิบดีสำหรับตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา

โดยได้มีวิธีการไว้ในมาตรา ๘๖ วรรค ๑ ให้รัฐมนตรีควบคุมการใช้อำนาจของปลัดกระทรวง และอธิบดีไว้ด้วย กล่าวคือ ในกรณีที่ข้าราชการต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน เช่น ปลัดกระทรวงกระทำผิดร่วมกับหัวหน้าแผนก กฎหมาย มาตรา ๘๖ วรรค ๒ ก็ให้อำนาจรัฐมนตรีตั้งกรรมการสอบสวนทั้งปลัดกระทรวงและหัวหน้าแผนกได้เอง และถ้าปรากฏว่าผิดจริงรัฐมนตรีก็มีอำนาจที่จะสั่งลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก แก่หัวหน้าแผนกผู้นั้นได้ตามควรแก่กรณีความผิดได้ด้วย

กล่าวโดยสรุปรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงยังคงมีอำนาจควบคุมข้าราชการประจำ] ทุกคนในกระทรวง และมีอำนาจให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการประจำ เหมาะสม และเพียงพอที่จะบังคับการต่าง ๆ ได้แล้ว ●

ลูกจ้างของทางราชการ กับข้าราชการพลเรือน

ดุสิต พัวศิริ

โดยที่ในปัจจุบันนี้ มีเสียงเรียกร้องจากลูกจ้างของทางราชการในส่วนราชการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อขอให้ทางราชการพิจารณาปรับปรุงฐานะให้เป็นข้าราชการพลเรือน โดยอนุโลมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ขยายชั้นค่าจ้างและเพิ่มขั้นระดับต่าง ๆ โดยอนุโลมตามระบบข้าราชการพลเรือนแบบ พ.ช. ปรับปรุงบำเหน็จบำนาญให้ลูกจ้างประจำมีสิทธิได้รับบำนาญได้อีกกรณีหนึ่ง และให้มีวันลาหยุดราชการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยมีเหตุผลว่า ตามสภาพความเป็นจริงในส่วนราชการโดยทั่วไปแล้ว ส่วนราชการต่างๆ มิได้มีเฉพาะเพียงข้าราชการพลเรือนเท่านั้น แต่ยังมีลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวร่วมปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก ลูกจ้างประจำและชั่วคราวนับแสนคนเหล่านี้ อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการ ๒ หน่วย คือ สำนักงบประมาณ เป็นผู้กำหนดอัตราค่าจ้าง และกรมบัญชีกลางเป็นผู้กำหนดอัตราค่าจ้าง ลูกจ้างของทาง

ราชการเป็นจำนวนมากได้ทำงานในตำแหน่งหน้าที่และมีลักษณะงานอย่างเดียวกับข้าราชการพลเรือน และเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ทั้งในสำนักงานและนอกสำนักงาน เช่น พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานสารบรรณ พนักงานบัญชี พนักงานสถิติ ช่างโยธา ช่างกล โรงงาน ช่างปูน ช่างไม้ เป็นต้น ประกอบกับคุณสมบัติโดยทั่วไปของลูกจ้างประจำก็อนุโลมใช้คำสั่งและระเบียบตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกประการ ต้องรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่วไป

กรณีจึงเป็นที่น่าศึกษาเปรียบเทียบในแง่ของสถานภาพระเบียบวิธีการบรรจุ สิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากทางราชการระหว่างลูกจ้างของทางราชการกับข้าราชการพลเรือนว่ามีความแตกต่างกันอยู่มากน้อยเพียงไร จึงได้เกิดมีเสียงเรียกร้องจากลูกจ้างของทางราชการกันอย่างมากมายเพื่อเป็นแนวทางการพิจารณาหาข้อยุติว่าควรจะเป็นอย่างไรต่อไป

ความหมายของลูกจ้างของทาง

ราชการ

๑. ลูกจ้างประจำ หมายถึง

๑.๑ ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และราย ชั่วโมง ที่จ้างไว้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะประจำ โดยไม่มีกำหนดเวลา ตามอัตราและจำนวนที่กำหนดไว้

๑.๒ ปกติต้องเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณหมวดค่าจ้างประจำ เว้นแต่ลูกจ้างประจำของบางส่วนราชการที่ต่งจ่ายและเบิกค่าจ้างจากหมวดรายจ่ายอื่น ๆ เช่น หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งถือว่ามีฐานะเป็นลูกจ้างประจำเช่นเดียวกัน

๑.๓ มีอัตราดอกเบี้ยอยู่ในบัญชีของดอกเบี้ยค่าจ้างประจำที่กรมบัญชีกลางตรวจอนุมัติแล้ว

๒. ลูกจ้างชั่วคราว หมายถึง

๒.๑ ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และราย ชั่วโมงที่ส่วนราชการจ้างไว้ ปฏิบัติงานที่มีลักษณะชั่วคราว หรือมีกำหนดเวลาจ้าง แต่ทั้งนี้ระยะเวลาจ้างต้องไม่เกินปีงบประมาณ

๒.๒ ปกติต้องเบิกจ่ายค่าจ้างจากเงินงบประมาณหมวดค่าจ้างชั่วคราว เว้นแต่ลูกจ้างชั่วคราวของบางส่วนราชการที่ต่งจ่ายและเบิกค่าจ้างจากเงินงบประมาณหมวดรายจ่ายอื่น ๆ เช่น หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หรือเบิกจ่ายจากเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย

๒.๓ มีอัตราหรือตำแหน่งกำหนดไว้ในบัญชีลูกจ้างชั่วคราวประจำปี

การจ้างลูกจ้างประจำ

๑. การจ้างลูกจ้างประจำของส่วนราชการต่างๆ ให้จ้างได้ในอัตราค่าจ้างที่ได้รับอนุมัติให้ถ้อยแล้วเท่านั้น

๒. ผู้มีอำนาจจ้างคือหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณซึ่งเป็นอธิบดี และตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว

๓. การจ้างที่ผู้มีอำนาจจ้างดำเนินการสั่งจ้างได้เองโดยไม่ต้องขออนุมัติกระทรวงการคลังมีอยู่ ๒ กรณี คือ

๓.๑ การจ้างลูกจ้างรายเดือน ในอัตราค่าจ้างไม่เกินเดือนละ ๗๕๐ บาท หรือลูกจ้างรายวัน และราย ชั่วโมง ซึ่งคำนวณเงินค่าจ้างตามปกติแล้วเดือนหนึ่งไม่เกิน ๗๕๐ บาท

๓.๒ การจ้างลูกจ้างประจำในตำแหน่งที่กระทรวงการคลังและหรือสำนักงานงบประมาณได้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ขึ้นสูง ตลอดจนเงื่อนไขการจ้างไว้ให้แล้ว หากจ้างผู้ที่มีคุณลักษณะตามเงื่อนไขและจ้างในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดไว้แล้ว

๔. การจ้างนอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๓ จะต้องได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังก่อน

การจ้างลูกจ้างชั่วคราว

๑. ผู้มีอำนาจจ้าง คือ หัวหน้าส่วนราชการ

ที่เทียบเท่าอธิบดีขึ้นไปเป็นเจ้าของงบประมาณ หรือ
ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว
ซึ่งอาจจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

๒. การจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนตามคุณ
วุฒิ ถ้าจ้างไม่เกินขั้นต่ำของคุณวุฒิของข้าราชการโดย
อนุโลม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับคุณวุฒิของผู้ที่
สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ย่อมจะต้องถือการ
กำหนดอัตราเงินเดือนของ ก.พ. เป็นหลัก ผู้อำนาจ
จ้างดำเนินการจ้างได้เลย

๓. การจ้างลูกจ้างชั่วคราวในอัตราค่าจ้างราย
เดือน ไม่เกินเดือนละ ๗๕๐ บาท ผู้อำนาจจ้าง
ดำเนินการจ้างได้เลย

๔. การจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนนอกเหนือ
จากข้อ ๒ และข้อ ๓ ผู้อำนาจจ้างต้องขอทำความ
ตกลงกับกระทรวงการคลังก่อนทุกครั้ง

๕. การจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนตาม
คุณวุฒิในอัตราขั้นต่ำของคุณวุฒิ ผู้อำนาจดำเนินการ
จ้างได้เองตามนัยข้อ ๒ การดำเนินการจ้างจะต้องให้
คุณวุฒิสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่ที่จะให้ลูกจ้างปฏิบัติ
เช่น ถ้าต้องการลูกจ้างชั่วคราวเข้าปฏิบัติงานใน
ตำแหน่งพนักงานบัญชี ในอัตราค่าจ้างเดือนละ
๑,๒๒๐ บาท ก็จะต้องจ้างจากผู้สำเร็จประโยค
อาชีวศึกษาชั้นสูง หรือมัธยมศึกษาตอนปลายสาย
อาชีพ แผนกพาณิชย์การ แต่ถ้าจะจ้างผู้สำเร็จการ
ศึกษาชั้นประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือมัธยมศึกษา
ตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการเข้าปฏิบัติงาน

ในตำแหน่งดังกล่าวก็ย่อมจ้างไม่ได้ เพราะไม่เป็นไป
ตามเจตนารมณ์ของระเบียบ

ผู้อำนาจจ้างจะส่งจ้างผู้สมัครเข้ารับราชการ
เป็นลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการใดๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม เช่น จะให้มีการ
คัดเลือก หรือสอบแข่งขัน หรือทดลองปฏิบัติงาน
ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีก่อนที่จะส่งจ้างก็ได้

**การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ (การเลื่อน
เงินเดือนประจำปี)**

การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ มีหลักเกณฑ์
กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

๑. การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ เป็นอำนาจ
ของหัวหน้าส่วนราชการ เจ้าของงบประมาณที่เทียบเท่า
อธิบดีขึ้นไป เป็นผู้ส่งเพิ่มค่าจ้างได้ตามบัญชีถ้อยจ่าย
ค่าจ้างลูกจ้างประจำงบประมาณ และภายในวงเงิน
งบประมาณเพิ่มค่าจ้างประจำที่ได้รับอนุมัติจากสำนัก
งบประมาณ

๒. ในกรณีจำเป็นกระทรวงการคลังอาจเรียก
ให้ส่วนราชการส่งหลักฐานหรือคำชี้แจงประกอบสำเนา
คำสั่งเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำก็ได้ และถ้าหากปรากฏ
ว่าการส่งเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำที่ไม่อยู่ในข่ายที่จะ
ได้รับการพิจารณาเพิ่มค่าจ้างประจำตามหลักเกณฑ์ที่
กำหนดไว้ กระทรวงการคลังจะไม่อนุมัติให้เบิกค่าจ้าง
เพิ่มสำหรับลูกจ้างประจำรายนั้น ๆ

๓. ลูกจ้างประจำที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการ
พิจารณาเพิ่มค่าจ้างประจำปี จะต้องเป็นผู้อยู่ในหลัก
เกณฑ์ดังต่อไปนี้

๓.๑ เป็นผู้ซึ่งมีคุณธรรม

๓.๒ เป็นผู้ซึ่งปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน^๑ที่ทางราชการได้กำหนดไว้ และรักษาวินัยโดยเคร่งครัด โดยอนุโลมตามบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการพลเรือน

๓.๓ เป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และมีความอดทน^๒บากบั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งงานที่ใดกระทำไปนั้นเรียบร้อยเป็นผลดีแก่ทางราชการ

๓.๔ เป็นผู้ซึ่งได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีคุณภาพและปริมาณงานสมควรที่จะเพิ่มค่าจ้าง

๓.๕ เป็นผู้ซึ่งได้จ้างเข้ารับราชการมาครบรอบ^๓หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่มาครบรอบ^๓ โดยนับตั้งแต่เดือนแรกของปีงบประมาณเป็นต้นไป

๓.๖ ในรอบปีงบประมาณที่แล้วมา จะต้องเป็นผู้มีวันลาไม่เกินจำนวนวันลาสำหรับการลาต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๑๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๗ ในรอบปีงบประมาณที่แล้วมา จะต้องเป็นผู้ซึ่งไม่มาทำงานสายกว่าเวลาที่ทางราชการกำหนด^๔เนื่อง ๆ

๓.๘ ในรอบปีงบประมาณที่แล้วมา จะต้องเป็นผู้ซึ่งไม่ขาดราชการ เว้นแต่เพราะเหตุสุดวิสัย

๓.๙ ในรอบปีงบประมาณที่แล้วมา จนถึงวันออกคำสั่งเพิ่มค่าจ้าง จะต้องไม่เป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาโดยถูกควบคุมตัวไม่อาจปฏิบัติงานได้ หรือ

ถูกลงโทษทางวินัย หรือถูกสั่งพักงาน

๓.๑๐ ผู้ซึ่งสมควรได้รับการเพิ่มค่าจ้างประจำตามข้อ ๓ แต่ขาดหลักเกณฑ์ในข้อ ๓.๕ ถ้าในรอบปีงบประมาณที่แล้วมาได้จ้างเข้าปฏิบัติงานไม่ครบ^๕ปี แต่มีเวลาทำงานตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป ให้เพิ่มค่าจ้างได้ไม่เกิน ๑ ปี^๕

การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว (การเลื่อนเงินเดือนประจำปี)

โดยปกติลูกจ้างชั่วคราวไม่มีสิทธิได้รับเพิ่มค่าจ้างประจำปีเว้นแต่

๑. ลูกจ้างชั่วคราวที่ได้จ้างไว้แล้วหรือที่จะจ้างเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน^๖ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการชั่วคราว ในลักษณะที่อาจยุบเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเป็นองค์การ หรือจัดตั้งเป็นส่วนราชการในภายหน้า โดยรัฐบาลไทยมีสัญญา หรือมีข้อผูกพันกับต่างประเทศที่จะต้องจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่สนองให้ตามสัญญา หรือข้อตกลงตามระยะเวลาที่กำหนด และส่วนราชการเจ้าของโครงการ หรือเจ้าของหน่วยงานนั้น ๆ ได้รับอนุมัติอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพื่อจ้างลูกจ้างชั่วคราวซึ่งประกอบด้วยตำแหน่ง จำนวน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ขั้นสูง และขั้นเพิ่มค่าจ้างและเงื่อนไขการจ้างลูกจ้างชั่วคราว แต่ละตำแหน่งสำหรับโครงการหน่วยงานนั้น ๆ จากกระทรวงการคลังไว้ก่อนแล้ว

๒. ลูกจ้างของสำนักราชการในต่างประเทศ

๓. การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวให้อนุโลมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ และให้กระทำได้ครั้งเดียวพร้อมกับการขออนุมัติบัญชีลูกจ้างชั่วคราวประจำปีงบประมาณ

การลาและการจ่ายค่าจ้างระหว่างลาของลูกจ้างประจำ

๑. การลากิจและพักผ่อน

๑.๑ ในบึงบประมาณหนึ่งมีสิทธิลากิจและพักผ่อน โดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๐ วันทำการ

๑.๒ ในบึงบประมาณแรกที่เริ่มเข้าทำงานมีสิทธิลากิจและพักผ่อน โดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๕ วันทำการ

๑.๓ ในบึงบประมาณแรก ถ้าเริ่มเข้าปฏิบัติภายหลังเดือนมีนาคม ไม่มีสิทธิลากิจ และพักผ่อน โดยได้รับค่าจ้าง

๒. การหยุดพักผ่อนประจำปี ในปีปฏิทินหนึ่งมีสิทธิได้รับการหยุดพักผ่อนประจำปีบละ ๑๐ วัน

๓. การลาป่วยธรรมดา

๓.๑ ในบึงบประมาณหนึ่งมีสิทธิลาป่วยธรรมดา โดยได้รับค่าจ้าง ไม่เกิน ๓๐ วันทำการ

๓.๒ ในบึงบประมาณแรกที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานมีสิทธิลาป่วย โดยได้รับค่าจ้าง ไม่เกิน ๑๕ วันทำการ

๓.๓ ในบึงบประมาณแรกถ้าเริ่มเข้าปฏิบัติงานหลังเดือนมีนาคม ไม่มีสิทธิลาป่วยธรรมดา โดยได้รับค่าจ้าง

๔. การลาป่วยเนื่องจากประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่

๔.๑ ต้องเป็นการเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ เนื่องจากต้องปฏิบัติงานนอกที่ตั้งสำนักงานหรือถูกประทุษร้าย เพราะเหตุกระทำตามหน้าที่

๔.๒ ลาป่วยธรรมดาครบแล้ว แต่ยังไม่หาย และแพทย์ของทางราชการลงความเห็นว่าไม่ทางที่จะรักษาพยาบาลให้หายและสามารถทำงานได้

๔.๓ ให้ลาป่วยเพื่อรักษาพยาบาลเท่าที่ผู้อำนวยการอนุญาตเห็นสมควรอนุญาตให้ลา

๔.๔ เมื่อผู้อำนวยการอนุญาตให้ลาแล้ว ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติตลอดเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลา เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้าง ในวันหยุดประจำสัปดาห์

๔.๕ ถ้าแพทย์ของทางราชการลงความเห็นว่าไม่มทางที่จะรักษาพยาบาลให้หายได้ก็ให้พิจารณาให้ออก

๔.๖ การอนุญาตให้ลูกจ้างประจำลาป่วยเนื่องจากประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ ถ้าลาไม่เกิน ๖ เดือน เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการชั้นกรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายถ้าเกิน ๖ เดือน เป็นอำนาจของกระทรวงเจ้าสังกัด

๕. การลาคลอดบุตร

๕.๑ ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาคลอดบุตรครั้งหนึ่งได้ไม่เกิน ๔๒ วัน โดยให้นับรวมวันหยุดประจำสัปดาห์กับวันหยุดพิเศษในระหว่างลาเป็นวันลาด้วย

๕.๒ ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่าง
ลา เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มี
สิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๖. การลาอุปสมบท

๖.๑ เป็นลูกจ้างประจำที่ได้ทำงานต่อเนื่อง
มาแล้ว ๓ ปีบริบูรณ์

๖.๒ ยังไม่เคยอุปสมบท

๖.๓ มีสิทธิลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา
ได้ โดยนับรวมวันหยุดประจำสัปดาห์กับวันหยุดพิเศษ
ในระหว่างลามีกำหนดไม่เกิน ๑๒๐ วัน

๖.๔ ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่างลา
เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวัน และรายชั่วโมงไม่มีสิทธิ
ได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๖.๕ ต้องยื่น ใบลาต่อกรมเจ้าสังกัดก่อน
วันอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว
จึงจะหยุดงานเพื่ออุปสมบทได้

๗. การลาไปประกอบพิธีฮัจญ์

๗.๑ ต้องเป็นลูกจ้างประจำ ซึ่งนับถือ
ศาสนาอิสลาม

๗.๒ ทำงานต่อเนื่องมาแล้ว ๓ ปีบริบูรณ์
และยังไม่เคยประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศ
ซาอุดีอาระเบีย

๗.๓ มีสิทธิลาโดยนับรวมวันหยุดประจำ
สัปดาห์กับวันหยุดพิเศษ ในระหว่างลามีกำหนดไม่เกิน
๑๒๐ วัน

๗.๔ ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่าง

ลา เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มี
สิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๗.๕ ต้องยื่น ใบลาต่อกรมเจ้าสังกัดก่อน
เดินทางไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึง
หยุดงานเพื่อไปประกอบพิธีดังกล่าวได้

๘. การลาเพื่อตรวจคัดเลือกรับราชการ
ทหาร หรือลาไปอบรมหรือฝึกกองอาสารักษาดิน-
แดนหรือฝึกอบรมวิชาการทหารของกรมการรักษาดินแดน

๘.๑ ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาเพื่อไปรับการ
ตรวจคัดเลือกรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วย
การรับราชการทหาร หรือลาไปอบรมหรือฝึกตาม
กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดนหรือ ฝึกอบรม
วิชาการทหารของกรมการรักษาดินแดน

๘.๒ ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่าง
ลา เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มี
สิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๘.๓ ผู้ลาต้องแสดงจำนวนวันที่ต้องเดิน
ทางไปและกลับ และวันที่ต้องอยู่เพื่อตรวจคัดเลือกรับ
ราชการทหารเท่าที่จำเป็นหรือหลักฐานของกอง
อาสารักษาดินแดน หรือหลักฐานของกรมการรักษาดินแดนแล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณาจ่าย
ค่าจ้างในระหว่างลา

๘. การลาโดยถูกเรียกพล ระดมพลฝึก
หรือเพื่อทดลองความพร้อม

๘.๑ ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาเมื่อถูกเรียก

ผลเพื่อฝึกวิชาทหาร ระดมพล เรียกเข้ารับการฝึก หรือทดลองความพร้อมพร้อม

๕.๒ ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่างลา เว้นแต่ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๕.๓ ผู้ลาต้องแสดงหลักฐานของผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหาร เพื่อประกอบการพิจารณาจ่ายค่าจ้าง

๕.๔ ถ้าได้รับเงินเดือนตามชั้นยศของตนทางกระทรวงกลาโหมแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างทางหน่วยงานเดิม

๑๐. การไปฝึกอบรมหรือฝึกงาน

๑๐.๑ ส่วนราชการ ใดมีความจำเป็นที่จะต้องส่งให้ลูกจ้างประจำไปฝึกอบรม หรือไปฝึกงาน ในต่างประเทศเกี่ยวกับหน้าที่งานที่ลูกจ้างประจำผู้นั้นปฏิบัติอยู่ โดยให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติ ตลอดระยะเวลาที่ไป เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้กระทำได้โดยขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

๑๐.๒ ถ้าไปฝึกอบรมหรือฝึกงานที่มีระยะเวลาการเดินทางรวมกับระยะที่ไปฝึกอบรมหรือฝึกงานเกินกว่า ๑ ปี ต้องทำสัญญาทำนองเดียวกับลูกจ้างประจำลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับค่าจ้าง

๑๑. การลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยได้รับค่าจ้าง

๑๑.๑ เป็นลูกจ้างประจำซึ่งได้ทำงานต่อเนื่องมาแล้ว ๓ ปีบริบูรณ์

๑๑.๒ ต้องยื่น ใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ และให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้ากระทรวงเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

๑๑.๓ ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติตั้งแต่วันหยุดงานเพื่อเดินทางไปศึกษาจนกว่าจะเสร็จการศึกษา ตามสัญญาที่ระยะเวลาเดินทางจากสำนักศึกษาถึงวันกลับเข้าปฏิบัติงานในสังกัดเดิม

๑๑.๔ เพิ่มค่าจ้างระหว่างลาไม่ได้

๑๑.๕ ถ้าเดินทางล่าช้าเนื่องจากกิจธุระส่วนตัวหรือความบกพร่องของลูกจ้างประจำเองไม่จ่ายค่าจ้างให้

๑๑.๖ ต้องกลับมาปฏิบัติงานในสังกัดเดิมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ เท่า ของเวลาที่ได้รับค่าจ้างระหว่างลาไปศึกษา

๑๑.๗ ถ้ากลับมาไม่ปฏิบัติงานเลย หรือปฏิบัติงานไม่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในข้อ ๑๑.๖ ให้ชดใช้เงินค่าจ้างที่ได้รับ ไปคืนตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑๑.๗.๑ ถ้าไม่ปฏิบัติงานให้ชดใช้เต็มจำนวนเท่าที่ได้รับไปในช่วงเวลา ถ้าปฏิบัติงานบ้างแต่ไม่ครบให้ลดลงตามส่วน

๑๑.๗.๒ การส่งใช้เงินคืนให้ส่งทันทีเมื่อไม่ปฏิบัติงาน

๑๑.๘ ถ้าลูกจ้างประจำได้กลับมาปฏิบัติงานในสังกัดเดิมแล้ว และได้รับความยินยอมจากสังกัดเดิม

ให้ลาออกไปเพื่อปฏิบัติงานในส่วนข้าราชการอื่น ตามความจำเป็นที่ต้องใช้วุฒิความสามารถที่ลูกจ้างประจำผู้นั้นได้ไปศึกษามาโดยเฉพาะแล้ว ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานต่อเนื่องกับสังกัดเดิม

๑๑.๘ ให้เจ้าสังกัดของลูกจ้างประจำที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยได้รับค่าจ้างในระหว่างลา ทำสัญญาและสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กำหนด แล้วส่งสำเนาสัญญาให้กรมบัญชีกลาง

๑ ชุด

๑๒. การลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยไม่ขอรับค่าจ้าง

ปฏิบัติเช่นเดียวกับการลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยได้รับค่าจ้าง แต่กำหนดเวลากลับมาปฏิบัติงานต้องไม่น้อยกว่า ๒ เท่า ของเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลา และในกรณีที่กลับมาแล้วไม่ปฏิบัติงานต้องเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการ โดยคำนวณจากจำนวนเงินค่าจ้างอัตราปกติก่อนลาไปศึกษา แล้วคูณด้วยระยะเวลาที่อนุญาตให้ลาไปศึกษา ได้ผลลัพธ์เท่าใด เป็นจำนวนเงินค่าปรับที่ต้องชดใช้ให้แก่ทางราชการ ถ้ากลับมาปฏิบัติงานไม่ครบตามกำหนดให้ลดค่าปรับลงตามส่วน

ประโยชน์เกื้อกูลที่ลูกจ้างประจำได้รับจากทางราชการ

๑. ค่ารักษาพยาบาล

ลูกจ้างประจำ คู่สมรส บิดามารดา และ

บุตรชอบด้วยกฎหมาย (ไม่รวมบุตรบุญธรรม) มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

สำหรับสถานพยาบาลของราชการ ลูกจ้างประจำซึ่งมีรายได้เดือนหนึ่งต่ำกว่า ๑,๘๖๐ บาท เบิกได้เต็มจำนวนทั้งประเภทคนไข้ในและคนไข้นอก ส่วนลูกจ้างประจำที่มีรายได้ตั้งแต่เดือนละ ๑,๘๖๐ บาท ขึ้นไป เบิกได้เต็มจำนวนสำหรับคนไข้ในและครึ่งจำนวนสำหรับคนไข้นอก

สถานพยาบาลของเอกชนตามรายชื่อที่กระทรวงสาธารณสุขแจ้ง เบิกเงินได้แต่เฉพาะประเภทคนไข้ใน และเบิกได้เพียงครึ่งจำนวน

ค่าห้องและค่าอาหาร ของสถานพยาบาลของทางราชการและเอกชน เบิกได้เท่าที่จ่ายเงินจริงแต่ไม่เกินวันละ ๘๐ บาท

๒. เงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ลูกจ้างประจำที่มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ ๑,๘๖๐ บาท มีสิทธิเบิกเงินบำรุงการศึกษาหรือเงินค่าเล่าเรียนได้เท่าจำนวนที่ได้จ่ายไป

ส่วนลูกจ้างประจำที่มีรายได้สูงกว่าเดือนละ ๑,๘๖๐ บาทขึ้นไป มีสิทธิเบิกเงินได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้จ่ายไป

๓. เงินช่วยเหลือบุตร

ลูกจ้างประจำมีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายแต่ไม่รวมบุตรบุญธรรม และมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ได้เดือนละ ๕๐ บาทต่อบุตร ๑ คน

๔. ค่าอาหารทำการนอกเวลา

ลูกจ้างประจำที่ได้รับอนุมัติให้อยู่ปฏิบัติราชการนอกเวลาราชการปกติมีสิทธิได้รับเงินค่าอาหารทำการนอกเวลาดังนี้

๔.๑ กรณีผู้ปฏิบัติราชการนอกเวลาราชการปกติหรือในวันหยุดราชการ เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง

๔.๑.๑ ผู้ได้รับค่าจ้างตั้งแต่เดือนละ ๑,๑๕๐ บาทขึ้นไป วันละ ๒๕ บาท

๔.๑.๒ ผู้ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าเดือนละ ๑,๑๕๐ บาท วันละ ๒๐ บาท

๔.๒ กรณีผู้ปฏิบัติราชการในวันหยุดราชการเต็มวันเหมือนวันทำการ

๔.๒.๑ ผู้ได้รับค่าจ้างตั้งแต่เดือนละ ๑,๑๕๐ บาทขึ้นไป วันละ ๓๐ บาท

๔.๒.๒ ผู้ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าเดือนละ ๑,๑๕๐ บาท วันละ ๒๕ บาท

๕. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

๕.๑ ค่าเบยเลียงเดินทาง

๕.๒ ค่าเช่าที่พัก

๕.๓ ค่ายานพาหนะ

ลูกจ้างประจำมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าว โดยเทียบตามระดับตำแหน่งเช่นเดียวกับข้าราชการ

๖. เงินบำเหน็จและเงินทำขวัญลูกจ้าง

๖.๑ ลูกจ้างประจำผู้ใดทำงานมาเป็นเวลาต่อเนื่องกันจะได้รับบำเหน็จถ้าต้องออกจากงานเพราะ

๖.๑.๑ มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์แล้ว และทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์

๖.๑.๒ หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน หรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุใด ซึ่งได้มีการสอบสวนแล้ว และต้องทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีบริบูรณ์

๖.๑.๓ ต้องหาว่าผิดวินัยอย่างร้ายแรง และการสอบสวนไม่ได้ความเป็นสัจย์ว่ากระทำผิดที่จะถูกไล่ออกหรือปลดออก แต่มีมลทินมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น และต้องทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีบริบูรณ์

๖.๑.๔ เจ็บป่วย โดยมีใบตรวจแพทย์ซึ่งทางราชการรับรองว่าไม่สามารถหรือไม่สมควรทำงานต่อไป และต้องทำงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑ ปีบริบูรณ์

๖.๑.๕ ลาออกโดยไม่มีคามผิดใดๆและได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาแล้ว และต้องทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์

๖.๒ ในกรณีที่ถูกจ้างถึงแก่ความตาย และความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นจากการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง และได้ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีบริบูรณ์ ให้จ่ายเงินบำเหน็จเสมือนหนึ่งต้องออกจากงานหรือเงินทำขวัญแล้วแต่กรณี ให้แก่ทายาทตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๖.๓ การคำนวณเงินบำเหน็จ

๖.๓.๑ เงินบำเหน็จที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำ ซึ่งออกจางานมีจำนวนเท่ากับค่าจ้างครั้งสุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีเวลาทำงาน

๖.๓.๒ ค่าจ้าง หมายถึงค่าจ้างและรวมถึงเงิน พ.ศ.ร. ด้วย

๖.๓.๓ ค่าจ้างที่ได้รับครั้งสุดท้าย หมายถึงค่าจ้างที่ลูกจ้างจะได้รับในเดือนสุดท้ายก่อนพ้นหน้าที่ ถ้าหากลูกจ้างผู้หนึ่งมาทำงานเต็มตามกำหนดสำหรับลูกจ้างรายวันหรือรายชั่วโมง ให้คิดเดือนหนึ่ง ๒๖ วัน ทั้งนี้รวมถึงค่าจ้างที่ได้จากการทำงานนอกเวลา

๗. เงินช่วยเหลือค่าทำศพลูกจ้างประจำ

ลูกจ้างประจำผู้ใดตายในระหว่างรับราชการ แต่ไม่ใช่ระหว่างขาดราชการให้จ่ายเงินจำนวน ๒ เท่าของอัตราค่าจ้างปกติเดือนสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตาย ถ้าหากลูกจ้างผู้หนึ่งมาทำงานเต็มตามกำหนดเป็นเกณฑ์คำนวณเงินช่วยเหลือค่าทำศพ

สิทธิการลาของลูกจ้างชั่วคราว

๑. ในบังคับประมาณหนึ่งลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาป่วยธรรมดาโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๕ วันทำการในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบังคับประมาณแรกมีสิทธิลาป่วยธรรมดาโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๘ วันทำการ แต่ถ้าเริ่มเข้าปฏิบัติงานหลังเดือนมีนาคมไม่อยู่ในข่ายมีสิทธิดังกล่าว

๒. ลูกจ้างชั่วคราวที่เจ็บป่วย เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่เนื่องจากต้องไปปฏิบัติงานนอกที่ตั้งสำนักงาน หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ ถ้าลาป่วยธรรมดาครบตามระเบียบแล้วยังไม่หาย และแพทย์ของทางราชการลงความเห็นว่ามีทางจะรักษาพยาบาลให้หายและสามารถทำงานได้ ก็ให้ลาป่วยเพื่อรักษาพยาบาลเท่าที่ผู้มีอำนาจอนุญาต เห็นสมควรอนุญาตให้ลาโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างชั่วคราวรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ การอนุญาตให้ลูกจ้างชั่วคราวลาป่วยตามนัยข้างต้นให้หัวหน้าส่วนราชการชั้นกรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้ลาป่วยได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน

๓. ลูกจ้างชั่วคราว มีสิทธิลาเพื่อไปรับการตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่างลานั้น เว้นแต่ลูกจ้างชั่วคราวรายวันและรายชั่วโมง ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๔. ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาไปอบรมหรือฝึกตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดนโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติไม่เกิน ๒ เดือน เว้นแต่ลูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๕. ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาไปฝึกอบรมวิชาการทหารของกรมการรักษาดินแดนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิชาการทหารและอบรมเพื่อแต่งตั้งยศ

เป็นที่ร้อยตรีโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

๖. ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาเมื่อถูกเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร ระดมพลเรียกเข้ารับการศึกษา หรือทดลองความพร้อมโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติเพื่อกรณีดังกล่าวได้ไม่เกิน ๑๐ วัน เว้นแต่ลูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมงมีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ในกรณีระหว่างเรียกพล ระดมพลฝึก หรือทดลองความพร้อม ถ้าลูกจ้างชั่วคราวได้รับเงินเดือนตามขั้นยศของตนทางกระทรวงกลาโหมแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างทางหน่วยงานเดิม

๗. ลูกจ้างชั่วคราวไม่มีสิทธิลาถึง และพักผ่อน ลาคลอดบุตร ลาอุปสมบท ลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมกกะ ลาไปประกอบรวม หรือฝึกงาน และไม่มีสิทธิลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

สิทธิและข้อสงวนสิทธิบางประการของลูกจ้างชั่วคราว

๑. ลูกจ้างชั่วคราวที่ตายในระหว่างรับราชการให้จ่ายค่าจ้างให้จนถึงวันถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ให้จ่ายเงินอีกจำนวนหนึ่งเรียกว่าเงินช่วยเหลือค่าทำศพเป็นจำนวน ๒ เท่า ของอัตราค่าจ้างปกติเดือนสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตาย ถ้าหากลูกจ้างผู้นั้นมาทำงานเต็มตามกำหนดเป็นเกณฑ์คำนวณเงินช่วยเหลือค่าทำศพ หลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพ

ของลูกจ้างชั่วคราวให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพของลูกจ้างประจำ

๒. ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิได้รับเงินค่าทำขวัญและค่ารักษาพยาบาลเมื่อประสบอันตรายถึงแก่ความตายหรือทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ต่อไป หรือได้รับบาดเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้าย เพราะเหตุการทำกรตามหน้าที่

๓. ลูกจ้างชั่วคราวไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือในเรื่องค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตรในโรงเรียนเอกชน ค่ารักษาพยาบาลในท้องที่สมควร และเงินช่วยเหลือการศึกษาของบุตร

๔. ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนมีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปี

๕. ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

ทั้งกล่าวมาทั้งหมดแล้วนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการบรรจุการจ้าง การเลื่อนเงินเดือน สิทธิในการลาราชการ ตลอดจนประโยชน์แก่ลูกจ้างที่ได้รับจากทางราชการอันเป็นเงื่อนไขและสภาพการทำงานที่สำคัญในการบริหารงานบุคคลของทางราชการ สำหรับของข้าราชการพลเรือนนั้นจะได้นำลงในวารสารข้าราชการฉบับหน้า และจะได้มีการเปรียบเทียบสิทธิและประโยชน์แก่ลูกจ้างและข้าราชการพลเรือนที่ได้รับจากทางราชการโดยละเอียด เป็นตารางเปรียบเทียบพร้อมด้วยบทวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อนำลงในวารสารข้าราชการในฉบับต่อไป ●

บทสัมภาษณ์

เมื่อสักสองปีก่อน วารสารข้าราชการเคยมีคอลัมน์สัมภาษณ์ข้าราชการที่น่าสนใจ ทำให้สักสองสามฉบับก็มียอดต้องเลิกไป เพราะเจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการล้วนแต่มีงานประจำล้นมือจนทำไม่ไหว มาบัดนี้ จะขอเปิดคอลัมน์นี้อีกครั้ง โดยตั้งใจแน่วแน่ว่าจะให้มันเป็นประจำทุกฉบับ และผู้ที่ไปสัมภาษณ์นั้นก็จะไม่จำกัดว่าต้องเป็นระดับนักบริหาร แต่จะเลือกสัมภาษณ์ข้าราชการผู้ประพฤติการรับราชการดีเด่น ซึ่งอาจจะเป็นตั้งแต่ปลัดกระทรวงเรื่อยมาจนถึงระดับ ๑ ระดับ ๒ ก็ได้ทั้งนั้น สำหรับฉบับนี้ขอเริ่มด้วย **คุณทวี ชูทรัพย์** รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

ประวัติคุณทวี ชูทรัพย์

เกิดที่ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๔๗๓ ปัจจุบันอายุ ๔๖ ปี

การศึกษา

- ๒๔๘๑ สำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาจาก โรงเรียนอานวยศิลป์ พระนคร
- ๒๔๘๕ สำเร็จปริญญาตรีทางรัฐศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๒๔๘๘ ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษา สำเร็จชั้นปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารราชทัณฑ์และการบังคับผลตามกฎหมาย (Correctional Administration and Law Enforcement) จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก

การรับราชการ

- ๑ ก.ค. ๒๔๘๖ ปลัดอำเภอตรี อำเภอเมืองตาก
- ๑ ต.ค. ๒๔๘๗ โอนมารับราชการกรมราชทัณฑ์ ตำแหน่งประจำแผนกตรวจและค้นคว้า กองอาชญาวิทยา
- ๑ ม.ค. ๒๕๐๒ หัวหน้าแผนกวิชาการ กองอาชญาวิทยา
- ๗ มิ.ย. ๒๕๐๕ ผู้ตรวจราชการกรม (ชั้นเอก)
- ๑ มี.ค. ๒๕๐๖ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากองระบบอาชญาวิทยา
- ๑ มิ.ย. ๒๕๐๘ หัวหน้ากองระบบอาชญาวิทยา
- ๑ ต.ค. ๒๕๑๔ ผู้อำนวยการกองระบบอาชญาวิทยา
- ๑ พ.ย. ๒๕๑๖ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองอธิบดี (นักบริหาร ๘)
เงินเดือน ๘,๐๗๕ บาท

วารสาร ในฐานะที่ท่านรอง ฯ รับราชการมาพร้อม ๒๐ ปี
 ออกจากทราบดีเห็นเกี่ยวกับอาชีพข้าราชการ เมื่อก่อน
 ใคร ๆ ก็อยากเบน [ต่อว่ามีเกียรติ สัมผัสคำไม่เท่าพระธา
 เลียง คนที่มีความรู้ความสามารถจึงเข้ามาอยู่ในวงราชการ
 แต่ละคนจะออกไปเรื่อย ๆ ท่านรอง ฯ คิดอย่างไร
 เกี่ยวกับเรื่องนคร

คณทวิ ความคิดในเรื่องนี้เข้ามาอยู่ในใจผมบ้าง เป็น
 บางครั้งบางคราว ไม่ใช่เพราะความอยากจะมี
 เงิน แต่ถ้าจะไปจากราชการ ผมว่าสาเหตุ
 ส่วนใหญ่จะมาจากความคับแค้น และรู้สึก
 ว่าอยู่อย่างนั้นจนเกินไป แล้วยังคับใจด้วย หา
 เงินดีกว่า คิดอย่างนั้นแล้วถึงตกลงใจไปก็ไป
 กัน คับใจนี้หมายความว่าบังคับบัญชางาน
 ไม่ได้ดั่งใจ เอาผู้บังคับบัญชาไว้ไม่อยู่
 กับขัดใจกับผู้บังคับบัญชาส่วนความไม่เจริญ
 ก้าวหน้าในราชการนั้นอย่าไปโทษคนอื่นเลย
 โทษตัวเองดีกว่า แต่สำหรับผมกรมราชทัณฑ์
 เป็นกรมที่กรมเข็นมาก ไม่เคยมีความรู้สึก
 อะไรเลยที่จะคิดว่าทนไม่ได้ ความจริงผมเป็น
 ลูกข้าราชการ ความลำบากก็เคย แต่ระหว่าง
 ที่รับราชการ ผมไม่เคยรู้สึกว่าลำบาก เงิน
 เดือนหลวงไม่ทำให้ร่ำรวย แต่ก็ไม่แร้นแค้น
 อันที่จริงเมื่อสมัยเรียนอยู่เมืองนอกก็เคยมีคน
 มาชวนไปอยู่ด้วย เป็นธนาคารใหญ่เป็นที ๒
 ของโลก แต่ก็ตอบปฏิเสธ คิดว่าบ้านเมือง
 เราต้องการคนอย่างเราอยู่ถึงได้ส่งเรามาเรียน
 แล้วเรากลับทำงานให้ฝรั่ง จะมองหน้าคนอื่น

การหมุนเวียนนักบริหารที่ว่า เพื่อแก้ปัญหา
 การสร้างอาณาจักรนั้น เหมือนเราเอาความ
 กลัวในจุดย่อย มาสร้างกำแพงป้องกัน กำ
 แพงที่สร้างขนน มันไม่ได้กันแต่ปัญหา มัน
 กันความเจริญด้วย

เลิกชนหาใช้ระดับตำแหน่งระดับรับ ระดับ
 หมดการชอยไว้ดู ๆ อ่างน ทำให้ข้าราชการ
 ได้ก้าวเท้าบ่อน มันเป็นความสุขทางใจ
 เหมือนกัน

ได้อย่างไร ระยะเวลา ๗ นกมีบางบางครั้ง
เหนื่อยจนมากก็อยากเปลี่ยนงาน อยากไป
สอนหนังสือ แต่คิดไปคิดมาก็เป็นราชการอยู่
นั่นเอง

วารสาร พวกที่ไม่ได้อยู่ในราชการมักจะมองว่างานราชการ
สบาย ทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ เข้ายามเย็นยาม ไม่มี
ประสิทธิภาพ ไม่มีสมรรถภาพ ท่านรองฯ คิดว่า
เป็นจริงอย่างที่เขาวางกันหรือเปล่า

คุณทวี ไม่จริงหรือครับ ความจริงเขาไม่รู้จกเราถึง
พูดอย่างนั้น งานราชการเป็นเรื่องที่ต้องบาก
บัน ใช้ความวิริยะอุตสาหะเต็มที่ ไม่ใช่ทำไป
โดยมีความหมาย

วารสาร ปัญหาควรชี้ขึ้นในราชการ ซึ่งยังคงมีอยู่ในราช
การ ถึงกับมีการตั้งหน่วยงานขึ้นมา ตรวจสอบและ
ปราบปราม ท่านมีความเห็นว่าควรมีหน่วยงานทำ
นองนี้ไหม

คุณทวี อันนั้นไปไกลเกินกว่าที่ผมจะตอบได้โดยเข่า
หรือโดยความรู้สึก ถ้าข้าราชการอยู่ในภาวะ
ที่ทุจริตต่อหน้าที่ เห็นแก่ आमิสสินจ้างละก็
มันไม่ได้เป็นไปทุกตำแหน่ง ตำแหน่งหน้าที่
ที่จะไขว่เขว ทำตนให้เป็นเงินเป็นทองขึ้นมา
ได้มออยู่ไม่กตตำแหน่งหรือ แต่ถ้าจะพูดโดย
เอาตัวเองเข้าไว้ดี การรับราชการของผม สาย
งานของผมตั้งแต่ต้นมาไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่ง
ของผมที่จะไปบิณฑพรอะไรให้เป็นเงินเป็น
ทองขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้น ถ้าผมจะบอก
กับใครว่าผมสุจริตครับ เป็นคนดีครับ ไม่เคย
โกงครับ ผมก็พูดไม่ออก เพราะว่าไม่เคย
อยู่ใน position ที่จะทำอะไรได้ เราไม่เคย

ถูกขู่ ถูก offer อย่างนั้น รับราชการใน
กรมราชทัณฑ์นะครับ ประโยชน์โภชนผลที่จะ
ได้รับจากความรักใคร่ก็มีอยู่เหมือนกัน เขาจะ
ให้มากด้วยความคิดถึง ระลึกลงก็มาครับ เอา
ปลาแห้งมาให้ชะลอมหนึ่ง มะพร้าวมาให้
ทะเลายหนึ่ง หรือเอาวิสกี้มาให้ขวดหนึ่ง
อย่างนกกมี เรื่องของการให้ปลาแห้งหรือ
มะพร้าวห้าว จะว่าไปแล้วมันก็เป็นธรรมดา
ในสังคมของเรา ผมเชื่อว่าเป็นการผูกมิตร
เป็นการสร้างมิตรเอาไว้ อยากรู้ก็ตาม ผม
ก็ยังพูดไม่ได้เต็มปากว่าผมจะไม่โกง เพราะ
ผมยังไม่เคยอยู่ในตำแหน่งที่จะทำอะไรได้
นั่นเอง

วารสาร สอนกลับมาถึงปัญหาเรื่องหน่วยงานตั้งขึ้นมาเพื่อ
คอยจับผิด ท่านคิดว่าจำเป็นไหมครับ

คุณทวี ในขั้นต้นผมรู้สึกกระเทือนใจกับหน่วยงานใน
ลักษณะนี้ในฐานะที่เป็นข้าราชการ คล้าย ๆ
กับว่าข้าราชการทั้งหลายมีแต่ขลุ่ย ขลุ่ยทั้ง
นั้นหรือ ถึงต้องตั้งหน่วยงานไว้สำหรับปราบ
พวกเรา ต่อมาก็คงศึกษาในแง่ที่ผมเรียนวิชา
อาชญาวิทยามา เราก็พูดกันถึงเรื่องกรรมวิธี
ในเรื่องนี้ ซึ่งเราก็คงว่าเป็นอาชญากรรมชนิด
หนึ่ง เพราะฉะนั้น ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ
หรือความรู้สึกไม่ค่อยชอบหน่วยงานทำนองนี้
ก็หมดไป ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ทำไมเรา

**สมอังกูรได้ไม่เต็มปากหรือว่าสมจะไม่โกง
เพราะสมยังไม่เคยอยู่ในตำแหน่งที่จะทำอะไรได้**

มีตำรวจไว้จับผู้ร้ายได้ โดยเราไม่ได้มองเห็น
ประชาชนเป็นผู้ร้ายไปทั้งหมด ก็เลยค่อย
สบายใจขึ้น

วารสาร ขอโสมมาถึงงานของกรมราชทัณฑ์หน่อยครับ งาน
ของกรมราชทัณฑ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชน
จำนวนมาก เคยได้ข่าวว่า เจ้าหน้าที่ผู้ เป็นเสียด
เอง เช่น เรื่องฮาเสียด เรื่องคนตึกตึก ถ้ามีเงิน
ก็ได้รับอภิสิทธิ์ สบาย ไม่ต้องทำงานหนัก ขอเรียน
ถาม ในฐานะที่ท่านเป็นรองอธิบดีว่าทางกรมราช
ทัณฑ์ ได้มองปัญหาอย่างไร และหาทางแก้ไข
อย่างไร

คุณทวี ปัญหาเรื่องการประพฤติมิชอบของข้าราชการ
ในกรมราชทัณฑ์ ใช้วิธีการลงโทษทางวินัย
ไม่ได้หมายความว่า ถ้าเขาชั่วเราจะต้องตัด
สันดาน แต่มีกฎหมายว่าวินัยจะช่วยทำให้เขา
กลับตัว เหมือนเด็กจับไฟ ถ้าไฟไม่ร้อนมือ
ก็ไม่รู้สึก ผมคิดอย่างนี้ ประพฤติมิชอบ
ปฏิบัติไม่ถูกละก้อ เจ้านายเอาแน่ ทาง ก.พ.
ก็รู้อยู่แล้วว่ากรมราชทัณฑ์เอาจริง กรมอื่น ๆ
มีอัตรากำลังมากกว่ากรมราชทัณฑ์ ๓-๔ เท่า
ตัว แต่ตัวเลขข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย

เกือบเท่ากัน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ราชทัณฑ์สูง
กว่า แต่เราไม่ได้ถึงกับจะตัดเป็นตัดตายแบบ
ควักไม้เรียวออกมาเขี่ยกันเสมอไป โอกาส
ความเจริญก้าวหน้าในกรมราชทัณฑ์มีแยะ
บางแห่งถ้าไม่ถูกลงโทษ แทนจะเรียกว่าได้
๒ ชั้น เพราะในระหว่างปีมีผู้ถูกลงโทษมาก
จนเหลือผู้บริสุทธิ์ผู้ต้องอยู่ ๒ คน ก็ได้ไป
เพียงแต่รักษาตัวให้ดี

วารสาร มันอยู่ที่ลักษณะงานด้วยหรือเปล่าที่ทำให้ลดราโทษ
ทางวินัยสูง

คุณทวี อันนี้ก็จริงครับ เพราะงานมีลักษณะบีบหัว
ใจ ทำให้หดหู เศร้าใจ เพราะคนที่อยู่กับ
เราคือผู้ต้องขังนั้นเป็นคนที่มีทุกข์ และ
เป็นคนท้อใจไม่ได้ เพราะฉะนั้น เมื่อพ้น
เวลาราชการไปจะมีพวกเราเป็นจำนวนมากหา
ความสำเร็จสำราญนอกเวลางาน กึ่งข้างสอง
กึ่งข้าง เวลากลับมาเข้าเวรก็ฟูงมาเลย หรือ
บางทีก็เคล็ดเบ็ดเบี่ยง ลมเวลาลมยาม เพราะ
ฤทธิ์เมา เพราะฉะนั้นศัตรูหมายเลข ๑ ของ

กรมราชทัณฑ์ก็คือข้าราชการมาแล้ว ส่วนพวกที่เห็นแก่อามิสสินจ้างประพฤติกมิชอบ คำเฮโรอื่น ผัน กัญชา อะไรทำนองนี้ ในฐานะผู้บังคับบัญชา ไม่ได้มีความอึดอัดใจเลยครับ เอาเลย ส่งคำวินิจฉัย ไล่ออก พักราชการระหว่างฟังผลการสอบสวน แต่ความอึดอัดใจของผู้บังคับบัญชาอย่างผมก็คือ พวกเมาน์และครีบโอที่จะเอาเป็นเอาตายนั้น ก็จะตายหมด เพราะรู้สึกว่าเป็นกิจวัตรของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ที่จะทำไม่รู้ไม่ชี้ไม่ได้เห็นใจนะเห็น ใจครับแต่ขอเรียนว่าพื้นฐานที่ถูกลงโทษทางวินัยส่วนมากมาจากการตมสุรา

วารสาร ถูกลงโทษทางวินัย เพราะผู้ต้องขังนั้นก็ไม่น้อยเหมือนกัน

คุณทวี อันนี้เป็นเรื่องกฎหมายนะครับ เราไปเสียงไม่ได้ เพราะว่าป็นเจ้าพนักงานละเว้นไม่ทำตามหน้าที่ผิด อันนี้ไม่ใช่เรื่องของ พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือนเท่านั้น เป็นเรื่องทางอาญาคด้วย

วารสาร รู้สึกว่าเป็นความผิดที่เกิดขึ้นโดยผู้ถูกลงโทษมิได้กระทำ เหมือนผู้คุมคนหนึ่งคนนักโทษ ๕ คน พอมีนักโทษหนีไปคนหนึ่ง ผู้คุมก็ถูกลงโทษ

คุณทวี ก็จำเป็นนะครับ เพราะการที่นักโทษแหกคุกหนีไปเป็นเรื่องที่ประชาชนกลัวกันอยู่ถ้าไม่ทำอะไรให้ประชาชนเห็นว่าเราก็คือเอาจริงและระมัดระวังอยู่ เขาก็จะเป็นทุกขกันหนักขึ้นที่จริงมันไม่ใช่เรื่องพนักงานชั่วหรือผิด นักขังเอาไว้เผลอมันก็หนีไปเป็นธรรมดา

วารสาร ขอเรียนถามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มีหลายเรื่องที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ เรื่องแรกเกี่ยวกับอำนาจของรัฐมนตรีที่บางคนบอกว่ากฎหมายศักดิ์สิทธิ์ไปเลย และอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการสืบเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการระดับสูง คือ ระดับบริหาร ท่านรองฯ คิดว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะเป็นผลดีไหมครับ

คุณทวี อันแรกที่ว่า อำนาจของรัฐมนตรีที่ว่าหมดไป ตาม พ.ร.บ. ๒๕๑๘ นั้น ผมเห็นจะต้องขออ้างอาจารย์คุณหลวงนรกิจบริหาร ท่านเคยเป็นทั้งรัฐมนตรีและปลัดกระทรวง ท่านว่าควรจะได้กำหนดเสียให้แน่ชัดว่าอะไรเป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวง อะไรเป็นอำนาจหน้าที่ของการเมือง ส่วนหลักการที่ว่าใครจะมีอำนาจหน้าที่แค่ไหนเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ผมรำเรียนมา ครูอาจารย์ที่สอนเป็นอย่างดี ผมไม่เคยเป็นทั้งปลัดกระทรวง และรัฐมนตรี จึงต้องเอาทฤษฎีมาว่าก่อน ทนเมอมมาพิจารณาถึง พ.ร.บ. ๒๕๑๘ ซึ่งตัดอำนาจรัฐมนตรีออกไปมาก ว่ารู้สึกอย่างไร ผมอยู่ฝ่ายบริหารมานาน ถึงแม้กฎหมายจะตัดอำนาจรัฐมนตรีออกไปจากเดิมมากก็ตาม แต่ผมมองจากประสบการณ์เห็นได้ชัดว่า แท้จริงข้าราชการการเมืองก็ยังมีอิทธิพลต่อข้าราชการประจำมาก เพราะฉะนั้นถ้าใครบอกว่ากฎหมายเขียนไว้ว่ารัฐมนตรีหมดอำนาจจริงไม่ เพราะทุกวันนี้ผมก็ยังรู้สึกว่าข้าราชการฝ่ายการเมืองยังมีอำนาจอยู่

บ้านเมืองต้องการคนอย่างเราอยู่ ถึงได้ส่งเรามาเรียน หอเรียนจบ เรากลับจะไปทำงานให้ฝรั่ง จะมองหน้าคนอื่นได้อย่างไร

วารสาร ในสภาพบ้านเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ข้าราชการควรจะวางตัวอย่างไรจึงจะอยู่รอด โคธไม่ถูกโจมตีว่าไปรับใช้นักการเมือง และก็ไม่ได้ถูกกักกันกั้นแกล้งจากฝ่ายนั้น ทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

คุณทวี เรื่องนี้ผมรู้สึกว่าการประจำอยู่ในสภาพที่ต้อง โคลงตัวเอง ให้ถูกจิ้งหะมานานแล้ว ข้าราชการต้องติดต่อประสานงานกับฝ่ายการเมืองด้วยความแนบเนียนอยู่แล้ว การใดจะยอมได้ การใดจะยอมไม่ได้ กฎหมายเก่า

กฎหมายใหม่ไม่ได้เปลี่ยน tactic มันก็เป็นศิลปะที่ครูบาอาจารย์สอนมาแล้วทั้งนั้น อันไหนถ้าตรงไปมันจะคิดตะราง หรือถูกไล่ออกท่านก็ให้เบี่ยงเสีย มันก็เป็นศิลปะของแต่ละคนที่จะตรงให้ถูกที่ เบี่ยงให้ถูกจิ้งหะ

วารสาร เกี่ยวกับสืบเปลี่ยนนัยบริหารระหว่างกรม กระทรวง ล่ะครับ

คุณทวี ถ้าจะพูดถึงวัตถุประสงค์ที่จะให้มีการสืบเปลี่ยนหมุนเวียนนัยบริหารทุก ๆ ระยะ ๔ ปี หรือ

ไม่เกิน ๔ ปี ควรจะเปลี่ยนเสียหนึ่งคน
ตามความรู้สึกของผมควรจะเป็นข้อยกเว้นเสีย
มากกว่าหลักการ เพราะหลักการจะต้องวาง
คนให้ถูกที่ที่เขาจะทำประโยชน์มากที่สุด การ
ขยับคนทุก ๔ ปีนั้น ไม่มีอะไรแน่นอนว่าจะ
เป็นการ put the right man in the right
job งานทุกอย่างถึงแม้จะเป็นนักบริหาร ไม่
จำเป็นต้องรู้เทคนิคอะไรนัก ถ้ามีการสับ
เปลี่ยนตัวกันทุก ๔ ปี ผมไม่แน่ใจว่านักบริหาร
ที่รู้จัก Staff ที่โน้น และผู้บริหารที่โน้น
จะรู้จัก Staff ที่นี้ จะวางตัวกันถูกได้ภายใน
๔ ปี พอคลา ๆ ได้ถูกก็ไปเสียแล้ว พอคณ
ใหม่มาก็เสียอีก ตรงนี้เป็นเรื่องใหญ่
เห็นว่าผม เป็นรองอธิบดีกรมราชทัณฑ์แล้ว
จะไปบริหารงานเรือนจำกลางบางขวางได้
ไม่ได้หรอก เพราะผมไม่รู้ต้นลูกหนามบางของ
พืชดีแต่ละคนที่อยู่ข้างล่างว่าคนไหนเป็น
อย่างไร ถนัดอย่างไร ควรจะให้เขาทำหน้าที่
อะไร หรือย้ายผมไปเป็นรองอธิบดีกรมที่ดิน
แล้ว ผมจะได้รู้ว่าข้าราชการกรมที่ดินคนไหน
ถนัดทางไหน ไม่ถนัดทางไหน คนไหนจะ
ช่วยคิดตรงไหน เรื่องการเจ้าหน้าที่มากต่อ
มากต้องใช้ความทรงจำสังเกต ต้องใช้การ
สมาคมพบปะติดต่อจึงจะรู้

วาระสาร ท่านรองเห็นว่าถ้าเราเน้นความสำคัญที่การเจ้าหน้าที่
คือการบริหารงานบุคคลนั้นให้คิดแล้ว การบริหารงาน
ก็จะไม่มีปัญหา

คุณทวี

ครับ ทนก็มาถึงการทำให้เจริญก้าวหน้า การ
ทำให้เจริญก้าวหน้านี้ ผู้บริหารแต่ละคน
ก็ต้องมีพื้นเพเดิม ในกิจกรรมของส่วน
ราชการนั้นอยู่ และรู้ถึงตัวปัญหาหลัก ฐ
เทคนิคของส่วนราชการนั้น ๆ ยกตัวอย่าง
เช่น กรมราชทัณฑ์กับกรมที่ดิน อยู่กรมที่ดิน
จะต้องรู้เทคนิคสำคัญอยู่ ๒ อย่าง คือ ฐหลัก
ก.ม. ที่ดินอย่างหนึ่ง กับฐหลักการของวิศว-
กรรมสำรวจอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าอยู่กรมราช-
ทัณฑ์ จะต้องมีความรู้ทางอาชญวิทยาและ
ทัณฑวิทยาอย่างหนึ่ง กับมีความรู้ ก.ม. อาญา
และกิจการของศาลอยู่บ้าง สมมุติว่ามีกา
รสับตัวกัน ให้ผมไปทำงานกรมที่ดิน โดยผม
ไม่มีความรู้ในหลัก ก.ม. ที่ดิน และไม่รูเรื่อง
วิศวกรรมสำรวจ ก็เท่ากับว่าผมไปนั่งใช้เขา
ไปอาศัยแรงเขา หรือไปเกาะเขากิน ขณะ
เดียวกัน ถ้าหมื่นเวียนเอานักบริหารอื่นเข้ามา
โดยท่านไม่รู้เรื่องอาชญวิทยาและทัณฑวิทยา
และการศาลอยู่บ้างแล้ว ท่านก็คงจะมา
สร้างความเจริญก้าวหน้าอะไรให้แก่กิจการราช
ทัณฑ์ไม่ได้ เท่ากับเอาท่านมาทำลายเปล่า ๆ
ผู้บริหารจะต้องบริหารงานนั้น ๆ ก็จะต้องรู้
เทคนิคของงานนั้น ๆ อยู่บ้างตามสมควร ผู้
บริหารมีใช้นักการเมืองที่เข้ามาคุมมากำหนด
นโยบาย และควบคุมงานให้เป็นไปตาม
นโยบาย

วราสาร บัญชีหาเวลาพิจารณาได้พิจารณาว่า ที่ให้มีการ
หมุนเวียน ก็เพื่อนักการสร้างอาณาจักร เมื่อขึ้น
มาเป็นนักบริหาร ก็มักจะมีพรรคพวกสายระโยง
ระวาง ก่อให้เกิดการเล่นพรรคเล่นพวก

คุณทวี กรรมวิธี ในการแก้ปัญหาคือหลักการครับ
เท่าที่เห็นว่าเราเอาความกลัว ในจุดย่อยมาสร้าง
กำแพงป้องกัน มันไม่ป้องกันแต่เฉพาะจุด
ย่อยที่เรากลัวนั้นได้ แต่ไปสร้างกำแพงกัน
ความเจริญ

วราสาร เป็นการแก้ปัญหาคือปลายเหตุหรือครับ

คุณทวี เอาความมุ่งหมายในการแก้ปัญหาย่อยมาสร้าง
ปัญหาใหญ่ ทางฝ่ายปกครอง ถ้างานลักษณะ
เดียวกันเป็นไปได้ที่จะย้ายนายอำเภอทุก ๔ ปี
ย้ายผู้กำกับทุก ๔ ปี เป็นไปไม่ได้ เพราะทุน
ของงานไม่เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงแต่
ท้องที่ แต่ว่าอาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาวิศวะ
กรรมโยธาสิบแล้วให้ไปเป็นหัวหน้าแผนกวิชา
วิศวกรรมเหมืองแร่ จะไปได้อย่างไร ท่านไม่
เคยเรียน

วราสาร แค่ในกฎหมายเข้คเอาไว้ว่า ถ้าเป็นตำแหน่งเฉพาะ
อย่างแล้ว ไม่ต้องหมุนเวียน

คุณทวี มันก็ยาก แต่ละคนก็เฉพาะอย่างหนึ่ง นั้น ผม
เรียนวิชาการราชทัณฑ์ ผมทำวิทยานิพนธ์
วิชาการปล่อยนักโทษออกจากคุก จะว่าไป
แล้วก็เป็นวิชาหนึ่ง วิชาการบริหารเรือนจำ
ก็เป็นอีกอันหนึ่ง มันยังย่อยออกไปทุกสาขา
ผมจึงว่างานบริหารที่ไหน ๆ ก็เฉพาะอย่าง
หนึ่ง เพราะฉะนั้นการปรับเปลี่ยนควรจะเป็น

ข้อยกเว้น ไม่ใช่หลักการ ไม่ใช่ว่าจะป้องกัน
ข้าราชการสร้างอาณาจักร ก็สร้างกำแพง
ขึ้นมา กำแพงจะไม่ได้กันแต่เรือนเท่านั้น
ไปกันอย่างอื่นด้วย กันความเจริญก้าวหน้า
ของงาน

วราสาร การเลิกชั้นมาใช้ระดับตำแหน่ง มีความรู้สึกอย่างไร

คุณทวี ผมรู้สึกอย่างไรก็ดี บางท่อนั้นจะมีประ-
โยชน์ เพราะทำให้ข้าราชการมีความรู้สึก
ตัวเองได้ก้าวหน้าจาก ช. ๑ เป็น ช. ๒ เลื่อน
ง่าย ช. ๒ เป็น ช. ๓ เลื่อนง่าย ขึ้นหรือ
ระดับที่มีการขอย้ายไว้อย่างนี้ทำให้ข้าราชการ
เลื่อนชั้นได้เร็ว มีความสุขทางใจมากกว่าเดิม

วราสาร มีคนมองในทางกลับว่าขอหลีกเลี่ยง อซากให้มี
๓-๔ ก้าว ตรี โท เอก พิเศษ เหมือนอย่างเดิม

คุณทวี ถ้าไปเจอคนก้าวบ่อย ๆ เข้า เขาก็ไม่รู้สึก
อะไร ๓-๔ ปี ๓-๕ ปี ก้าวแล้ว แต่ยังมี
ข้าราชการอีกเยอะ ซึ่งนานนานก้าวทหนึ่ง ก
ใจแล้ว

วราสาร ในวงการยุติธรรมเรามีตำรวจจับมา อัยการส่งฟ้อง
ศาลตัดสินแล้วส่งให้ราชทัณฑ์ ราชทัณฑ์ก็คุมขังที่
คุมขังไว้ ทุกวันนี้ประชากรมาล้นทุกที่ การจับ
กุมมากขึ้น ตำรวจเสียบขน ยิ่งจับมาส่งคนให้
ราชทัณฑ์มากขึ้นทุกที อซากทราบนโยบายราชทัณฑ์
ว่า รับลูกที่ส่งมาฝ่ายเดียว หรือว่าให้มีอะไร
เสนอแนะกลับไปบ้าง เพื่อไม่ให้คนล้นคุก

คุณทวี เราไม่ได้ปฏิเสธหน้าที่หรือครับ แต่คอย
เตือนประชาชนให้รู้ว่าคุณทุกวันนี้นั้นเรือนจำแน่น
แล้ว หนังสือพิมพ์ก็บอก อธิบดีก็พูดอย่างนี้
ประเทศเราไม่สร้างคุกเพิ่ม ไม่เหมือนโรงเรียน

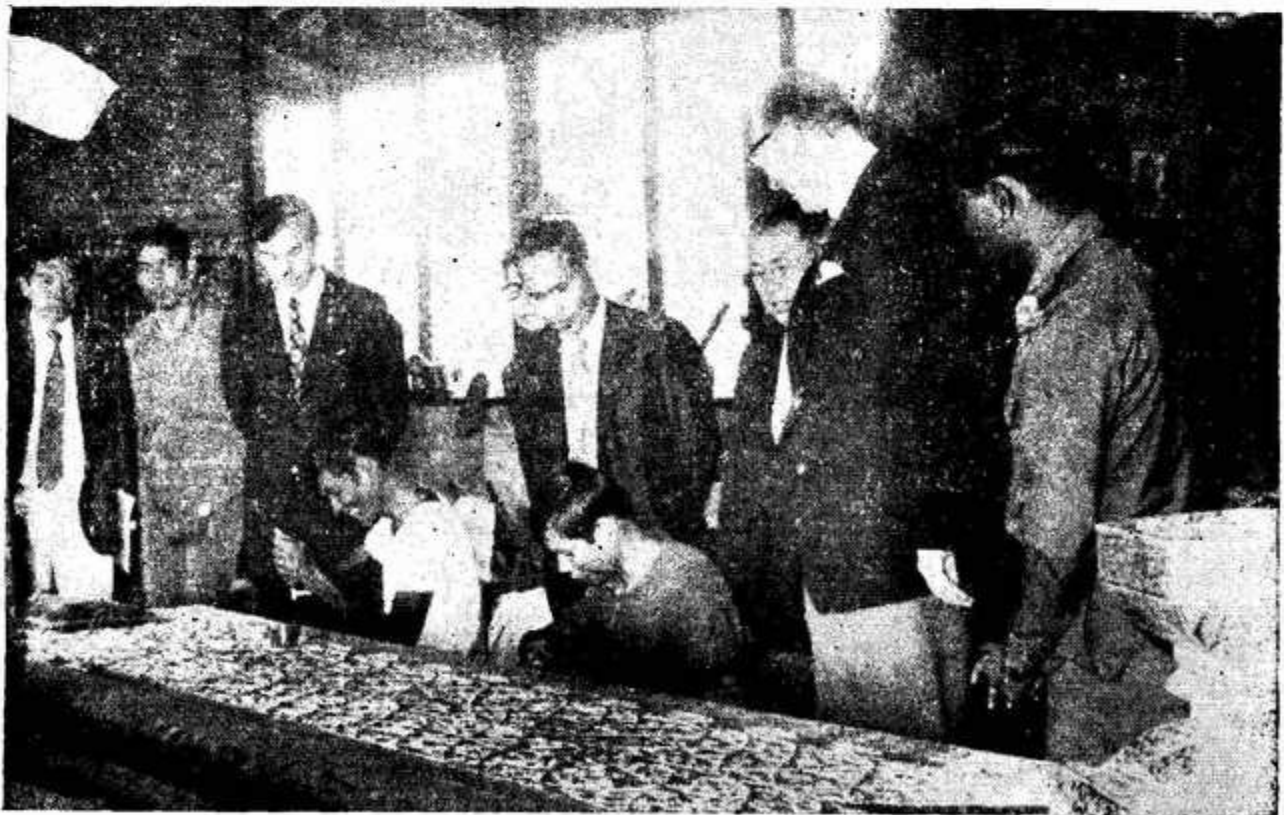
หรือโรงพยาบาล ซึ่งเคยมีคนบริจาคสร้างกันอยู่เรื่อยๆ คุณไม่มีใครบริจาค รัฐบาลสร้างข้างเดียว แต่ก็ไม่ค่อยได้สร้างด้วย แล้วอย่างโรงเรียน โรงพยาบาล ถ้าเต็มแล้วเขาก็บอกว่าไม่มีเตียง หรือโรงเรียนก็บอกว่าปีครบสมัคร แต่เรอนจำจะบอกว่าปีครบสมัครไม่ได้ ต้องรับไว้ นอนบนฝาสามบ้าง นอนกันเหมือนออกแหนบ้าง ลุกไปแล้วกลับมาหาที่นอนไม่ได้ แต่ความแอดก็ไม่เคยทำให้เราปฏิเสธว่าไม่รับ

เรื่องคนทำผิดรัฐต้องจัดการกับคนทำผิดแน่ ๆ จะทอดทิ้งไว้ไม่ได้จะอ้างว่าคุณไม่มีจะใส่ไม่ได้ แต่จับมาแล้วก็มีกรรมวิธออกหลายวิธจะทำ ไม่จำเป็นต้องเอาคนไปใส่คุก มี

อยู่สองแบบด้วยกันที่จะจัดการกับคนผิด คือแบบเอาคนไปใส่คุกกับอีกแบบหนึ่งไม่เอาคนไปใส่คุก ปรับเสีย ประหารชีวิตเสียก็เป็นวิธการที่ไม่เอาใส่คุก จำกัดสิทธิเสรีภาพในระหว่างที่อยู่ในชุมชน หรือที่เราเรียกว่ารอการลงโทษ ก็ทำได้ ติดคุกถ้าเรอนจำแน่นนักก็ติดผ่อนส่งได้ ติดสามเดือนอาทิตยน์หมอนติด ๓ วัน อาทิตยน์หน้ามาใหม่ เมืองไทยยังมี เป็นวิธการที่ศึกษาเล่าเรียนกันมา โรงเรียนเขายังมีภาคเข้าภาคบ่าย

วารสาร ได้เสนอแนะไปยังรัฐบาลหรือยัง

คุณทวี ยังกรับ อะไรที่ advance นักจนคิดว่ารัฐบาลยังรับไม่ได้ก็ยังไม่ทำ แต่ถ้ามีการเปลี่ยนผู้บริหารกันทุก ๔ ปี เทคนิคอะไรที่จะยังไม่ก้าวหน้า

วารสาร อย่างถูกต้องเกี่ยวกับปล่อยไปก่อนหรือครับ

คุณทวี ใช่ครับ เราไม่ต้องการจะประหารครอบครัวของเขา เราต้องการจะจำกัดเสรีภาพของเขา หน้าที่ก็ออกไป ของเรานี้ปัจจุบันคนล้นคุก เพราะเราใช้วิธีจำคุกอย่างเดียว ทำให้หน้าที่ของเรือนจำที่จะขังผู้ร้ายจริงๆ อ่อนปวกเปื่อยไปด้วย เพราะไปเอาผู้ที่ไม่ใช่ผู้ร้าย สักแต่ว่าเป็นคนผิดเข้ามา ความผิดกับความชั่วคนละอย่าง คนชั่วนั้นควรจำไว้ในคุกอบรมตัดสันดานด้วยกรรมวิธีของเรือนจำ แต่คนที่ผิดไม่ใช่ทุกคนที่จะต้องใช้กรรมวิธีของเรือนจำเพื่อแก้ไข

วารสาร กรมราชทัณฑ์มีนโยบายที่จะแยกคนผิด กับคนชั่วออกจากกันไหมครับ

คุณทวี การแยกเป็นการใช้ดุลยพินิจระดับศาล อย่างที่ผมบอกแล้วว่ากฎหมายอาญาของเราต้องแก้วิธีการที่นักโทษแน่นคุกไป โดยการแยกคนชั่วกับคนผิดออกจากกัน เรียกว่า การสืบเสาะ Presentence Investigation ซึ่งเป็นกิจกรรมของศาล

วารสาร การควบคุมประพฤติไหมครับ

คุณทวี ไม่ใช่ครับ Presentence Investigation การสืบเสาะ การสืบประวัติจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดี

วารสาร เราน่าจะแยกผู้ทำผิด อย่างเช่นอาชญากร กับพวก ข้าราชการซึ่งเป็นลูกศิษย์แล้วเขาก็ ไม่ใช่อาชญากร แยกไม่ให้สองพวกมาปะปนกัน

คุณทวี ครับ ในราชทัณฑ์เราใช้เทคนิคอะไรบ้าง หนึ่ง เทคนิคทางกฎหมาย สอง เทคนิคทางอาชญาวิทยา อันที่พูดมานี้เราใช้เทคนิคทางกฎหมาย อันที่หนึ่ง เอากรรมวิธีสืบเสาะเข้ามาใช้ แยกคนที่ไม่ต้องจำคุกออกเสีย คนที่จะต้องจำคุกจึงเอาเข้ามา คนที่ไม่ควรจำคุกก็ใช้กรรมวิธีอื่นโดยไม่ต้องจำคุก อันที่สอง จากสถิติประมาณ ๔๐% ของผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นผู้ต้องขังระหว่างคดี ๒๕% เป็น ผู้ต้องขังระหว่างการสอบสวน คนที่ยังไม่รู้ว่ามีผิดก็เอา มาขังแล้ว เพราะฉะนั้นต้องแก้ไขให้ลดลงมา โดยกรรมวิธีทางกฎหมาย วิชาญา ๒๔๗๘ ให้ อำนาจตำรวจขังคนได้ ๗ วัน ก่อนขึ้นศาล พุดง่าย ๆ ยังไม่ขึ้นศาลโดยเสียแล้ว ๗ วัน ในขณะที่อารยะประเทศที่เราเลียนแบบกฎหมายเขามาให้เพียง ๔๘ ชั่วโมง เมื่อปี ๗๘ ใช่ละ เพราะการคมนาคมบ้านเรากการหา พยานไม่ไหวหรือ ๔๘ ชั่วโมงไม่ทันแน่ แต่ปี ๒๕๑๘ ก็มาแล้ว กฎหมายก็ไม่ได้แก้ นอกจากทางกฎหมายแล้ว เราก็จะมาใช้วิธี

เราทำงานในลักษณะที่น่าเศร้า คนอยู่กับเราเป็นคนมีความทุกข์ นกที่ยังไว้นั้น
ถ้าเราปล่อย มันก็บินไปเป็นธรรมชาติ

ทางอาชีวศึกษาได้ โดยอบรมคนของเรา ถ้าจะสอนให้คนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข พึงพอใจในการอยู่ร่วมกับคนอื่น เราก็ต้องฝึกฝนเขาในชุมชน ดังนั้นที่ผมบอกว่าการผ่อนส่งที่ดี ดีที่สุดเฉพาะเวลาที่ดี กลางวันออกไปหากินกลางคืนดีดึกกดี หรือหน้านาเกี่ยวข้าวเสร็จกลับมาดีดึก ก็เป็นหนทางแก้ไขที่หนึ่ง

วารสาร แนวโน้มที่จะมีสหสถานเบ็ดเสร็จมากขึ้น

คุณทวี เรื่องของสหสถานเบ็ดเสร็จไม่ใช่วิธแก้ความแออัดยัดเยียด แต่เป็นวิธฝึกวิชาชีพหรืออบรมวิชาชีพ ประเทศเราไม่เหมือนสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน หรือญี่ปุ่น เพราะคนของเขาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมทุกคนรู้กรรมวิธในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม รู้ว่าจะเป็นคนงานอย่างไร แต่คนไทย ๘๕% มีพื้นเพทางกสิกรรม ทำไร่ ไถนา เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ เมื่อเขามาต้องโทษจำคุก ถ้าเรารู้ประวัติว่าก่อนหน้านั้นเขาเป็นกสิกรเมื่อพ้นโทษแล้ว เขาก็จะไปเป็นกสิกรตามเดิม เราก็จะต้องฝึกอาชีพในการเป็นกสิกรให้เขา แต่ในระหว่างต้องโทษจำคุกนั้นมีกำแพง ๔ ด้าน พื้นที่ ๔ ไร่ คน ๔๐๐ จะไปไถนาที่ไหนได้ทุกคน ถึงแม้จะมีเรือนจำอีกประเภทหนึ่งอยู่ไกล ๆ มีเนื้อที่กว้างขวาง มีไร่นาพอที่จะเพาะปลูก แล้วคิดคนที่ไม่มีเสียงภัย และคนที่พ้นโทษต่อไปจะทำอาชีพอย่างไร เรื่องสหสถานเบ็ดเสร็จจึงเป็นเรื่อง

ของวิธฝึกอาชีพ ไม่ใช่การแก้ปัญหาความแออัดยัดเยียดโดยตรง ปัจจุบันเรามีเรือนจำเปิดอยู่ประมาณ ๔ แห่ง ใช้การได้เต็มที่ ๓ แห่ง อีกแห่งหนึ่งไปอยู่ที่ห้องที่จะเสียงภัยไปแต่ละแห่งมีนักโทษเกือบ ๒๐๐ กว่าคน ทำไร่ไถนา ปลูกพืชผักต่าง ๆ หรือตามเรือนจำชั่วคราวก็เป็นส่วนหนึ่งของการที่จะเอาคนจากเรือนจำแม่ออกไปหาวัตถุประสงค์มาบ่อนเรือนจำแม่หรือเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ เอาอาหารมาส่งตัดไม้เลื่อยไม้เอามาส่ง ทำโต๊ะทำเก้าอี้ มันจะช่วยให้เรือนจำแม่ว่างบรรเทาลงผ่อนความแออัดยัดเยียดได้บ้างไม่มากนัก

วารสาร คำถามสุดห่าอะนะครับ การรับราชการของท่านรอง มีหลักหรือเคล็ดลับอย่างไร ให้ประสบความสำเร็จ ให้เป็นที่รักผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานหนัก ใจขยันหา และอุปสรรคได้ใครได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย

คุณทวี ผมไม่แน่ใจที่มอยู่จะใช้ได้ ความรู้ที่โรงเรียนสอนมาใช้น้อยเหลือเกิน ผมมีความรู้สึกอยู่อย่าง อาจผิดกับหลักการความเป็นข้าราชการก็ได้ ผมมีความรู้สึกว่าการจะเป็นข้าราชการที่ดีหรือจะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการได้ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ที่พบปะพหามาจากครอบครัวหรือความเป็นคน ๆ นั้น คนไม่มีพหุจะสอนว่าทำตัวให้ผู้ใต้บังคับบัญชารักทำอย่างไร เขาก็จะทำไม่ได้ เหมือนกับเรียนอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เรียนรู้แต่ก็ไม่เห็นบรรลุโสดาบันสักคน เพราะฉะนั้นสูตรของการรับราชการเป็นหัวหน้าที่ดีทำอย่างไร

เป็นลูกน้องทตทำอะไรก็เหมือนกับวางสูตรไว้แล้วก็ทำไม่ได้ คนที่ทำได้ก็ทำได้ก็ไม่ได้

วารสาร ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะบอกให้ทำ
คุณทวี ก็วางไว้แล้ว ให้เขาฝึกฝน บางคนก็ทำได้ บางคนก็ทำไม่ได้ ก็เหมือนกับจำไทยบางคนก็จำสวยบางคนก็จำไม่สวย ศิษย์ครูเดียวกัน มีสับนวเหมือนกัน มันเป็นศิลป์ไม่เป็นเคล็ดลับอะไร ตำราเขาก็มีอยู่แล้วไปเรียนมา บางคนก็ดีกว่าผม บางคนก็แย่กว่า

วารสาร เป็นศิลป์เฉพาะตัว

คุณทวี ครับ ครูเขาสอนมาแล้วทั้งนั้น ว่าการใดควรจะทำตามเขาไป จึงจะเป็นเรื่องกลมกลืนกันให้งานดำเนินไปด้วยดี แต่ถ้า

สูตรการทำงานให้สำเร็จนั้นไม่มีหรอกครับ เหมือนกับเราเรียนเรื่องอริยสัจ 4 ครูเท่านั่นแหละ แล้วไม่เห็นบรรลุโสดาบันสักคน

เมื่อใดเห็นว่า ถ้ากลมกลืนตามเขาไปจะเป็นเรื่องผิดหรือเสียประโยชน์แห่งงานก็ต้องเบี่ยงเสีย ยักย้ายถ่ายเทเป็นอย่างอื่น ที่ครูเขาสอนมาเป็นอย่างนั้น เมื่อพ้นครุมาแล้ว เมื่อใดควรจะทำตามเขาไป และเมื่อใดควรจะทำอย่างอื่นจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เป็นศิลป์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เรื่องของเคล็ดลับหรือครับ ●

จรรยาบรรณ : เครื่องบ่งชี้คุณภาพ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล

เน้่งน้อย

องค์การกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. นั้น มีหน้าที่สรรหากนเข้าทำงาน จัดคนให้เหมาะสมกับงาน ทำให้ข้าราชการพอใจในการทำงาน พัฒนาและจูงใจให้ข้าราชการทำงานดี สุจริต ค่่อน้ำที่ และให้บริการสนองความต้องการของประชาชน โดยประหยัดและเหมาะสม เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้บรรลุผลสำเร็จ ก.พ. จึงต้องดำเนินการหลายประการด้วยกัน เช่น จัดสอบรวม เสนอแนะนโยบาย และให้คำปรึกษาทางด้านการบริหารงานบุคคล และการจัดระบบราชการพลเรือน จำแนกตำแหน่ง จัดอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนที่ข้าราชการพลเรือนควรจะได้รับ จัดการฝึกอบรม ดำเนินการทางด้านวินัย เป็นต้น

ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ นี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ก. พ. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการในหน้าที่ของ ก. พ. จะต้องติดต่อกับส่วนราชการต่าง ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคลซึ่งมีหน้าที่จำแนกตำแหน่งจัดอัตราค่าจ้าง กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน จะต้องเป็นตัวแทนประสานระหว่าง ก.พ. กับส่วนราชการต่างๆ อย่างใกล้ชิด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคลจึงเป็นเสมือนตัวแทนของ ก.พ. ไปตามส่วนราชการต่างๆ ถ้าทำดีก็จะเป็นผลดีต่อส่วนรวม ต่อ ก.พ. และต่อตนเอง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์จึงควรมีแนวทางที่สอดคล้องปฏิบัติเกี่ยวกับความประพฤติและมารยาทที่ดีงาม ซึ่งเรียกว่า จรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคลตามที่ท่านรองเลขาธิการ ก.พ. รอง โสรัจ สุจริตกุล ได้ให้โอวาทไว้ในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้จัดใหม่ขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ นั้น มีใจความพอสรุปได้ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล จะต้องรอบรู้ รู้หลัก เหตุผล ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จึงจะวินิจฉัยเรื่องต่างๆ ได้ถูกต้อง การที่จะเป็นผู้รอบรู้นั้นจะต้องท่อง บ่น ฟัง เขียน และอ่านอยู่เสมอ คือจะเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคลที่ดีจะต้องพยายามหาความรู้ไว้ตัวอยู่เสมอ โดยสละเวลาวันละเล็กน้อยศึกษาระเบียบ กฎหมายต่างๆ ให้แตกฉาน เวลาจะไป

วิเคราะห์งานก็ต้องเตรียมตัวให้ดี ต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ ไปให้พร้อม

๒. ต้องเป็นคนยุติธรรม ยึดหลักคุณธรรม ไม่ลำเอียงและไม่เล่นพวกพ้อง เพราะถ้าทำไม่ดียานจะเสียหายหมด เช่น ถ้าได้เคยวิเคราะห์งานอย่างลำเอียงไว้ คนอื่นก็ยึดถือเป็นตัวอย่างกระทำต่อไป ทำให้เสียชื่อเสียงถึง ก.พ.

๓. ไม่เบียดเบียน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เมตตา กรุณาเป็นตง ไม่ควรแสดงท่าทีว่าอยากได้ของกำนัล ส่วนเรื่องการรับเลี้ยงนั้น ก็ควรจะพิจารณาว่าสมควรหรือไม่ จะเกิดข้อครหาในทางหรือไม่ มิใช่ไม่รับเลี้ยงเขาเสียเลย ซึ่งเรื่องเหล่านี้ควรตัดสินใจได้เอง อีกประการหนึ่งต้องคอยดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่าให้ไปเบียดเบียนผู้อื่น ถ้าสามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาได้เองก็ควรจะทำ แต่การช่วยนั้นไม่ต้องทำให้ตัวเราล้มจมล้มละลาย

๔. เป็นคนดี เป็นบัณฑิตมีหลักวิชา ช่วยเขาทำงานด้วยความเห็นอกเห็นใจ ไม่แกล้งเขา ไม่อาฆาต และไม่เป็นคนพาล การแกล้งเขานั้นเป็นบาปให้คิดถึงผลแห่งกรรมซึ่งจะตามสนองเรา เหมือนกับการขว้างลูกฟุตบอลไปที่ฝั่ง แล้วมันก็ต้องสะท้อนกลับมาที่เดิม

๕. ให้เป็นคนสุภาพ เรียบร้อย ไปไหนมาไหนให้คนรู้สึกชอบและเกิดความประทับใจ อย่าอวดบ่ง วางอำนาจ หยาบคาย เหมือนดั่งสุภาษิตที่ว่า "ผู้ทูลลาหาญที่สุด คือผู้ท่อนโยนที่สุดและคน

๖๗. ผู้ที่พูดที่สุดคือผู้ที่อ่อนน้อมที่สุด” ให้อ่อนนอกแต่
แข็งใน ให้อยึดหลักการและหลักวิชาแต่ภายนอกให้
ทำอ่อนเข้าไว้ ให้อใจแข็งที่จะไม่ทำความชั่วไม่แก้ง
เขา อย่าเป็นคนแข็งนอกแต่อ่อนใน

๖. ต้องมีสัจจะ กล่าวคือ อย่าเที่ยวให้
สัญญากับใคร ผู้ที่โกหกหลอกลวงคือผู้ที่ชอบให้สัญญา
ต่าง ๆ ในสิ่งที่ตัวเองไม่มีสิทธิ์จะทำได้ เพื่อให้ผู้อื่น
ชอบตน และเห็นว่าตนเป็นคนสำคัญ คนที่สำคัญ
จริง ๆ แล้ว ไม่ต้องบอกคนอื่นเขาก็รู้เอง เพราะฉะนั้น
ให้ระวังเรื่องปาก ตามสุภาษิตของสุนทรภู่ที่ให้ปาก
เป็นเอก เพราะฉะนั้นการพูดจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
คนเราในชีวิตจะมีความสุขหรือไม่มีความสุขขึ้นอยู่กับ
ที่ปาก

๗. รักษาความลับ การรักษาความลับนั้น
จะต้องเป็นคนจิตใจเข้มแข็ง หงั้นเราก็มไม่ควรต้องการ
รู้ความลับของผู้อื่นด้วย

๘. ต้องตั้งใจศึกษางาน หัดเป็นผู้ฟังให้
มากกว่าผู้พูด เวลาไปศึกษางานของส่วนราชการ ให้
ตั้งใจฟัง ตั้งใจศึกษา การจะตั้งใจฟังได้นั้นจะต้อง
หัดให้เป็นผู้ทรมสมาธิ ไม่วอกแวก ฟังให้มากพูดให้
น้อย พระเจ้าสร้างหูให้สองหู ปากเดียว ฉะนั้นจง
ฟังเป็นสองเท่าของการพูด

๙. อย่าทำตนเป็นคนอวดรู้ ยิ่งแสดงว่ารู้
มากก็มีโอกาสจะขยายความซื่อได้มากขึ้น อย่าคิดว่า
ว่าตนรู้ดีกว่าผู้อื่น ให้ทำตัวเป็นคนคมในฝัก

๑๐. ช่วยผู้อื่นแก้ปัญหาได้ อย่าเป็นผู้ที่
ผู้อื่นอยู่รำไป หรือสอนผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ให้รักษา

มารยาทของตนเอง และทำตัวให้ดีที่สุด อย่าไปด่วน
ว่าผู้อื่น มีคำคมว่า “คนดีชอบแก้ไข คนจัญไรชอบ
แก้ตัว คนชั่วชอบทำลาย คนมักง่ายชอบทิ้ง คนจริง
ชอบทำ คนระยำชอบตี” (ตีหมายถึงตีเพื่อทำลาย
มิใช่ตีเพื่อก่อ) ถ้าเราอยากจะเป็นคนอย่างไรก็เลือก
เอา การไปตีเขาไม่มีประโยชน์ทำให้เกิดเป็นศัตรูกัน
โดยใช่เหตุ

๑๑. ใจกว้าง ยอมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ
ผู้อื่น อย่าเอาแต่ใจตัวเอง อย่าเอาแต่จะต้อชนะ
อย่าคิดว่าตนเก่งคนเดียวในโลก

๑๒. เป็นคนตรงต่อเวลา ถือเป็นมารยาท
อย่างหนึ่ง การตรงเวลานัดหมายนั้น เขาจะถือว่าให้
ความสำคัญแก่เขา และเป็นคนมีสัจจะ เวลาไปไหน
มาไหนให้วางแผนเรื่องเวลาให้ตรงตามนัดไว้

๑๓. ให้เกรงใจผู้อื่น กวนผู้อื่นให้น้อยที่สุด
เท่าที่จำเป็นเมื่อจะไปวิเคราะห์งาน ให้เตรียมตัวให้ดี
จะได้กวนเวลาผู้อื่นให้น้อยที่สุด และไม่บ่อยครั้ง
มิใช่ว่าดูงานแล้วก็ดูงานอีก

๑๔. อย่าเป็นคนเถรตรงจนเกินไป ต้องรู้
ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ และควรทำอะไรก่อน
หลัง ให้ใช้ดุลยพินิจ เหตุผลให้ละเอียดรอบคอบ

๑๕. ให้ทำงานเร็ว และดี มีทั้งปริมาณและ
คุณภาพ อย่าให้งานค้าง ถ้ามีงานค้างควรแก้ปัญหา
ด้วยการตั้งใจทำงานให้หนักขึ้น และเพิ่มพูนความรู้
ทางวิชาการให้มากขึ้น หัวหน้าต้องคอยให้ความช่วย

เหลือแก้ปัญหาเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
หมั่นให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๑๖. ต้องมีมาตรฐานในการทำงาน อย่า
โลเล และไม่ทำตามใจชอบ

๑๗. ต้องช่วยแก้ปัญหาทางค่านับบริหารงาน
บุคคลให้ดีขึ้น ไม่ใช่ไปช่วยสร้างปัญหาให้แก่ผู้อื่น
เวลาจะทำอะไรต้องปรึกษากันให้รอบคอบ

๑๘. เห็นใจผู้อื่น และให้ความช่วยเหลือ
แก่ผู้อื่นเท่าที่จะทำได้ เรื่องใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อ
ส่วนรวม ก็จะต้องทำ ถึงแม้เรื่องบางเรื่องเขาไม่ขอ
แต่เจ้าหน้าที่ควรระหว่า จำเป็นหรือยุติธรรมก็ต้อง
พิจารณาให้เขาด้วย

๑๙. ต้องละเอียด รอบคอบ อย่าใจเร็ว
ควั่นได้ อย่าเล่นเล่นแบบที่เขาเรียกว่า jump on
conclusion หรือนึกอยากจะทำอะไรก็ทำ ไม่คิดให้
รอบคอบ

๒๐. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ ให้คำนึงถึง
หลัก ๔ ประการ คือ

๑. คนเราแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน
ฉะนั้นจึงต้องหาทางจูงใจคนด้วยเทคนิคต่าง ๆ กัน

๒. การจูงใจคนต้องรู้ภูมิหลังของเขา
รู้ว่าเขาต้องการอะไร

๓. การจูงใจต้องให้เขารู้สึกว่าเขามีผล
ประโยชน์ร่วมด้วย

๔. ศักดิ์ศรีของคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก

ต้องพยายามทำให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นคนสำคัญ อย่า
ดูถูกดูหมิ่นคนที่เราพบ

การสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจทำได้โดย
ยึดหลัก ๕ ข้อ คือ

ทาน การให้ บียวจา มีคำพูดที่ไพเราะ
สมานัตตา มีความเสมอต้นเสมอปลาย อุตถจริยา
การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือจะยึด
พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา ความปรารถนาให้ผู้อื่น
เป็นสุข กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
มูทิตา ความพลอยยินดีด้วย อุเบกขา การวางตัว
เป็นกลาง หรืออาจจะยึดถือในศีล ๕ ก็ได้ เช่น
ห้ามพูดปด ก็เท่ากับเป็นการให้ระวังเรื่องปาก ห้าม
ดื่มของเมา ก็เท่ากับเตือนให้ควบคุมสติให้ดี ห้าม
อบายมุขก็เท่ากับเตือนมิให้เกิดความหลงใหลในสิ่งใด
ห้ามขโมยก็เท่ากับเตือนมิให้เบียดเบียนผู้อื่น

ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่
วิเคราะห์งานบุคคล ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะช่วย
เสริมสร้างการใช้ระบบคุณธรรมในราชการพลเรือนให้
เป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสม และหากผู้รับผิดชอบ
ของงานด้านบุคคลของส่วนราชการต่าง ๆ จะนำมา
ปรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนด้วย ก็จะเป็นการ
เสริมสร้างระบบคุณธรรมในราชการพลเรือนให้สม-
บูรณ์ขึ้นมิใช่น้อย ●

๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕

เรื่อง การรับรองปริญญาและการเปลี่ยนชื่อประกาศนียบัตร

เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองปริญญาและรับทราบการเปลี่ยนชื่อประกาศนียบัตรของสถาบันการศึกษาภายในประเทศ ดังนี้

๑. รับรองอนุปริญญาพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่าอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ากับราชการในตำแหน่ง ช่าง ก.พ. รับรองว่าผู้ดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๒ ชั้น ๑,๕๕๐ บาท และถ้าได้รับประกาศนียบัตร ผดุงครรภ์ (หลักสูตร ๖ เดือน) เพิ่มขึ้น จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๒ ชั้น ๑,๖๔๕ บาท

๒. รับรองปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (พยาบาล) ของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการในตำแหน่งช่าง ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๓ ชั้น ๑,๗๕๐ บาท

๓. รับรองปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ของคณะเศรษฐศาสตร์ วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการในตำแหน่งช่าง ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๓ ชั้น ๑,๗๕๐ บาท

๔. รับรองปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาเคมีเทคนิค ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการในตำแหน่งช่าง ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๓ ชั้น ๒,๒๓๐ บาท

๕. รับทราบการเปลี่ยนชื่อประกาศนียบัตรประโยคครูอุดมศึกษา (ป.อ.) ของวิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ที่ ก.พ. รับรองแล้ว ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว ๑ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๕ (ข้อ ๕) เป็น "ครุศาสตรบัณฑิต" (ค.บ.) ฉะนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาจึงอาจบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งช่าง ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๓ ชั้น ๑,๗๕๐ บาท เฉพาะรุ่นการศึกษา ๒๕๑๔ และ ๒๕๑๕

๖. รับทราบการเปลี่ยนชื่อประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) สาขาวิชาศิลปกรรม
ของโรงเรียนเพาะช่าง (เฉพาะรุ่นที่สำเร็จการศึกษาประจำภาคเรียนที่ ๑ และที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๘ รวม ๒ รุ่น)
ที่ ก.พ. รับรองแล้ว ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว ๒ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ เป็น
“ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) สาขาวิชาศิลปกรรม” ฉะนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาจึงอาจบรรจุเข้ารับ
ราชการในตำแหน่งซึ่ง ก.พ. รับรองว่าประกาศนียบัตรดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่า
ข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๓ ชั้น ๑,๗๕๐ บาท

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) **โสรัจ สุจริตกุล**
(นายโสรัจ สุจริตกุล)
รองเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๘

๒ เมษายน ๒๕๑๘

เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๑๘

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๐๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ ๒๕๑๘

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๐๓ ข้อ ๕ วางระเบียบการติดตั้งหรือย้ายโทรศัพท์ประจำบ้านพักส่วนตัวหรือบ้านพักทางราชการจัดให้พักอาศัย สำหรับผู้รับเงินเดือนในอัตราตั้งแต่ชั้นเอกหรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้หัวหน้าส่วนราชการซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นองค์การของรัฐบาล ซึ่งขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิจารณาอนุมัติได้ตามความจำเป็น แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ ได้แบ่งข้าราชการออกเป็นระดับแทนชั้น จึงเกิดปัญหาในการที่จะปฏิบัติตามระเบียบ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้ดำเนินการแก้ไขระเบียบดังกล่าวเสียใหม่ ดังปรากฏรายละเอียดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ส่งมาพร้อมนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
พลโท บุญเรือน บัวจรรยา
(บุญเรือน บัวจรรยา)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

กองกลาง.

โทร. ๘๑๑๑๑๗, ๘๑๑๑๔๘,

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์

พ.ศ. ๒๕๑๙

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๐๓ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๑๙”

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้เฉพาะส่วนราชการและองค์การในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. การติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ตามระเบียบนี้ หมายถึงการติดตั้งและย้ายโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ข้อ ๔. การติดตั้งหรือย้ายโทรศัพท์ในสถานที่ราชการ อันเป็นส่วนกลาง ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นองค์การของรัฐ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ขันตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิจารณาอนุมัติได้ตามความจำเป็น

ข้อ ๕. การติดตั้งหรือย้ายโทรศัพท์ประจำบ้านพักส่วนตัวหรือบ้านพักที่ทางราชการจัดให้พักอาศัย สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ หรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้หัวหน้าส่วนราชการซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นองค์การของรัฐ ซึ่งขันตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิจารณาอนุมัติได้ตามความจำเป็น

ข้อ ๖. การติดตั้งหรือย้ายโทรศัพท์ประจำบ้าน หรือบ้านพักสำหรับผู้รองตำแหน่ง นอกจากที่กล่าวในข้อ ๕ ให้รายงานชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเสนอตามลำดับชั้นจนถึงปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๗. เมื่อผู้ได้รับอนุญาตให้ติดตั้งโทรศัพท์ประจำบ้านย้ายไปสังกัดกรมอื่น ซึ่งขันตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรีหรือไม่ก็ตาม ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้อนุมัติการติดตั้งส่งถอนการติดตั้งโทรศัพท์นั้นเสีย

ข้อ ๘. เมื่อผู้ได้รับอนุมัติให้ติดตั้งโทรศัพท์ที่พันตำแหน่ง และหรือหมดความจำเป็นในการใช้โทรศัพท์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้อนุมัติการติดตั้งส่งถอนการติดตั้งโทรศัพท์นั้นเสีย

ข้อ ๙. ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ติดตั้งโทรศัพท์ที่บ้านพักส่วนตัว เมื่อพันตำแหน่งและหรือหมดความจำเป็นในการใช้โทรศัพท์ ถ้าประสงค์จะขอโอนทรัพย์สินทางราชการได้ติดตั้งให้เป็นของส่วนตัวไปแล้ว ก็ให้รายงานแจ้งความประสงค์ตามลำดับชั้นจนถึงผู้อนุมัติติดตั้งเพื่อพิจารณา ถ้าได้รับอนุมัติแล้วก็ให้ผู้นั้นจัดการติดต่อขอโอนโทรศัพท์ตลอดจนเสียค่าธรรมเนียมการโอนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยโดยตรง.

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๕

(ลงชื่อ) คึกฤทธิ์ ปราโมช

(ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช)

นายกรัฐมนตรี

ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๓๕

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง เงินค่าเบี่ยงกันดารในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

เรียน เวียงกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๗ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕

ตามที่ได้ส่งบัญชีรายชื่อท้องที่กันดาร พ.ศ. ๒๕๖๕ มาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป นั้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้เขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นท้องที่กันดาร และให้กระทรวงการคลังประกาศเพิ่มเติมในบัญชีรายชื่อท้องที่กันดาร พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง-สูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะกรรมการ

กองนิติกรรม

โทร. ๘๑๐๐๐๖

๒ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๒๑ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔

ตามที่ได้อำนวยมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยในการอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ทุกกระทรวงทบวงกรมสั่งกำชับให้ทุกหน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยรายงานว่า ได้สั่งให้ทุกหน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีโดยเคร่งครัดแล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังล้าล่นกันอยู่ กล่าวคือยังมีส่วนราชการสังกัดกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ ไม่ยอมรับรู้และไม่ยอมปฏิบัติตาม ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน และยังมีผู้ไปขอคัดสำเนาทะเบียนบ้านเพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการติดต่อกับส่วนราชการต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก รัฐวิสาหกิจบางแห่งยังคงให้พนักงานไปขอคัดสำเนาทะเบียนบ้านจากอำเภอไปแสดงเป็นหลักฐานเหมือนเดิม กระทรวงมหาดไทยได้รับการร้องเรียนบ่อย ๆ ว่า หน่วยราชการส่วนมากไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยกำลังดำเนินการคัดสำเนาทะเบียนบ้านมอบให้แก่เจ้าบ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลทุกบ้าน จะคัดเสร็จเรียบร้อยภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๕ ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าบ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลทุกบ้านมีสำเนาทะเบียนบ้านไว้เป็นคู่มือนำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ได้ทุกโอกาสทำนองเดียวกับเจ้าบ้านในเขตเทศบาล ซึ่งทางราชการได้มอบสำเนาทะเบียนบ้านให้ไว้เป็นคู่มือก่อนแล้ว จึงเห็นควรให้ทุกกระทรวงทบวงกรมสั่งกำชับให้ทุกหน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕ ลงมติให้ทุกกระทรวงทบวงกรมสั่งกำชับให้ทุกหน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ต่อไปโดยเคร่งครัด

จึงเรียนขึ้นมายังมา และขอข้อมความเข้าใจด้วยว่า การไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเป็นการกระทำผิดวินัย และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ปลั่ง มีจุล
(นายปลั่ง มีจุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ เมษายน ๒๕๑๕

เรื่อง สิทธิพิเศษของโรงพิมพ์ของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจ

เรียน เวียงนครหลวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๕๐๓/ว.๘๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๗ และ

หนังสือที่ สร. ๐๒๐๒/ว.๓ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ภาพถ่ายหนังสือที่ กค. ๐๕๐๒/๖๔๕๕ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๕

ตามที่ ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการพิมพ์หนังสือและแบบพิมพ์ของทางราชการ และเรื่องสิทธิพิเศษของโรงพิมพ์และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มาเพื่อทราบนั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอเรื่องสิทธิพิเศษของโรงพิมพ์ของหน่วยงาน และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาสิทธิพิเศษของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจได้พิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ แล้ว ในชั้นนี้เห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการใช้โรงพิมพ์ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสียใหม่รวม ๒ ข้อ และกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วย จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ความละเอียดปรากฏตามภาพถ่ายหนังสือกระทรวงการคลังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๕ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือปฏิบัติต่อไปได้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๗ มีนาคม ๒๕๑๘

เรื่อง สิทธิพิเศษของโรงพิมพ์ของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจ

เรียน เลขธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขธิการคณะรัฐมนตรี ต่วนมาก ที่ สร. ๐๒๐๒/ว. ๓ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๑

ตามคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาสิทธิพิเศษของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิพิเศษของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ โดยให้มีหน้าที่รวม ๔ ประการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการพิจารณาสิทธิพิเศษของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจได้เริ่มปฏิบัติงาน และในขั้นแรกได้รายงานผลการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การให้สิทธิพิเศษ หรือเลิกสิทธิพิเศษดังต่อไปนี้ :-

๑. พิจารณาความเหมาะสมในประเภทของกิจการ โดยให้ความสนับสนุนแก่

๑.๑ กิจการที่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล

๑.๒ กิจการที่จำเป็นแก่ความผาสุกของประชาชนเป็นอันมาก

๑.๓ กิจการที่ผลิตสินค้าหรือบริการเอง

๒. พิจารณาสันับสนุนหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับการดำเนินงานของเอกชน

๓. พิจารณาสันสนับสนุนกิจการที่สามารถจำหน่ายสินค้าและบริการในราคา และคุณภาพที่เปรียบเทียบได้กับกิจการของเอกชน

๔. พิจารณาสันสนับสนุนกิจการในลักษณะที่จะเป็นประโยชน์ต่อราชการส่วนรวม และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง

๕. พิจารณาให้มีมาตรการควบคุมที่เหมาะสม เพื่อให้มีการใช้สิทธิพิเศษโดยชอบธรรมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการอย่างแท้จริง

สำหรับการพิจารณาขั้นต่อไป คณะกรรมการได้สำรวจสิทธิพิเศษต่าง ๆ และพิจารณาในรายละเอียดเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งเรื่องแรกที่ได้พิจารณาไปแล้วคือ เรื่องสิทธิพิเศษของโรงพิมพ์ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งส่วนราชการต่าง ๆ ได้ร้องเรียนกันมามาก และมีการร้องเรียนจากหน่วยงานของเอกชนด้วย

มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๘๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ เรื่อง การพิมพ์หนังสือและแบบพิมพ์ของทางราชการ ได้กำหนดให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจปฏิบัติดังนี้

๑. ให้จ้างโรงพิมพ์ของทางราชการ (ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เทศบาล) ในสังกัดกระทรวง
ของตนก่อน

๒. ถ้าโรงพิมพ์ดังกล่าวในข้อ ๑ ไม่สามารถรับพิมพ์ได้ ให้จ้างโรงพิมพ์ของส่วนราชการอื่น
ดังนี้ ให้จ้างได้เป็นกรณีพิเศษโดยไม่ต้องสับราคาหรือประกวดราคา

๓. ถ้าโรงพิมพ์ของทางราชการอื่นไม่สามารถรับพิมพ์ได้ ให้จ้างโรงพิมพ์ของเอกชน โดย
ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้าง พ.ศ. ๒๔๘๘

จากการศึกษาข้อเท็จจริงปรากฏว่า การที่หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจได้รับสิทธิพิเศษเกี่ยวกับ
การจัดพิมพ์หนังสือและแบบพิมพ์ของทางราชการโดยไม่ต้องสับราคาหรือประกวดราคานั้น มีผลเสียดังนี้

๑. ส่วนราชการต้องเสียงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการพิมพ์มากกว่าที่ควร เป็นการใช้จ่ายเงิน
งบประมาณในทางที่ไม่ประหยัด เพราะเป็นการบังคับให้ใช้บริการโดยไม่มีเงื่อนไขในด้านราคาและคุณภาพเป็น
เหตุให้โรงพิมพ์ราชการคิดค่าพิมพ์ในราคาที่สูงกว่าปกติ ในบางกรณีก็สูงกว่าหลายร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับ
โรงพิมพ์ของเอกชน ทั้งบางครั้งโรงพิมพ์ของส่วนราชการนั้น ๆ ได้รับงานพิมพ์โดยให้โรงพิมพ์เอกชนรับช่วง
ต่อไป และคำนวณราคาค่าจ้างพิมพ์ในอัตราของราคาค่าจ้างพิมพ์เอกชนบวกกับกำไรให้ตนเองด้วย

๒. การที่โรงพิมพ์ทางราชการไม่ต้องแข่งขันกับโรงพิมพ์เอกชน ทำให้โรงพิมพ์ที่มีประสิทธิ
ภาพต่ำมีกำไรสูงมาก เป็นเหตุให้โรงพิมพ์ไม่ขวนขวายหาทางลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อแข่งขันกับกิจ
การของเอกชน ทั้งยังทำให้หน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำขยายกิจการเกินตัวได้อีก

๓. การให้สิทธิพิเศษดังกล่าว เป็นการกีดกันกิจการของเอกชน ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจ
เอกชนมองรัฐบาลในแง่ไม่ดี ซึ่งเป็นผลร้ายแก่ทางราชการเอง

คณะกรรมการพิจารณาสิทธิพิเศษของหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจได้พิจารณาดังรายละเอียดต่างๆ
แล้ว ในชั้นนี้ เห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการใช้โรงพิมพ์ของส่วนราชการ และรัฐ
วิสาหกิจเสียใหม่ ดังนี้

“๑. ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณหรือรัฐวิสาหกิจที่มีโรงพิมพ์ของตนเอง หรือมีฐานะเป็น
เจ้าของโรงพิมพ์นั้นตามที่กระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบ ถ้าจะใช้โรงพิมพ์ของตนเองโดยไม่ต้องประกวด
ราคาก็ให้กระทำได้ โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของส่วนราชการเจ้าของงบประมาณหรือรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แต่ราคา
ค่าพิมพ์ต้องสมเหตุสมผลและมีหลักเกณฑ์เหมาะสมในการคำนวณ โดยให้โรงพิมพ์นั้นเสนอราคามาตรฐานให้
กระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบก่อน ราคามาตรฐานดังกล่าวนี้อาจปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์
อยู่เสมอได้

๒. ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยทั่วไปพิจารณาจ้างพิมพ์โดยวิธีสืบราคาหรือประกวดราคาตามระเบียบของราชการได้ แต่ให้สนับสนุนโรงพิมพ์ของราชการและรัฐวิสาหกิจ ดังนี้:-

๒.๑ กรณีที่ราคาเท่ากัน หรือสูงกว่าโรงพิมพ์เอกชนไม่เกินร้อยละสิบของราคาต่ำสุด ให้ใช้โรงพิมพ์ของทางราชการ

๒.๒ กรณีที่โรงพิมพ์ของทางราชการสูงกว่าโรงพิมพ์เอกชนเกินร้อยละสิบของราคาต่ำสุด ให้ใช้โรงพิมพ์เอกชน

การที่กำหนดให้โรงพิมพ์ของทางราชการเสนอราคาสูงกว่าโรงพิมพ์เอกชนได้ไม่เกินร้อยละสิบ นั้น เนื่องจากโรงพิมพ์ของทางราชการมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงกว่าโรงพิมพ์ของเอกชน กล่าวคือ:-

- (๑) ตามปกติมักจะต้องจ่ายค่าจ้างแรงงานในอัตราที่สูงกว่า
- (๒) จำนวนคนงานคงที่อยู่ตลอดเวลา คือ จะต้องจ้างเป็นลูกจ้างประจำ ซึ่งต่างจากเอกชนที่เหมาเป็นงาน หรือเป็นครั้งคราว

(๓) ต้องจ่ายเป็นค่าสวัสดิการ เช่น เงินช่วยเหลือบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน เงินช่วยค่าครองชีพ ฯลฯ ซึ่งรายจ่ายประเภทนี้เอกชนอาจไม่จำเป็นต้องจ่าย

แต่ทั้งนี้ โรงพิมพ์ของทางราชการควรจะได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นตามสมควร และอัตราที่แตกต่างกันนี้อาจพิจารณาปรับปรุงได้อีกในภายหลัง”

กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงใคร่เรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอกณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
บุญชู โรจนเสถียร
(นายบุญชู โรจนเสถียร)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง
กรมบัญชีกลาง
โทร. ๒๒๔๘๖๓

๑๑ มีนาคม ๒๕๑๘

เรื่อง การรักษาความลับของทางราชการ

เรียน พลโท บุญเรือน บัวจรรุญ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประธานคณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเสนอว่า ปรากฏว่าความลับของทางราชการได้รั่วไหลไปยังบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี เรื่องบางเรื่องยังไม่สมควรเปิดเผย แต่หนังสือพิมพ์ได้นำมาตีพิมพ์เปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งนับว่าเป็นผลกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และต่อความมั่นคงของประเทศชาติ สำหรับคณะรัฐมนตรีและบุคคลที่ร่วมปฏิบัติงานในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ นั้น คณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติใคร่ขอให้กำชับในเรื่องการรักษาความลับของทางราชการรวมถึงการให้ข่าวสารของทางราชการ แก่สื่อมวลชนให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๘ ลงมติรับทราบและให้ถือปฏิบัติ

โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ปัญหาระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

การเลื่อนตำแหน่งข้าราชการระดับ ๑

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๗๖๑๒

ผมได้อ่าน พรบ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้วมีความสงสัยเกี่ยวกับการสอบแข่งขันเพื่อเลื่อนข้าราชการระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะระดับ ๑ ไม่เห็นมีมาตราใดกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบในเรื่องที่เกี่ยวกับอายุราชการเลย หรือจะใช้ตามกฎหมายเก่า กล่าวคือผู้ที่ เป็นข้าราชการชั้นจัตวาจะมีสิทธิสมัครสอบชั้นตรีได้เมื่อมีอายุราชการไม่น้อยกว่า ๕ ปี ผมใคร่ขอให้ท่านกรุณานำรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ลงในวารสารข้าราชการฉบับต่อไปด้วย

ตอบ การเลื่อนตำแหน่งข้าราชการพลเรือนตาม พรบ. ระเบียบข้าราชการ ๒๕๑๘ ต้องเป็นไปตามมาตรา ๕๐ ซึ่งระบุว่าให้เลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันหรือผู้สอบคัดเลือก เพื่อดำรงตำแหน่งนั้น กรณีใดจะเลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ ผู้สอบคัดเลือกได้ หรือผู้ได้รับคัดเลือกให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด บัจจุบัน ก.พ. ได้วางมาตรฐานกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งไว้ทั้งหมดแล้ว สำหรับการเลื่อนข้าราชการระดับ ๑ ขึ้นดำรง

ตำแหน่งระดับ ๒ ก.พ. ได้วางระเบียบปฏิบัติไว้ว่าเมื่อข้าราชการระดับ ๑ นั้นได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับ ๒ และมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งระดับ ๒ ของสายงานนั้น ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้นั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสมก็ให้พิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นได้ (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว. ๒๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๕ เรื่องการคัดเลือก เพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น) ซึ่งตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ฉบับนี้ เป็นกรณีที่คุณอาจได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ โดยไม่ต้องสอบ

ส่วนการเลื่อนตำแหน่งโดยสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกก็ต้องเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น บางตำแหน่งอาจกำหนดระยะเวลาต้องดำรงตำแหน่งระดับ ๑ ไม่ต่ำกว่า ๒ ปี แต่บางตำแหน่งกำหนดระยะเวลาต้องดำรงตำแหน่งระดับ ๑ ไม่ต่ำกว่า ๕ ปี อย่างนี้

๗๒๖ ๗๒๖ ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด
ตำแหน่งของแต่ละตำแหน่งไป

การให้ออกจากราชการโดยได้รับบำเหน็จบำนาญ

ผู้ถาม : ข้าราชการบำนาญ

ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่บัญญัติว่าผู้ใด
ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๕๑ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จ
บำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการนั้นมีความ
หมายอย่างไร และแตกต่างกับการสั่งให้ออกเพราะ
กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ อย่างไร
ตอบ ตามที่มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้บัญญัติให้
ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระ
ทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้
ออกจากราชการ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ
เสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการย่อมเป็นเหตุให้ผู้ถูก
สั่งให้ออกจากราชการในกรณีดังกล่าวมีสิทธิได้รับบำ
เหน็จบำนาญแตกต่างกับผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการ
เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๕๐ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗
กล่าวคือผู้ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗
ถือว่าเป็นกรณีคำสั่งให้ออกโดยไม่มี ความผิดตาม
ความหมายแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จข้าราชการ
มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน ถ้ามีเวลา
ราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ ๑๐ ปี

บริบูรณ์ขึ้นไปก็มีสิทธิได้รับบำนาญ ถ้ามีเวลา
ราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ ๑ ปีบริบูรณ์
ขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๑๐ ปีบริบูรณ์ก็มีสิทธิได้รับบำเหน็จ
แต่สำหรับผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๘๖
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๕๑๘ เมื่อได้ถือเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ
แล้ว สิทธิในบำเหน็จบำนาญจึงเป็นดังนี้

๑. ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จ
บำนาญตั้งแต่ ๒๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปมีสิทธิได้รับบำเหน็จ
บำนาญรับราชการนาน

๒. ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จ
บำนาญตั้งแต่ ๑๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีอายุครบ
๕๐ ปีบริบูรณ์แล้วมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเหตุสูง
อายุ

๓. ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จ
บำนาญ ๑๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปแต่ไม่เข้าเกณฑ์ตามข้อ ๒
มีสิทธิได้รับเฉพาะบำเหน็จตาม มาตรา ๑๗ แห่งพระ
ราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔
ไม่มีสิทธิรับบำนาญ

๔. ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จ
บำนาญไม่ถึง ๑๐ ปีบริบูรณ์ ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จ
บำนาญแต่อย่างใด

ข้าราชการบำนาญขอคืนบำเหน็จหรือกลับเข้ารับราชการใหม่

ผู้ถาม : สมาชิกเก่า

๑. ข้าราชการที่ออกจากราชการได้รับเงิน
บำเหน็จไปแล้ว จะขอคืนเงินบำเหน็จเพื่อให้มีสิทธิรับ
เวลาราชการตอนแรกกับเวลาราชการในต่อนหลังที่

กลับเข้ารับราชการใหม่จะได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้เพราะเหตุใด

๒. ผู้รับบำนาญอยู่แล้ว ถ้ากลับเข้ารับราชการในตอนแรก และตอนหลังติดต่อกันจะต้องคืนบำนาญที่รับไปแล้วหรือไม่ต้องคืน และจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ๑. ข้าราชการได้รับเงินบำนาญไปแล้วภายหลังได้กลับเข้ารับราชการใหม่พระราชบัญญัติบำนาญบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้บัญญัติให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำนาญเฉพาะการรับราชการครั้งใหม่เท่านั้น จึงไม่อาจนับเวลาราชการก่อนลาออก ติดต่อกับเวลาราชการในตอนกลับเข้ารับราชการครั้งหลังได้ และไม่มียกข้อยกเว้นให้คืนบำนาญ เพื่อนับเวลาราชการตอนแรกติดต่อกับเวลาราชการ ในตอนหลังได้ ข้าราชการผู้สมสิทธิ์คืนบำนาญเพื่อนับเวลาก่อนออกจากราชการเนื่องจากการรับราชการ ในตอนหลังก็มี เฉพาะผู้ที่ออกจากราชการรับบำนาญไปตามกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัติบำนาญบำนาญทหาร พ.ศ. ๒๔๘๒ หรือพระราชบัญญัติบำนาญบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งสิทธิคืนบำนาญนั้นย่อมเกิดขึ้นในขณะที่รับบำนาญไป แต่จะเป็นผลทำให้ต้องคืนจริงภายในเวลาเท่าใดนั้นย่อมเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่แต่ละฉบับนั้นซึ่งมียกข้อยกเว้นไม่เหมือนกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติ

เบี้ยบำนาญ ร.ศ. ๑๒๐ บัญญัติให้คืนทันที พระราชบัญญัติบำนาญบำนาญ ฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๑ ไม่มีกำหนดระยะเวลาจึงเป็นอันคนเมื่อใดก็ได้ พระราชบัญญัติบำนาญบำนาญฉบับ ๒๔๗๘ ให้คืนภายใน ๔ ปีนับแต่วันเข้ารับราชการและนับแต่พระราชบัญญัติบำนาญบำนาญฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นต้นมาแล้ว ไม่มีบทบัญญัติให้คืนบำนาญออก ฉะนั้นผู้สมสิทธิ์คืนบำนาญคือผู้ที่ได้กลับเข้ารับราชการในขณะที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีการคืนบำนาญได้นั้น จะต้องทำการคืนตามเงื่อนไขที่กฎหมายระบุไว้ จึงจะได้สิทธินับวันเวลาราชการก่อนรวมทั้งเวลาราชการตอนกลับเข้ารับราชการใหม่ได้ ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขแล้ว สิทธิคืนบำนาญนั้นย่อมเป็นอันสิ้นไปและบำนาญที่จะคืนได้นั้น กฎหมายให้คืนได้เฉพาะบำนาญเหตุทดแทนเท่านั้น ผู้รับบำนาญเหตุอื่น ๆ จึงไม่มีสิทธิคืนได้ ไม่ว่าจะเข้ารับราชการ ในขณะที่ใช้กฎหมายบำนาญบำนาญฉบับใด

๒. ผู้ซึ่งรับบำนาญอยู่แล้ว หรือมีสิทธิรับบำนาญแต่ยังไม่ได้ขออนขอหรือขออนแล้วแต่ยังไม่ได้รับบำนาญ ถ้ากลับเข้ารับราชการใหม่และประสงค์จะขอต่อเวลาราชการในตอนแรกก่อนออกจากราชการติดต่อกับเวลาตอนหลังที่กลับเข้ารับราชการใหม่ จะต้องเลิกรับบำนาญในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่นั้น และจะต้องบอกเลิกเป็นหนังสือซึ่งกระทรวงการคลังได้

กำหนดแบบไว้และลงลายมือชื่อ ในแบบหนังสือดังกล่าวภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันกลับเข้ารับราชการใหม่โดยเสนอต่อผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด ที่กลับเข้ารับราชการจนถึงกระทรวงเจ้าสังกัด และให้กระทรวงเจ้าสังกัดส่งเรื่องไปยังกระทรวงการคลังพร้อม กับแบบบอกเลิกบำนาญขอต่อเวลาราชการและสำเนา ก.พ. ๗ ของข้าราชการผู้ขอต่อเวลาราชการนั้น เพื่อกระทรวงการคลังจะได้อนุมัติให้ต่อเวลาราชการต่อไป ส่วนบำนาญที่ได้รับไปแล้ว ในระหว่างออกจากราชการ จนถึงวันก่อนกลับเข้ารับราชการใหม่ไม่ต้องคืน เพราะเป็นเงินที่ได้รับไปตามสิทธิ แต่ถ้าเมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่แล้ว มีการรับบำนาญล่วงหน้าไปอีก ก็จะต้องรับส่งคืนเสียทันที เพราะเป็นเงินที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ ความจริงกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้เลิกบำนาญในทันทีที่กลับเข้ารับราชการใหม่ แต่ปรากฏว่าได้มีการเบิกรับบำนาญล่วงหน้าไปอยู่เสมอ ซึ่งในกรณีเช่นนี้หากจะถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดแล้ว การบอกเลิกบำนาญ ในกรณีดังกล่าวยังปฏิบัติไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ก็ได้มีการผ่อนผันกันอยู่เสมอ

สิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างรับราชการในตำแหน่ง

ผู้ถาม : สมาชิกต่างจังหวัด

นาย ข. พนักงานบำนาญ (ระดับ ๔) ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งบำนาญจังหวัด

(ระดับ ๕) เป็นการชั่วคราวในระหว่างที่บำนาญจังหวัดไปราชการที่กรมบำนาญ ๑ วัน ซึ่งในระหว่างนี้ นาย ข. ได้ออกไปราชการท้องถิ่น และมีกรณีต่างกัน คือ

๑. นาย ข. ไปติดราคากาฬหลวงไม่ ตามที่บำนาญจังหวัดได้สั่งไว้ในเรื่อง เพื่อให้ปฏิบัติในระยะที่บำนาญจังหวัดยังไม่ได้ไปราชการ การไปราชการท้องถิ่นกรณีถือว่าไปในตำแหน่งพนักงานบำนาญ (ระดับ ๔)

๒. นาย ข. ไปราชการท้องถิ่นที่ตรวจการกระทำผิด พ.ร.บ. บำนาญในฐานะรักษาการในตำแหน่งบำนาญจังหวัด (ระดับ ๕)

ขอทราบว่าการไปราชการท้องถิ่นตามข้อ ๑ และข้อ ๒ นาย ข. จะมีสิทธิเบิกค่าเบยเลี้ยงและค่าเช่าที่พัก ในระดับ ๕ จะได้หรือไม่ ตามความเห็นของผมนึกคิดว่าตามข้อ ๒ น่าจะเบิกในระดับ ๕ ได้

ตอบ : การสั่งให้ข้าราชการ รักษาการ ในตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการ ในตำแหน่งนั้นยังคงดำรงตำแหน่งเดิมอยู่ด้วย กรณีเป็นการรักษาการในตำแหน่งชั่วคราวเท่านั้น มิได้ทำให้ตำแหน่งของข้าราชการผู้รักษาการเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งรักษาการนั้นไม่ ฉะนั้น กรณีของนาย ข. พนักงานบำนาญ (ระดับ ๔) ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งบำนาญจังหวัด (ระดับ ๕) ในระหว่างที่บำนาญจังหวัดไป

ราชการทหารบำนาญ จึงถือว่าเป็นการรักษากรรณ
ตำแหน่งชั่วคราวเท่านั้น จึงไม่ทำให้ตำแหน่งของ
นาย ข. เปลี่ยนไป นาย ข. จะมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่าย
ในการเดินทางทั้งสองกรณีตามตำแหน่งเดิม คือ ผู้
ดำรงตำแหน่งระดับ ๔

**การเลิกบัญชีสอบเลื่อนชั้น และการขอพระราชทานเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์**

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๗๖๔๒

๑. บัญชีสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นเป็นข้าราชการชั้นเอก ซึ่งประกาศผลเมื่อ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๕ (บัญชีหมดอายุตามมติ ค.ร.ม.) กรมประกาศผลการสอบครบ ๓ ปี แล้วจะนำบัญชีมาคัดเลือกเลื่อนชั้นแต่งตั้งเป็นระดับตำแหน่ง ๕ หรือ ๖ ตามหนังสือ ก.พ. ท สร ๑๐๐๔/ว. ๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ข้อ ๓ (เรื่องการคัดเลือกเลื่อนชั้นแต่งตั้ง) ได้หรือไม่

๒. ข้าราชการชั้นตรีเดิม ได้รับพระราชทานเหรียญเบญจมาภรณ์ช้างเผือกแล้ว ๖ ปี เมื่อ ๘ กันยายน ๒๕๑๘ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการ ระดับ ๓
อยากทราบว่า จะขอพระราชทานเหรียญจักรภรณ์มงกุฎไทยได้หรือไม่

ตอบ ๑. การเปลี่ยนระบบตำแหน่งข้าราชการจากชั้นของบุคคลเป็นระดับตำแหน่งนั้น เพื่อให้กระทบกระเทือนสิทธิของข้าราชการ และให้ส่วนราชการต่าง ๆ คล่องตัวในการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งตามระบบจำแนกตำแหน่ง หนังสือเวียนของ ก.พ. ดังกล่าวจึงผ่อนคลายเป็นให้พิจารณานำบัญชีสอบคัดเลือกเพื่อ

เลื่อนชั้นข้าราชการมาใช้ได้ และสำหรับอายุบัญชีสอบนั้น มิใช่ถือกำหนดเวลา ๓ ปีนับแต่สอบ แต่ในทางปฏิบัติยังใช้ได้จนกว่าจะมีการสอบใหม่ จึงจะยกเลิกบัญชีสอบเดิม ด้วยเหตุผลผลการสอบชั้นเอกแม้จะครบ ๓ ปีแล้ว ก็สามารถนำบัญชีมาคัดเลือกเลื่อนชั้นเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ หรือ ๖ ได้

อนึ่ง ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ แม้จะมีการเปิดสอบตามระบบจำแนกตำแหน่งชั้นใหม่ ก็ไม่ถือว่ายกเลิกบัญชีสอบเลื่อนชั้นที่เคยสอบไว้ได้ด้วย

๒. ตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ผู้ที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จตุรภรณ์มงกุฎไทยได้ จะต้องเป็นข้าราชการชั้นโทมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ซึ่งกรณีที่คุณเป็นชั้นตรีอยู่เดิมแต่เพิ่งได้รับแต่งตั้งเป็นระดับ ๓ เมื่อ ๘ กันยายน ๒๕๑๘ นั้นตามความเห็นของผู้ตอบถือว่ายังไม่สามารถขอพระราชทานเหรียญจตุรภรณ์มงกุฎไทยได้ อย่างไรก็ตามระเบียบในเรื่องนี้กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาแก้ไขให้สอดคล้องกับระบบข้าราชการ ซึ่งใช้ระดับตำแหน่งแทนชั้นข้าราชการพลเรือนต่อไปอยู่แล้ว

ทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยข้าราชการครู

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๘๑๔๔

ด้วยผมมีข้อข้องใจเกี่ยวกับการจำแนกตำแหน่งระบบ พ.ศ. ของ "พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๑๘" ซึ่งได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ คือ ขณะทางเจ้าหน้าที่กำลังจัดระบบ ช. ตามชั้น อันดับ เงินเดือน ในบาง-

ประมาณ ๒๕๑๘ หรืออัตราเงินเดือนจลดลง ช. ใช้
อัตราเงินเดือนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ เป็นการ
กำหนดครั้งแรก บังคับนั้นผมรับราชการครูสามัญชั้น
เอก อับดับ ๑ ชั้น ๓,๘๕๐ บาท ทางเจ้าหน้าที่จ
ลงใน ช. ๕ (ช. ๕ ตำแหน่งอาจารย์ ๒ รับเงินเดือน
ระดับ ๕ ถึง ๖) ผมขอเรียนถามดังนี้

๑. เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ ผมรับเงินเดือน
๓,๘๕๐ บาท ระดับ ช. ๕ ตำแหน่งอาจารย์ ๒
(รับเงินเดือนระดับ ๕ ถึง ๖)

๒. งบประมาณปี ๒๕๑๘ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑
ตุลาคม ๒๕๑๘ ผมได้เงินเดือนชน ๑ ชั้น เป็น
๔,๐๘๕ บาท ซึ่งเป็นเงินเดือนชนตาของ ช. ๖ ผม
ขอความกรุณาได้ขแจ้งให้ผมหายข้องใจว่า ผมจะมี
โอกาสได้รับการเลื่อนระดับขึ้นไปอยู่ ช. ๖ ในงบ-
ประมาณ ๒๕๑๘ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ๑ ตุลาคม
๒๕๑๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ หรือไม่ โดย
อ้างถึงหนังสือที่ สร. ๑๐๐๕/ว. ๓๗ ลงวันที่ ๓๐
ตุลาคม ๒๕๑๘ และแต่งตั้งตาม พรบ. ข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔๔ ข้อ (๕) หรือไม่

๓. ตำแหน่งใดที่กำหนดว่า "รับเงินเดือน
ระดับ" เช่น อาจารย์ ๑ รับเงินเดือนระดับ ๓ ถึง ๕
หมายความว่า ชั้นตาของ ช. ๓ เริ่มเงินเดือน ๑,๗๕๐
บาท จะรับเงินเดือนไปถึง ช. ๕ ชั้นสูงสุด ๕,๘๑๐
บาท โดยที่ว่า เมื่อบุคคลผู้นั้นรับเงินเดือน ช. ๓
ชั้น ๒,๑๐๐ บาท ในงบประมาณบทแล้ว เมื่อได้เงิน
เดือนอีก ๑ ชั้น งบประมาณถัดไปเป็น ๒,๒๓๐ บาท
ซึ่งเป็นชั้นตาของ ช. ๔ โดยที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่ง
แต่งตั้งให้ไปอยู่ ช. ๔ ได้เลยและไม่ต้องสอบอะไรทั้ง
สิ้น เนื่องจากว่าอาจารย์ ๑ รับเงินเดือนระดับ ช. ๓

ถึง ๕ อยู่แล้ว ในทำนองเดียวกันเมื่อบุคคลผู้นั้นได้รับ
เงินเดือนตามงบประมาณไปเสมอต้นเสมอปลายถึง
ชั้น ๒,๘๕๐ บาท ของ ช. ๔ และต่อไปได้รับเงิน
เดือนอีก ๑ ชั้น เป็น ๓,๐๓๐ บาท เป็นชั้นตาของ
ช. ๕ ก็จะไม่เปลี่ยนฐานะขึ้นไปอยู่ในระดับ ช. ๕ ชั้นตา
เงินเดือน ๓,๐๓๐ บาทได้เลย โดยที่ผู้มีอำนาจออก
คำสั่งแต่งตั้งโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก หรือสอบอะไร
ทั้งสิ้น ใช่หรือไม่

ตั้งที่ผมได้เรียนถามมาแล้วทั้ง ๓ ข้อ เป็น
การถูกต้องหรือไม่ประการใด ขอความกรุณาตอบใน
วารสารข้าราชการด้วยก็จักเป็นพระคุณยิ่ง จะทำให้
ข้าราชการครูอีกเป็นจำนวน ไม่น้อยได้ทราบข้อเท็จ
จริงชัดเจน และเข้าใจพระราชกฤษฎีกาลบชั้นได้

ตอบ ปัญหาที่คุณข้องใจเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๑๘ พิจารณาได้จาก
มาตรา ๗ วรรคสอง คือ "ในกรณีที่ตำแหน่งใดได้
รับเงินเดือนหลายระดับเมื่อข้าราชการครูผู้ดำรง
ตำแหน่งนั้นได้รับเงินเดือนถึงขั้นตาของระดับถัดไปให้
ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มีคำสั่งให้
ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในระดับถัดไปนั้น" สามารถอธิบาย
ข้อข้องใจของคุณได้ทั้งหมดคือ กรณีที่คุณได้รับ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๒ เงินเดือนระดับ
๕ แต่ตำแหน่งอาจารย์ ๒ นี้ ได้รับเงินเดือนระดับ
๕,๖ ดังนั้นเมื่อคุณได้รับเงินเดือนถึงขั้นตาของระดับ
๖ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสามารถสั่งให้คุณดำรงตำแหน่ง
และได้รับเงินเดือนระดับ ๖ ได้เลย และสำหรับ
ตำแหน่งอื่น ๆ ที่กำหนดให้ได้รับอัตราเงินเดือนหลาย
ระดับก็ถือปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ปัญหาของพยาบาลที่ไปศึกษาต่อ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๙๘๙๐

ดิฉันเป็นพยาบาลค่ะ ดิฉันมีความข้องใจในเรื่องการจัดระบบ พ.ช. ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ กล่าวคือ ดิฉันเข้ารับราชการเป็นพยาบาลจัตวา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เข้าศึกษาต่อ และได้รับปริญญาตรีเมื่อ มีนาคม ๒๕๑๘ ซึ่งขณะนั้นได้รับเงินเดือน ๑,๖๔๕ บาท ครั้นทางกระทรวงสาธารณสุขได้จัดใช้ระบบ พ.ช. และมีคำสั่งไปยังโรงพยาบาลเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๘ ดิฉันอยู่ในระดับ ๒ (๑) ซึ่งเป็นขั้นต้นของพยาบาล ทั้ง ๆ ที่ดิฉันได้นำเรื่องราวขอปรับเงินเดือนเท่าวุฒิแล้วเมื่อเดือนมีนาคม ครั้นดิฉันไปปรึกษาขอคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชา ดิฉันได้รับคำตอบว่า “แล้วคุณจะให้ทางกระทรวงออกคำสั่งลบกําส่งเดิมได้อย่างไร” นี้อะไรคือความเป็นธรรมที่ดิฉันได้รับ อย่างนี้เรียกว่าเป็นการบำรุงขวัญหรือทำลายขวัญกันแน่ แล้วจะให้ข้าราชการที่กำลังใจทำงานให้ดีได้อย่างไร ดิฉันท้อแท้เหลือเกิน ทั้ง ๆ ที่ตลอดเวลาร่วม ๑๐ ปี อุทิศชีวิตให้กับราชการทั้งสันนิเคศเอาเปรียบเลยทั้งงานในหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมราชการ

ใครจะเรียนถามว่า กรณีเช่นนี้ใครจะช่วยดิฉันได้คะ ดิฉันควรจะหันหน้าไปพึ่งใครได้บ้าง ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วการศึกษาต่อของดิฉัน ไม่ได้เลื่อนวิทยฐานะให้ดิฉันเลย กลับจะลดลงไปอีก เพราะหากดิฉันไม่เรียนต่อ ดิฉันก็ได้ระดับ ๓ นี้เพราะไปเรียนต่อเงินเดือนไม่ขึ้น จึงได้แค่ระดับ ๒

ตอบ กรณีของคุณเป็นเรื่องน่าเห็นใจมาก และผู้บังคับบัญชาไม่ควรใช้คำพูดแบบทำลายน้ำใจกันเช่นนั้น ซึ่งในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ คุณอาจรู้สึกว่าคุณไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบรรจุเข้าระดับตำแหน่ง แต่ในระยะยาวคุณก็จะเห็นว่าได้ประโยชน์มาก โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาล ในบางตำแหน่งอาจได้รับเงินเดือนหลายระดับ ซึ่งรายละเอียดในเรื่องนี้กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อความเป็นธรรม และให้ประโยชน์แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลเสมอหน้ากัน

ปัญหาข้าราชการธุรการกระทรวงยุติธรรม

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๘๑๒๕

ข้าราชการธุรการสามัญชั้นจัตวา (สังกัดกระทรวงยุติธรรม) สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีได้ (ตาม พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗) และได้รับบรรจุแต่งตั้งให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการตำแหน่งรองจำศาลตรี ขอเรียนถามว่า

๑. ในการทดลองปฏิบัติราชการ จะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นเวลา ๖ เดือนไม่เกิน ๑ ปี หรือจะปฏิบัติตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับบรรจุเป็น ๖ เดือน ทั้งนี้เพราะ ก.พ. ยังไม่ได้ประกาศให้ข้าราชการธุรการ กระทรวงยุติธรรมใช้ พ.ร.บ. ข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘

๒. ถ้าในระหว่างการทดลอง ๆ ผู้รับการทดลอง ๆ ลาถึง ลาป่วย ลาอื่น ๆ หรือ หยุดพักผ่อน

(โดยไม่นับเป็นวันลาป่วย ๑๐ วัน) จะคิดหักวันลาต่าง ๆ และวันหยุดพักผ่อน ออกจากกำหนดระยะเวลาทดลองหรือไม่

๓. ในศาลที่ผู้ทดลองปฏิบัติราชการตำแหน่งรองจำศาลตรีเป็นหัวหน้าราชการ จำศาลโทจะเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นตามความหมายในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) และจะต้องรายงานผลการทดลอง ๆ ชั้นต้นเสมอไปตามลำดับหรือไม่

๔. ก.พ. จะประกาศใช้ พ.ร.บ. ข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ จำแนกตำแหน่งและกำหนดระดับตำแหน่งของข้าราชการตุลาการกระทรวงยุติธรรมเมื่อไร

ตอบ ๑. การบรรจุ และแต่งตั้งให้ทดลองปฏิบัติราชการตำแหน่งจำศาลตรี หากบรรจุตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ เป็นต้นมา ซึ่งเบรเวณที่กำหนดตำแหน่งข้าราชการตุลาการกระทรวงยุติธรรมแล้ว จะต้องปฏิบัติตามลักษณะ ๓ คือ ทดลองปฏิบัติราชการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๘)

๒. การลาพัก ลาป่วย หรือลาอื่นใด ในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการไม่มีระเบียบปฏิบัติให้หักออกจากกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติราชการแต่ประการใด แต่หากผู้ใดลาพัก ลาป่วย จนเกินปกติผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณารายงานเสนอความเห็นในเรื่องความประพฤติว่าควรให้รับราชการต่อไปหรือไม่ได้

๓. จำศาลโทถือว่าเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๘) และจะต้องรายงานผลการทดลอง ๆ เสนอขึ้นไปตามลำดับ

๔. ก.พ. ได้กำหนดตำแหน่งของข้าราชการตุลาการกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ แล้ว

เกิดเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ เกษียณอายุเมื่อไร

ถาม: ข้าราชการส่วนภูมิภาค

ขอทราบเกี่ยวกับการครบเกษียณอายุราชการ ดังนี้ คือผมเกิดเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ (ปีมะโรง) เข้ารับราชการเมื่อ ๒๕๘๒ ทำประวัติใน ก.พ. ๑ ว่า "ครบเกษียณ ปี ๒๕๑๘" ภายหลังมานักว่าบงบประมาณเริ่มแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป เกษียณในปี ๒๕๒๐ ใช่หรือไม่ เพราะสมัยก่อนเริ่มต้น เม.ย. เป็นต้นไป ผมจึงเวียนถามว่า ผมเกิด ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ จะครบเกษียณ ปี พ.ศ.....ใดแน่

ตอบ คุณจะมีอายุครบ ๖๐ บริบูรณ์ ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๐ และต้องพ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เมื่อสิ้นงบประมาณ ๒๕๒๐ ก็ต้องพ้นจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๐ เป็นต้นไป ●

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

สำนักงาน ก.พ.

ธงชัย	วานิชกะ
สุธี	สุทธิสมบูรณ์
สมศักดิ์	ศุภระชฎเฑาะ
ศุภิต	พัศวี

กรมบัญชีกลาง

ผาสุนิตย์	ปัทมาพร
สุรีย์	วารุณีรัตน์
สมพงษ์	วัฒนสุระ

ระบบราชการ กับการพัฒนาการเมือง

“สมบูรณ”

ระบบราชการเกี่ยวข้องกับกระบวนการเมืองอย่างมากเพราะข้าราชการพลเรือนเป็นผู้ดำเนินงานทุกสิ่งทุกอย่างตามนโยบายของฝ่ายการเมือง การพัฒนาการเมืองจึงต้องปรับระบบราชการให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเมืองด้วยความจำเป็นจะเห็นได้จากความเติบโตและปัญหาที่ยากในการบริหารราชการเมือง ขอบเขตการบริหารงานของรัฐบาลเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ ทำให้ข้าราชการพลเรือนเป็นแหล่งที่มาอำนาจมาก การบริหารงานของรัฐบาลเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพทำให้ข้าราชการพลเรือนเป็นแหล่งที่มาอำนาจมาก การบริหารราชการจึงมักจะริเริ่มมาจากข้าราชการเกือบทั้งสิ้น บางเรื่องไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนจากบริการนั้นโดยตรง จำเป็นจะต้องหาทางส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนเสนอความต้องการของตนให้การบริหารราชการเป็นไปเพื่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงนี้ อำนาจเป็นบ่อเกิดความมั่งคั่งและเกียรติยศชื่อเสียงต่าง ๆ ทำให้การต่อสู้เพื่อช่วงชิงอำนาจและการบงกักรักษาอำนาจเป็นสิ่งที่มีหมกมุ่นอยู่ในจิตใจของบุคคลบางกลุ่มในสังคม การบริหารราชการจึงดำเนินไป

ตามเหตุผลส่วนตัวมากกว่าเหตุผลส่วนรวม กฎหมายและระเบียบแบบแผนต่าง ๆ เป็นเพียงแบบพิธีตัวหนังสือเท่านั้นเมื่ออำนาจของข้าราชการเพิ่มมากขึ้น ทงที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจคล้ายนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการ ในการออกระเบียบข้อบังคับและตัดสินชี้ขาดตามอำนาจหน้าที่ ที่มีอยู่ จะนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับการเผด็จการโดยข้าราชการ ซึ่งกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนและเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาการเมือง การแก้ปัญหาดังกล่าวนี้อาจจะกระทำได้โดยวิธีชักจูงให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อป้องกันรักษาสิทธิของตนเองผ่านทางพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และสถาบันหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวงการวางแผนพัฒนาการเมือง อย่างไรก็ตามในระหว่างที่มีการดำเนินงานตามแผนจำเป็นต้องหามาตรการที่จะให้ประชาชนสามารถควบคุมการบริหารราชการ ซึ่งเป็นรากฐานที่แท้จริงในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบราชการตามแผนพัฒนาการเมืองฉบับนี้

ความสำคัญของการพัฒนาการเมืองกับระบบราชการนั้นจะเห็นได้จากความหมายของการ

พัฒนาการเมือง ในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงสองด้านด้วยกันดังที่ผู้กล่าวไว้ คือ

๑. การพัฒนาการเมือง หมายถึงความจำเป็นที่จะมีการก่อสร้างโครงสร้างของรัฐบาล และองค์การบริหารของรัฐบาล เพื่อที่จะรับเอาปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ มาแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

๒. การพัฒนาการเมือง หมายถึงความจำเป็นที่จะมีการสร้างสรรค์สถาบันทางการเมืองที่มั่นคง แต่มีความฉับไวซึ่งสามารถจะเป็นกลไกในการเชื่อมโยงผลประโยชน์และความต้องการของสังคมกับอำนาจทางการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับเอาผลประโยชน์และความต้องการนั้น

แนวความคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงระบบราชการ ให้สามารถสนองตอบต่อเหตุการณ์ และเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการพัฒนาการเมือง ซึ่งจะมีผลให้การพัฒนาการเมืองบรรลุเป้าหมายหรือหยุดชะงัก และมีผู้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้หลายอย่างแตกต่างกัน บางท่านได้ให้ข้อสังเกตในเรื่องข้าราชการประจำกับการพัฒนาการเมืองว่า การขยายตัวของการบริหารเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดความไม่สมดุลย์ระหว่างฝ่ายประจำกับฝ่ายการเมือง คือสถาบันการเมืองยังอ่อนแออยู่ การขยายตัวของฝ่ายประจำก่อนกำหนดเกินควร หรือรวดเร็วเกินไปในเมื่อระบบการเมืองยังล่าช้า จะมีผลให้ความเจริญทางการเมือง

ต้องหยุดชะงักหรือช้าไป ซึ่งมีเหตุผลที่ควรได้รับการโต้แย้งหลายประการ จากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายประจำกับระบบพรรคการเมือง ผู้เลือกตั้งกลุ่มผลประโยชน์ รัฐบาล ซึ่งมีผู้ให้ข้อสังเกตที่ควรรับฟังดังต่อไปนี้ คือ

๑. ข้าราชการประจำกับระบบพรรคการเมือง จะเห็นได้ว่าระบบการรับบุคคลเข้าเป็นข้าราชการเกี่ยวข้องกับความสำเร็จก้าวหน้าของพรรคการเมือง ระบบคุณธรรมในระบบราชการซึ่งส่งเสริมสมรรถภาพในการปฏิบัติงานทำให้พรรคการเมืองต้องอ่อนแอลงสมควรนำเอาระบบอุปถัมภ์มาใช้สำหรับข้าราชการบางประเภทได้อย่างเป็นทางการ และกำหนดวิธีการปฏิบัติงานได้ผล มิฉะนั้นฝ่ายประจำมักจะใช้อำนาจที่ตนมีอยู่รักษาผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าที่จะตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามแผน ข้อเสนออันมีประโยชน์อยู่บ้างเมื่อแนวความคิดในเรื่องพรรคการเมืองเป็นที่แพร่หลายแก่ประชาชน และมีการใช้ระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง สำหรับประเทศไทยนั้น ยังมีปัญหาอยู่ที่ว่าทำอะไรประชาชนจึงจะมองเห็นความสำคัญของพรรคการเมือง และมีการใช้ระบบคุณธรรมสำหรับข้าราชการจริงหรือไม่

๒. ข้าราชการประจำกับผู้เลือกตั้ง ในประเทศที่กำลังพัฒนาผู้บริหารจะพยายามสร้างความแข็งแกร่งให้ข้าราชการประจำส่วนกลางโดยไม่คำนึงถึงความต้องการปกครองตนเองของท้องถิ่น ทำให้ค่าของการพัฒนามีน้ำหนักกว่าอิสรภาพของท้องถิ่น ถ้าท้องถิ่นยังต้องการพัฒนา โดยโครงการที่รัฐบาลกลาง

ต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายมากขึ้นเท่าใด ก็ยังทำให้
การเมืองในส่วนภูมิภาคหมดความหมายไปทุกที และ
ยังเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่ฝ่ายประจำของส่วนกลาง
อย่างไรก็ตามการมอบให้ท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดความ
ต้องการและดำเนินงานเอง จำเป็นต้องพิจารณาถึง
ปัญหาที่มีอยู่ เช่น การรวมตัวของประชาชนซึ่งเกี่ยว-
ข้องกับลักษณะการประกอบอาชีพ วัฒนธรรม คติ
และความเชื่อมั่นต่าง ๆ ซึ่งถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
ยากที่จะหามาตรการใด ๆ มาเปลี่ยนแปลงได้ในระยะ
เวลาอันสั้น การมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการที่เท่ากับ
ปล่อยให้ไปเป็นไปตามยถากรรม นอกจากนั้นการกระจาย
อำนาจให้ท้องถิ่นจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศ
ซึ่งในปัจจุบันมักใช้ท้องถิ่นเป็นจุดในการสร้างฐาน
อำนาจทางการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ

๓. ข้าราชการประจำกับกลุ่มผลประโยชน์

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย กลุ่มผลประโยชน์จะต้องมีบทบาทควบคุมการดำเนินงานของรัฐบาล
ในประเทศที่กำลังพัฒนาข้าราชการมักจะไม่ไว้ใจกลุ่ม
ผลประโยชน์ที่มีความเป็นอิสระที่ตนเองควบคุมไม่ได้
จึงพยายามหาทางยกเลิก หรือไม่ให้ความสนับสนุน
นอกจากนี้กลุ่มผลประโยชน์ไม่มีเงินเพียงพอต่อขอ
ความช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นเหตุให้ข้าราชการประจำ
เข้าไปควบคุม แต่การที่จะปล่อยให้กลุ่มผลประโยชน์
มีอิสระจนไม่อาจที่จะควบคุมได้นั้น กลุ่มผลประโยชน์
อาจใช้อิทธิพลครอบงำข้าราชการประจำเพื่อใช้เป็นเครื่อง
มือสร้างความร่ำรวยและอำนาจทางการเมืองโดยมิชอบ

ได้ด้วยวิธีหลักเลี้ยงภาษีอากรและให้สินบนพนักงาน
เจ้าหน้าที่

๔. ข้าราชการประจำกับกลุ่มผลประโยชน์

ในเมืองและสภาพนายทุนของชนกลุ่มน้อย ใน
ประเทศที่กำลังพัฒนาสังคมและเกียรติจะอยู่ที่การทำ
ราชการ ไม่มีใครอยากประกอบอาชีพส่วนตัว วิชา
ปัญหาที่ต้องพยายามใช้การปกครองโดยกฎหมายกับ
ข้าราชการอย่างเคร่งครัดเสริมสร้างให้ประชาชนที่
ทำการค้ามีอำนาจทางการเมืองพอเพียงที่จะควบคุมข้
ราชการให้รับผิดชอบและออกกฎหมายอย่างเป็นทางการ
ซึ่งข้าราชการจะคอยกีดกันมิให้บรรลุผลได้ ในบาง
ประเทศซึ่งการค้าตกอยู่ในมือของคนต่างด้าวเกือบทั้ง
สิ้นนั้น การเสริมสร้างอำนาจทางการเมืองให้แก่ชน
กลุ่มน้อยเช่นนี้จะสร้างความระส่ำระสายให้แก่เสถียร-
ภาพของรัฐบาล โดยอาศัยอำนาจทางการเงิน

๕. ข้าราชการประจำกับรัฐสภา ในประเทศ

ที่กำลังพัฒนาความอ่อนแอของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผล
โดยตรงจากการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำใน
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงินงบประมาณ และการปฏิบัติตาม
กฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ประกาศใช้บังคับ สำหรับ
เรื่องเงินและงบประมาณนั้นฝ่ายนิติบัญญัติขาดหลัก-
เกณฑ์หรือวิธีการที่จะใช้เป็นแนวทางในการอนุมัติหรือ
ควบคุมให้ตรงตามที่ต้องการได้ จึงต้องเสียเวลาสำหรับ
การพิจารณาในรายละเอียดมากกว่าหลักการที่สำคัญ ๆ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นข้าราชการ
ประจำมักจะละเลยที่จะบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย
ซึ่งอาจได้จากการคอร์รัปชัน ในประเทศเหล่านี้ที่เกิด

จากการหลีกเลี่ยงหรือละเมิดกฎหมาย โดยเฉพาะในกรณีข้าราชการมีอำนาจออกใบอนุญาต หรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ ปัญหาเหล่านี้สืบเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนในการบริหารราชการ รวมทั้งการควบคุมภายในระบบราชการไม่สามารถจัดให้ดีขึ้นได้

เมื่อได้พิจารณาดังความสำคัญของระบบราชการกับการพัฒนาการเมืองแล้ว จะเห็นได้ว่าการปรับปรุงระบบราชการมีความจำเป็นต้องกระทำเพื่อให้ระบบราชการเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์หลายประการ คือ

๑. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการควบคุมการบริหารราชการ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยการยื่นเรื่องราวหรือฟ้องร้องการใช้อำนาจหน้าที่ โดยมีขอบของข้าราชการด้วยวิธีการที่สะดวกและรวดเร็ว

๒. เพื่อให้ข้าราชการมีความเป็นกลางทางการเมืองตามความเหมาะสมและความจำเป็นของประเทศ

๓. เพื่อปรับปรุงกลไกของระบบราชการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

ทั้งนี้จะได้วิเคราะห์ลักษณะของปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ไขเพื่อปรับปรุงระบบราชการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนและการตัดสินใจที่ถูกต้องของผู้มีอำนาจในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานควบคุมการบริหารราชการ ความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการ และการปรับปรุงคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามลำดับ

การจัดตั้งหน่วยงานควบคุมการบริหารราชการ

ในปัจจุบันมิได้มีสถาบันหรือหน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการรับฟ้องเรื่องราวที่ข้าราชการฝ่ายบริหารปฏิบัติราชการโดยปราศจากความยุติธรรม ถึงแม้รัฐบาลจะได้จัดตั้งคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อรับฟังความเดือดร้อนของประชาชนจากการปฏิบัติของข้าราชการก็ตาม การสืบสวนหาข้อเท็จจริงและสั่งการให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ไม่สามารถกระทำได้โดยง่าย ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์สังกัดอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายบริหาร แทนที่จะขึ้นตรงต่อสภาผู้แทนราษฎรหรือมอบให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการเมืองจะเกิดความไม่แน่นอนหรือสับสนวุ่นวายขึ้นบ้างในระยะแรก ๆ เพราะเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงแหล่งอำนาจและฐานะของบุคคลที่มีอำนาจอยู่เดิม การปฏิบัติราชการซึ่งขาดการควบคุมจากประชาชนก็จะดำเนินไปเพื่อสร้างควมมั่นคงให้กับตนเองเพราะเป็นปัญหาที่เผชิญหน้าและมองเห็นได้ชัดมากกว่าการที่จะปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สำหรับประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้ข้าราชการใช้อำนาจในทางที่ผิดต่อประชาชน ด้วยเหตุนี้จำเป็นต้องมีวิธีการควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการ ซึ่งมีทางเลือกที่จะกระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. การจัดตั้งศาลปกครองขึ้นภายใต้สถาบันตุลาการทำหน้าที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจ

หน้าที่เกินขอบเขตของข้าราชการ โดยเฉพาะตาม
ระเบียบวิธีการพิจารณา ซึ่งได้กำหนดขึ้นให้เหมาะสม
ระยะเวลาและความสะดวกที่จะยื่นเรื่องราวต่อศาล
เพื่อให้การพิจารณาดำเนินไปโดยรวดเร็วและทันต่อ
เหตุการณ์ ซึ่งในส่วนนี้ในสถาบันตุลาการมีอำนาจที่
วินิจฉัยข้อพิพาทให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและ
ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายบริหารเป็นการเพิ่ม
น้ำหนักการถ่วงอำนาจฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายตุลาการให้มั่ง
ระวังการกระทำที่จะเป็นการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ

๒. การตั้งผู้ควบคุมการบริหารราชการซึ่งอาจ
จัดตั้งเป็นรูปคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบเพียงคน
เดียวสังกัดสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่รับเรื่องราวที่
ราษฎรฟ้องร้องมาแล้ว พิจารณาสืบสวนรายละเอียด
ต่าง ๆ ด้วยความเป็นธรรม เพื่อเสนอให้ผู้แทนราษฎร
เป็นผู้พิจารณาและตัดสินชี้ขาด โดยการจัดตั้งหน่วย
ขึ้นใหม่หรือโอนงานของสำนักงานเรื่องราวร้องทุกข์ให้
มาสังกัดรัฐสภา ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียที่จะต้องค
ัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่งให้เหมาะสมกับปัญหาของ
ประเทศสำหรับพอดังนั้นจะช่วยให้ประชาชนเพิ่มความ
สนใจการบริหารราชการ ซึ่งจะเป็นบรรเทาการเข้าม
มีส่วนร่วมในกระบวนการเมือง ส่วนผลเสียอาจเกิดจาก
การอาศัยเสียงข้างมากในสภาผู้แทนลงมติตามความ
ต้องการของรัฐบาล

การควบคุมการบริหารงานของข้าราชการทั้ง ๒
วิธีนี้ เมื่อพิจารณาโดยอาศัยหลักเหตุผลแล้วจะเห็น
ได้ว่า การจัดตั้งศาลปกครองมีความมุ่งหมายที่จะสร้าง
ศรัทธาของอำนาจ ระหว่างฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหาร
เป็นสำคัญ การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
กระบวนการเมืองยังอยู่ห่างไกล เพราะปัจจุบันประ
ชาชนมิได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ และให้ความยินยอม
เกี่ยวกับอำนาจตุลาการแต่ประการใด จึงมองไม่
เห็นถึงสิทธิของตนในการควบคุมการปฏิบัติงานของ
ข้าราชการ และพยายามที่จะใช้สิทธินั้น สำหรับการ
ตั้งคณะกรรมการการควบคุมการบริหารราชการ ผู้แทน
ราษฎรมีโอกาสที่จะได้รับรู้ความเดือดร้อนของประ
ชาชนโดยตรง ประกอบกับความผูกพันที่มั่งต่อประชาชน
ผู้เลือกตั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้แทน
ราษฎรจึงเพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้ประ
ชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองโดยไม่รู้ตัว
ประชาชนจะเห็นความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันควบคุม
การบริหารราชการ ซึ่งจะเป็นทางนำไปสู่การบริหาร
ราชการในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นในระยะแรก
ของการพัฒนาการเมืองควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมการบริหาร
ราชการมากกว่าการสร้างศรัทธาของอำนาจ จึงเห็นว่าการ
จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการบริหารราชการจะ
เหมาะสมกับเหตุการณ์ และความจำเป็นทางการเมือง
มากกว่าการจัดตั้งศาลปกครอง

ความเป็นกลางทางการเมืองของ ข้าราชการ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นตามหลัก
การอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ข้าราชการเป็นผู้
ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของประชาชน จึง
ไม่ควรใช้สิทธิพิเศษ ซึ่งเกิดจากตำแหน่งหน้าที่การงาน
เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน
ด้วยเหตุนี้ ทุกประเทศจึงต้องระวังไม่ให้ข้าราชการ
พลเรือนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยเปิดเผย
แต่ถ้าพิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้วจะพบว่าเดิมการเมือง
และข้าราชการประจำไม่อาจที่จะแยกจากกันได้ ภาย
หลังเมื่อขอบเขตการบริหารงานของรัฐเพิ่มมากขึ้น
ประกอบกับแนวความคิดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
เป็นที่แพร่หลาย ความจำเป็นที่จะต้องรักษา
ความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการพลเรือน
จึงเกิดขึ้น

ข้าราชการประจำเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานติดต่อ
สืบเนื่องกันไปไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของฝ่ายการเมือง
ไป ในลักษณะใดก็ตาม ฐานะของข้าราชการ
ประจำจึงแตกต่างกันในสาระสำคัญกับฝ่ายการเมือง
ความเป็นกลางทางการเมืองมีความมุ่งหมายที่จะให้
ข้าราชการประจำปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามนโยบาย
ของฝ่ายการเมือง โดยไม่คำนึงถึงความชอบส่วนตัว
ในเรื่องการเมืองแต่ประการใด นอกจากนี้ยังช่วย
ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ทางการเมือง
ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองให้บรรลุ
เป้าหมายสาระสำคัญของความเป็นกลางทางการเมือง

เกี่ยวข้องกับการที่ข้าราชการประจำควรจะเข้ามามีบทบาท
ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือดำรงตำแหน่ง
ทางฝ่ายการเมืองแค่ไหน เพียงไร เฉพาะอย่างยิ่ง
ในระยะแรกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งจะ
มีทั้งผลดีและผลเสีย ในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นกลาง
ทางการเมืองของข้าราชการประจำ

ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็น
ระบอบประชาธิปไตยประมาณ ๔๐ ปีล่วงมาแล้ว การ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยก็ยังอยู่ในสภาพ
ล้มลุกคลุกคลานอยู่ตลอดมา ไม่มีระเบียบแบบแผนที่
แน่นอน สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่ง
พยายามยึดยึดประชาธิปไตยให้คนไทยทั้งประเทศ
โดยมิได้คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งความเชื่อถือในลัทธิ
ศาสนาซึ่งจะสอดคล้องกับแนวความคิดในการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ กลไกต่างๆ ของระบบ
ราชการเองก็เกิดความสับสนวุ่นวาย ทั้งนี้เห็นได้
จากความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการประจำ
มีลักษณะที่ขัดกันระหว่างระเบียบกับทางปฏิบัติ โดย
เฉพาะระบบการเมืองของเราที่ประกอบด้วยพรรคการเมือง
๕๐ กว่าพรรค เป็นการยากที่ข้าราชการจะดำรง
ความเป็นกลางทางการเมืองอย่างเคร่งครัดได้

วิธีปฏิบัติเพื่อให้ข้าราชการประจำวางตัวเป็น
กลางทางการเมืองมีข้อเสนอที่ควรได้รับการพิจารณาคือ
กำหนดระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจนโดยห้าม
มิให้ข้าราชการประจำเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เหตุผล
เพราะข้าราชการประจำมีทั้งอำนาจหน้าที่ ถ้าผูกพันตน

กับพรรคใดแล้วจะต้องสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือพรรคที่ตนสังกัดทุกวิถีทาง เป็นต้นเหตุของความไม่เป็นธรรมทางการเมือง นอกจากนี้ในกรณีที่พรรคการเมือง ซึ่งข้าราชการประจำเป็นสมาชิกได้รับเสียงข้างมากให้เป็นรัฐบาลไปก็ดี ย่อมก่อให้เกิดความแตกแยกในราชการประจำ

การปรับปรุงคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ข้าราชการพลเรือนเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่สร้างความเจริญและความไพบูลย์พูนสุขให้แก่ประชาชนทั้งชาติ ตามหลักการแล้วประชาชนควรจะ ได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติให้ตรงกับความต้องการ ของประชาชนมากกว่า การที่บุคคลบางกลุ่มเลือกกำหนดขึ้นเอง โดยมิได้คำนึงว่าประชาชนเป็นผู้รับบริการจากข้าราชการ กิจกรรมทุกอย่างจึงมักจะเริ่มต้นจากข้าราชการประจำเป็นส่วนใหญ่ทำให้ประชาชนพากันละเลยถึงสิทธิและหน้าที่ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการเมืองของประเทศมาก การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานของข้าราชการย่อมเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนาระบบราชการให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น

การออกกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนนั้น ในปัจจุบันดำเนินการโดยองค์การบริหารงานบุคคลซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชนแต่ประการใด ทำให้ประชาชนไม่นำพาต่อ

การปฏิบัติของข้าราชการ การบริหารราชการจึงเป็นไปตามความต้องการของคนกลุ่มน้อย องค์การบริหารงานบุคคลดังกล่าวได้แก่

๑. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน โดยมีหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งคือ ออกกฎและระเบียบสำหรับข้าราชการพลเรือน

๒. คณะกรรมการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน และประกอบด้วยอธิการบดีของทุกมหาวิทยาลัยรับผิดชอบในการบริหารงานมหาวิทยาลัย ในหลักการ ก.ม. เป็นอิสระจาก ก.พ. แต่ความเป็นจริงระเบียบปฏิบัติยังอยู่กับ ก.พ. เกือบทั้งสิ้น

๓. คณะกรรมการครุสภา ตามกฎหมายระบุให้ครุสภานำกฎข้อบังคับทุกสิ่งทุกอย่างที่ ก.พ. บัญญัติหรือวางไว้ไปใช้ ครุสภาจะออกกฎเองไม่ได้

นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการอื่น ๆ อีก ซึ่งอนุโลมกฎหรือระเบียบของ ก.พ. ไปใช้บังคับ เมื่อเป็นเช่นนั้น ก.พ. จึงมีความสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติราชการที่ต้องสนองตอบต่อประชาชน จึงควรพิจารณากำหนดบทบาทของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้อยู่ในฐานะเป็นองค์การ กลางบริหารงานบุคคลของราชการพลเรือนอย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุประบบราชการ ควรได้รับการพิจารณาและกำหนดทิศทาง เพื่อให้สอดคล้องไปกับการพัฒนาการเมือง และป้องกันมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล้าหน้าหรือถ่วงรั้งอีกฝ่ายหนึ่งได้ ●

ใหม่ ๆ ในราชการ

ตั้ง ก.พ. ชุดใหม่

สำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๕ เรื่องแต่งตั้งกรรมการข้าราชการพลเรือนผู้ทรงคุณวุฒิว่า มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ผู้นามดังต่อไปนี้เป็นกรรมการข้าราชการพลเรือนผู้ทรงคุณวุฒิ ตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๕ สืบแทนกรรมการชุดเดิม คือ

๑. นายสัญญา ธรรมศักดิ์
๒. พลตำรวจตรีอรุณดิษฐ์ สิริสุนทร
๓. นายบุญมา วงศ์สุวรรณ
๔. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์
๕. พลโทบุญเรือน บัวจรรยา
๖. นายประกอบ คูจินดา
๗. นายอำนาจ วีรวรรณ

กรรมการ ก.พ. ชุดใหม่ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดแรกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นข้าราชการประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่า รองอธิบดีอยู่ ๓ ท่าน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้คือ พลโท

บุญเรือน บัวจรรยา นายประกอบ คูจินดา และ นายอำนาจ วีรวรรณ ส่วนกรรมการที่เหลืออีก ๔ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นข้าราชการบำนาญ ซึ่งมีความรู้ และความเชี่ยวชาญใน หลักราชการพลเรือนเป็นอย่างดี

การที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้กำหนดให้ตั้งกรรมการ ก.พ. จากข้าราชการประจำไม่น้อยกว่า ๓ คน ในจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่จะตั้งได้ไม่เกิน ๗ คนนั้น ก็เพื่อที่จะให้ข้าราชการประจำได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา กำหนดนโยบาย และทาง ปฏิบัติ เกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน และจะได้ช่วยแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการบริหารงานบุคคลของทางราชการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของข้าราชการเป็นส่วนรวมด้วย เพราะตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่ถูกยกเลิกไปนั้น ไม่ได้บังคับว่า จะต้องตั้ง กรรมการ ก.พ. จาก ข้าราชการ ประจำไว้ด้วย ซึ่งในทางปฏิบัติประธาน ก.พ. จะตั้งใครเป็น กรรมการก็ได้ ขอแต่ให้มีคุณสมบัติครบตามที่กฎหมายกำหนดก็แล้วกัน

ข้อเท็จจริงที่ส่งผลกระทบต่อประการหนึ่งก็คือการ
ก.พ. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
ฉบับที่ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ใช้บังคับอยู่ในเวลานี้ กฎ
หมายได้บังคับไว้ด้วยว่า จะตั้งจากผู้ที่เคยรับราชการ
การเมือง สมาชิกสภา กรรมการพรรคการเมือง
หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองมิได้ ทั้งนี้เพื่อ
มิให้อิทธิพลทางการเมือง มามีอำนาจเหนือ ก.พ.
กล่าวคือเพื่อให้ ก.พ. ปลอดจากการแทรกแซงทาง
การเมืองนั่นเอง เพื่อว่า ก.พ. จะได้ทำหน้าที่ได้
โดยอิสระ และบริสุทธิ์ยุติธรรม และสอดคล้อง
กับหลักการแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการ
การเมืองให้เป็นกิจลักษณะด้วย

ที่เห็นเช่นนั้น ก็เพราะ ก.พ. เป็นองค์การ
กลางบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน มีหน้า

ที่เสนอแนะ และให้ คำปรึกษา แก่รัฐบาล เกี่ยวกับ
นโยบายใน การบริหาร งานบุคคล ของ ทาง ราชการ
การจัดระบบราชการพลเรือน การจัดสวัสดิการให้
แก่ข้าราชการ และออกกฎข้อบังคับ หรือระเบียบ
ปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในราชการพล
เรือน ตลอดจนการให้คุณหรือให้โทษแก่ข้าราชการ
พลเรือนในเรื่องอื่นนอกอยู่มิใช่น้อย

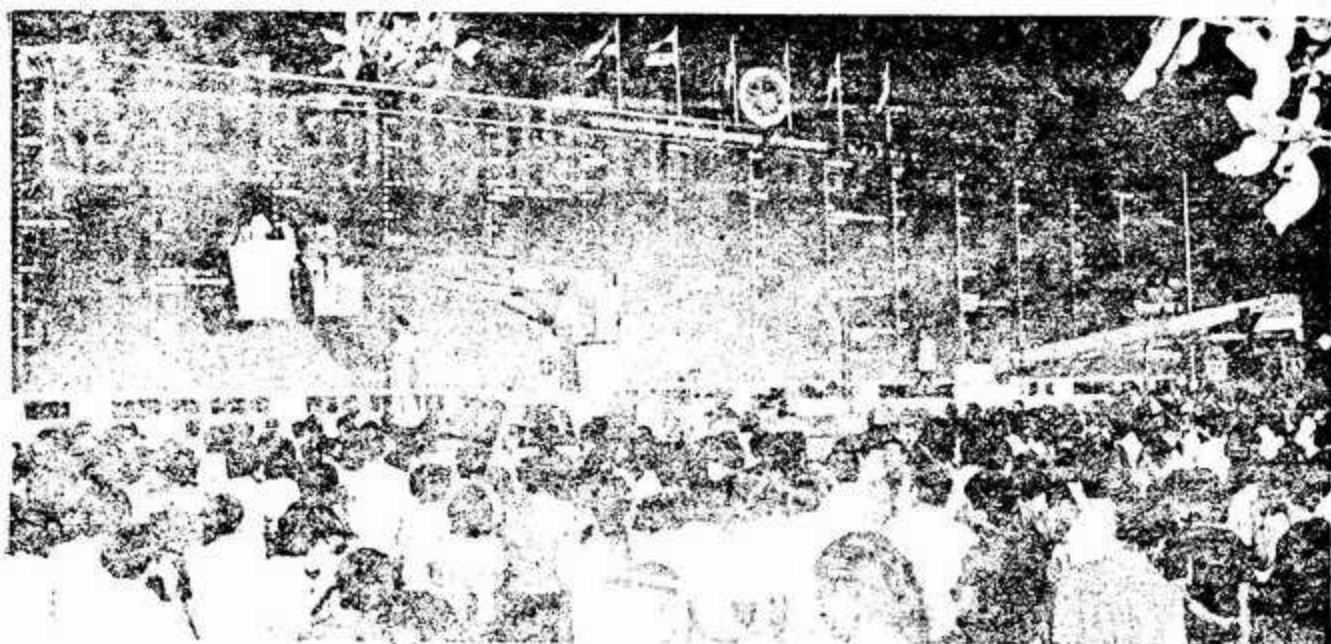
ฉะนั้น การที่กฎหมายได้กำหนดให้ต้องแต่งตั้ง
กรรมการ ก.พ. จากข้าราชการประจำเป็นจำนวนไม่
น้อยกว่า ๓ คน ในจำนวนกรรมการข้าราชการพล
เรือนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดไม่เกิน ๑ คนนี้ จึงเป็น
นิมิตหมายอันดีในวงราชการ เรียกว่าเป็นการก้าวไป
ข้างหน้าสู่สิ่งที่ดีกว่าของราชการพลเรือนกว่าได้

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร

หลังจากที่ได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรและ
กำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน
๒๕๑๘ แล้ว ทางราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวง
มหาดไทย ก็ได้มีการรณรงค์ เพื่อให้ประชาชนไปใช้
สิทธิเลือกตั้งกันให้มากที่สุด โดยทำการโฆษณา
ทั้งทางหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและ
โทรทัศน์

ใน ขณะ เดียว กัน พรรค การ เมือง ต่าง ๆ ก็
รณรงค์หาเสียงกันเป็นการใหญ่เช่นเดียวกัน แต่ยังไม่
ใกล้วันเลือกตั้งเข้าไป ดูเหมือนว่าเหตุการณ์ยังทวี
ความรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ มีการปะทะกันในขณะ
ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งกำลังหาเสียง มีการฆ่าหัว
คะแนน ตลอดจนลอบฆ่าผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย
โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นชาวใหญ่ก็คือ กรณีทนาย

บัญญัติ เภสัชกร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ ถูกลอบยิงขณะกำลังวางแผนหาเสียง
เลือกตั้งจังหวัดเพชรบูรณ์ ขณะนั้นยังไม่ทราบว่า
นายบัญญัติจะหาดีเป็นปกติหรือไม่ ถึงกระนั้น
นายบัญญัติ ก็ยังได้รับเลือกตั้ง เป็น ผู้แทน ราษฎรใน
คราวนั้นด้วย

แม้กระทั่งก่อนวันเลือกตั้ง ๑ วัน ก็ยังมีการ
ฆ่ากรรมการ ตรวจสอบคะแนน ประจำหน่วยเลือกตั้งในต่าง
จังหวัด เพราะเหตุที่ไม่ร่วมมือในการโง่งการเลือกตั้ง
ด้วย

สำหรับในวันเลือกตั้งนั้น ไม่มีเหตุการณ์
รุนแรงอะไรมากนัก หน่วยเลือกตั้งบางหน่วยใน
เขตผู้ก่อการร้ายถูกปิดล้อม แต่เจ้าหน้าที่ก็สามารถ
ช่วย เหลือ นำหีบ บัตร เลือก ตั้ง ตลอดจน กรรมการ
เลือกตั้งออกมาได้โดยปลอดภัย หน่วยเลือกตั้ง

บางหน่วยในกรุงเทพมหานคร ประชาชนไม่ได้รับ
ความสะดวก เพราะบัญญัติผู้สมัครเลือกตั้งหายไป
เป็นหน้า ๆ จึงหาซื้อไม่พบ ครั้นตรวจข้อจนพบ
ก็ปรากฏว่ามีผู้นอนไปใช้สิทธิแทนเสียแล้ว ผู้จึงยัง
คงมีหลอกหลอนประชาชนอยู่โดยนัยนี้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทางราชการก็ดี หรือ
พรรคการเมืองต่าง ๆ ก็ดี จะได้ช่วยกันณรงค์ให้
ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกัน อย่างทั่วถึงก็ตาม
แต่ก็ ปรากฏว่า มีประชาชน ทั่วประเทศ ไปใช้ สิทธิ
เลือกตั้งเพียง ๔๐% เท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าการเลือก
ตั้งครั้งที่แล้วถึง ๗% ซึ่งกรุงเทพมหานครอันเป็น
ดินที่ประชากรมีการศึกษาคดีที่สุด ก็ยังมีประชาชน
ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุดเหมือนคราวที่แล้วและ
ปรากฏว่ามีบัตรเสียถึงหมื่นเศษ ซึ่งก็น้อยกว่า
บัตรเสียคราวที่แล้ว แสดงให้เห็นว่าประชาชนเข้า

ใจในการกำบังตรอกเสียงลงคะแนนมากขึ้น แต่
 ขอนัดหาควรทำให้หน่วยราชการที่หน้าทีโดยตรง
 ภาคภูมิใจได้ไม่

ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกรมการปกครอง
 กระทรวงมหาดไทย และ กทม. ซึ่งมีหน้าที่โดย
 ตรงเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะ
 ได้ประเมิณผลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และวิเคราะห์
 วิจัยหาวิธีการ รณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือก
 ตั้งมากกว่านี้ และให้ประชาชนเข้าใจวิธีการกำบัง
 ตรอกเสียงลงคะแนนมากกว่านี้ เพื่อให้ประชาชน
 ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้มากที่สุด และมี
 บัตรเสีย น้อยที่สุด

สำหรับผล การเลือกตั้ง สมาชิก สภาผู้แทน
 ราษฎรนั้น ปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือก
 ตั้งเข้ามามากที่สุดถึง ๑๑๔ คน ในจำนวนนี้เป็น
 สมาชิกในเขต กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ๒๘ คน
 ส่วนพรรคอื่นมีผู้สมัครที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ดังนี้

๓. พรรคพลังใหม่	ได้	๓	ที่นั่ง
๔. พรรคพลังประชาชน	ได้	๓	ที่นั่ง
๕. พรรคพัฒนาจังหวัด	ได้	๒	ที่นั่ง
๑๐. พรรคสังคมนิยม	ได้	๒	ที่นั่ง
๑๑. พรรคพิทักษ์ไทย	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๒. พรรคประชาธิปไตย	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๓. พรรคแนวร่วมสังคมนิยม	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๔. พรรคไทยสังคม	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๕. พรรคธรรมาธิปไตย	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๖. พรรคสังคมก้าวหน้า	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๗. พรรคแรงงาน	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๘. พรรคสยามใหม่	ได้	๑	ที่นั่ง
๑๕. พรรคแนวร่วมประชาธิปไตย	ได้	๑	ที่นั่ง

รวมแล้ว มีพรรค การเมือง ที่ได้รับเลือกทั้ง
 หมด ๑๕ พรรค จากจำนวนที่สมัครรับเลือกตั้ง
 ทั้งหมด ๓๕ พรรค

ผลการเลือกตั้ง ๗๑ จังหวัด

จำนวน ส.ส. ๒๗๙ คน

๑. พรรคประชาธิปัตย์	ได้	๑๑๔	ที่นั่ง
๒. พรรคชาติไทย	ได้	๕๖	ที่นั่ง
๓. พรรคกิจสังคม	ได้	๔๕	ที่นั่ง
๔. พรรคธรรมสังคม	ได้	๒๘	ที่นั่ง
๕. พรรคเกษตรสังคม	ได้	๕	ที่นั่ง
๖. พรรคสังคมนิยม	ได้	๘	ที่นั่ง

แต่ปรากฏว่า หม่อมราชวงศ์ กักฤทธิ์
 ปราโมช นายกรัฐมนตรี มิได้รับเลือกตั้งด้วย ถึง
 แมื่อก่อนหน้านั้นจะมีข้อกล่าวหาว่า ได้มีการเตรียม
 โกงการเลือกตั้งไว้แล้ว หรือใช้เงินค้นหาเสียงก็ตาม
 แต่พรรคกิจสังคมของ ม.ร.ว. กักฤทธิ์ ปราโมช
 เอง มีผู้ที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. เพียง ๔๕ คน
 จัดเป็นอันดับที่ ๓ และแม้แต่นายกรัฐมนตรี
 เองก็มิได้รับเลือกตั้ง เมื่อเบนเข่นนอยานอยก็
 บ่อมแสดงให้เห็นว่า ตัวนายกรัฐมนตรีเองมีความ
 บริสุทธิ์ใจ เพราะมิฉะนั้นแล้ว นายกรัฐมนตรี
 ก็อาจกระทำการอย่างใด ๆ ก็ได้ เพื่อให้ตัวเองได้
 รับเลือกตั้งอย่างแน่นอน

พระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภา

เมื่อได้มีการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าวแล้ว ก็จะต้องมีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา
 และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มาประชุมเป็นครั้งแรก
 ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร ตามความในมาตรา ๑๓๖ ของ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งก็ปรากฏว่า
 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภา พ.ศ.
 ๒๕๑๕ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในครั้งนั้นได้มาประชุม

กันเป็นครั้งแรก ในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ซึ่ง
 ถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประ-
 จำปด้วย สำหรับการประชุมสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรนัดแรกกำหนดจะมีขึ้นในวันที่ ๑๕ เมษายน
 ๒๕๑๕ นี้ ซึ่งในระหว่างสมัยประชุมนี้ประชาชน
 ทั่วไปก็คงจะได้ทราบถึงบทบาทและความคิดเห็นใน
 เรื่องต่าง ๆ ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ละคน
 จากการถ่ายทอดการประชุมสภาต่อไป

รัฐบาลรักษาการ :

ลาก่อนจนกว่าจะพบกันใหม่

เมื่อผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปรากฏว่า สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนถึง ๑๑๔ คน ซึ่งมากกว่าพรรคการเมืองอื่นเช่น ก็เป็นหน้าที่ของพรรคประชาธิปัตย์ที่จะต้องดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศต่อไป และเมื่อตั้งรัฐบาลใหม่ได้แล้ว รัฐบาลรักษาการที่มีอยู่ในเวลานี้ก็ต้องพ้นหน้าที่ไป

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๕ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีรักษาการได้ปราศรัยกับคณะรัฐมนตรีว่า ตั้งแต่เป็นนายกรัฐมนตรีบริหารงานของรัฐบาลมาก็ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากคณะรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ซึ่งเขากำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยดีตลอดมาด้วย จาก

สถานการณ์ที่ผ่านมาก็ได้ ประสบกับ ปัญหาหนัก ๆ หลายอย่าง และต้องอดทนอดกลั้นเพื่อให้รัฐบาลและประเทศชาติอยู่รอด “จึงขอขอบคุณและขอลาไปก่อนจนกว่าจะพบกันใหม่”

ถ้ากล่าวอำลาเช่นนี้ ย่อมมีความหมายเป็นนัย ๆ ว่า ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช คงจะกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกในวัน หนึ่งข้างหน้าไม่ช้าก็เร็ว เพราะ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ยังมีได้ยุติบทบาททางการเมือง ยังคงเป็นหัวหน้าพรรคกิจสังคม และหากมีการเลือกตั้งซ่อมที่ใด ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ก็จะลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย และในความเห็นส่วนตัวทางการเมืองอย่างที่เป็นอยู่ในเวลานี้ ก็อาจเป็นไปได้ที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จะกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง มิใช่เป็นสิ่งที่เหลือวิสัยเสียทีเดียว

รัฐบาลใหม่ :

เสถียรภาพที่ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์

เมื่อผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปรากฏว่า สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกเป็นผู้แทนมากที่สุดถึง ๑๑๔ คน แต่ก็ยังไม่มากพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลโดยลำพังเพียงพรรคเดียวได้ จึงต้องตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรคการเมืองอื่น ซึ่ง

ปรากฏว่า มีการจัดตั้งรัฐบาลผสม ๔ พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคมน และพรรคสังคมนิยม รวมแล้วมีคะแนนเสียงสนับสนุนในสภาถึง ๒๐๖ เสียง ในจำนวนทั้งหมด ๒๗๕ เสียง ย่อมเป็นผลให้รัฐบาล

ใหม่หมดเสียสภาพอย่างมั่นคง หากที่จะล้มลงได้
โดยง่าย

สำหรับรายชื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ซึ่งมี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายกรัฐ-
มนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๘ และแต่ง
ตั้งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๘ ประกอบ
กันเป็นคณะรัฐมนตรี เพื่อบริหารประเทศต่อไป
มั่นคง

๑. นายกรัฐมนตรี

หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช

๒. รองนายกรัฐมนตรี

อันดับ ๑. พล.ต. ประมาณ อติเรกสาร
(ชาติไทย)

อันดับ ๒. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์
(ปชป.)

อันดับ ๓. พล.อ.อ. ทวี จุลละทรัพย์
(ธรรมสังคม)

๓. สำนักนายกรัฐมนตรี

รมต. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ (ปชป.)

และ นายชวน หลีกภัย (ปชป.)

๔. กระทรวงกลาโหม

รมต. พล.อ. กฤษณ์ สีวะรา (ปชป.)

รมช. พล.อ. ทวีข เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา
(ปชป.)

๕. กระทรวงการคลัง

รมต. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (ปชป.)

รมช. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี
(ชาติไทย)

๖. กระทรวงการต่างประเทศ

รมต. นายพิชัย รัตตกุล (ปชป.)

รมช. นายเล็ก นานา (ปชป.)

๗. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รมต. พล.ต. ประมาณ อติเรกสาร
(ชาติไทย)

รมช. นายไกรสร ตันติพงศ์ (ปชป.)

รมช. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ
(ชาติไทย)

๘. กระทรวงคมนาคม

รมต. นายทวีช กลิ่นประทุม (ธรรมสังคม)

รมช. นายบุญเกิด หิรัญคำ (ปชป.)

รมช. นายประชุม รัตนเพียร (ธรรมสังคม)

๙. กระทรวงพาณิชย์

รมต. นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ (ปชป.)

รมช. นายคล้าย ละอองมณี (ปชป.)

๑๐. กระทรวงมหาดไทย

รมต. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช (ปชป.)

รมช. นายขุนทอง ภูผาเดือน (ปชป.)

รมช. นายสมักร สุนทรเวช (ปชป.)

รมช. นายสมบุญ ศิริธร (ปชป.)

รมช. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์ (ชาติไทย)

๑๑. กระทรวงยุติธรรม

รมต. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
(สังคมนิยม)

รมช. นายชวน หลีกภัย (ปชป.)

๑๒. กระทรวงศึกษาธิการ

รมต. พล.ต. ศิริ สิริโยธิน (ชาติไทย)

รมช. นายสิดดิก สารีฟ (ปชป.)

รมช. นายดาบชัย อัครราช (ชาติไทย)

๑๓. กระทรวงสาธารณสุข

รมต. พล.อ.อ. ทวี จุลละทรัพย์
(ธรรมสังคม)

รมช. นายเปร้า มุสิกกุล (ปชป.)

๑๔. กระทรวงอุตสาหกรรม

รมต. พล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ
(ชาติไทย)

รมช. นายแผน ศิริเวชพันธ์ (ปชป.)

รมช. นายบรรหาร ศิลปอาชา (ชาติไทย)

๑๕. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

รมต. นายนิพนธ์ ศศิธร (ธรรมสังคม)

แต่อย่างไรก็ตาม การรวมกันจัดตั้งรัฐบาลผสมและพรรคการเมือง < พรรค ซึ่งมีผู้เรียกว่า "รัฐบาล < ประสาน" หรือ "รัฐบาลจตุรมิตร" นี้ ดูเหมือนว่าจะเป็น การรวมกันเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง มากกว่าที่จะ รวมกัน เป็นรัฐบาล ด้วยอุดมคติทางการเมืองที่จะรับใช้ประชาชน เพราะกว่าจะตกลงจัดตั้งรัฐบาลกันได้ก็มีการตั้งแง่หรือแย้งกันคุมกระทรวงที่เป็นฐานอำนาจทางการเมือง หรือ กระทรวงที่เรียกว่า เป็นกระทรวงเงิน กระทรวงทอง

อันอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ได้มาก อยู่มีใช้น้อย
 จึงต้องมีการแบ่งสรรปันส่วนผลประโยชน์กัน ตาม
 อำนาจต่อรองจากคะแนนเสียงที่มีอยู่ในสภา

เมื่อเป็นเช่นนั้น เสถียรภาพหรือความมั่นคง
 ของรัฐบาลชุดนี้ ก็คงจะมีอยู่ ทรามเท่า ที่ยังไม่มีการ
 ขัดผลประโยชน์กัน แต่อาจมีการขัดผลประโยชน์
 กันขึ้นเมื่อใด เสถียรภาพหรือความมั่นคงที่เวลานั้น
 ก็ย่อมจะคลอนแคลนลงได้

นอกจากนี้ สิ่งที่ไม่แน่นอนอีกประการหนึ่ง

ก็คือ ความไม่แน่นอนทางการเมืองที่มีส่วนผลลั
 ตันให้เสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาลเปลี่ยน
 แปลงไปได้เช่นกัน

และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อปรากฏว่า
 พลเอก กฤษณ์ สีวะรา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 กลาโหม ได้ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน
 ๒๕๑๕ เวลา ๗.๓๐ น. ด้วยโรคหัวใจขาดเลือดด้วย

แล้ว จะทำให้สถานการณ์ทางการเมืองเปลี่ยนแปลง
ไปอย่างไร ใครเลยจะรู้ได้

สภาผู้แทนราษฎร : ความหวังใหม่ที่ยิ่งเลือนลาง

หลังจากที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุม
รัฐสภา และพระราชพิธีเปิดประชุมรัฐสภาเมื่อ
วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ แล้ว ก็ได้มีการประชุม
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่เป็นครั้งแรก ใน
วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๕ ในการประชุมครั้งแรกได้
มีการเลือกประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
ด้วย ซึ่งผลปรากฏว่า นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ส.ส. จังหวัดชลบุรี สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ได้
รับเลือกเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ด้วยคะแนน
เสียงท่วมท้น ส่วนรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
ได้แก่นายมงคล สุภนธขจร สังกัดพรรคชาติไทย

การที่นายอุทัย พิมพ์ใจชน อายุ ๓๘ ปี
ได้รับเลือกเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะ
เป็นประธานรัฐสภา อันเป็นตำแหน่งผู้นำทางฝ่ายนิติ
บัญญัติในครั้งนี้นับว่าเป็นครั้งแรกในวงการรัฐ
สภาไทย ที่คนหนุ่มได้มีโอกาสเข้าไปทำหน้าที่อัน
สำคัญเช่นนี้ หวังว่าประธานสภาคนใหม่คงจะใช้
ความรู้ความสามารถ ควบคุมเกม การเมืองใน สภาผู้
แทนราษฎร และเปลี่ยนแปลงภาพโฉมใหม่ของสภาให้
เป็นที่เชื่อถือ และน่า สวมใส แก่ประชาชนให้จงได้
ทั้งนี้ ก็เพื่อ ระบอบ ประชาธิปไตย ใน ระบบ รัฐสภา
ของไทยจะได้ยืนยงคงอยู่ต่อไปได้

แต่อย่างไรก็ดี ขอต้อนรับท้วงติงโดยที่
สถานมเสียงสนับสนุนรัฐบาลถึง ๒๐๖ เสียง และ
ปราศจากผู้นำฝ่ายค้านในสภา เพราะไม่มีผู้ใด
คุณสมบัติที่จะตั้งเป็นผู้นำฝ่ายค้านตามมาตรา ๑๒๖
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ ฉะนั้น
ถ้ารัฐบาลจะบริหารประเทศไปอย่างไรก็ตามใจตนโดย
อาศัยเสียงสนับสนุนที่อยู่ในสภาก็ย่อมได้ และ
ถ้าเป็นเช่นนั้น ก็จะก่อให้เกิดระบบเผด็จการทาง
รัฐสภาขึ้นได้โดยง่าย และอาจทำให้ความหวังใหม่
ในระบบรัฐสภาเลือนลางไปทุกที

จึงหวังว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่า
จะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน คงจะได้ทำหน้าที่
ของตนโดยสุจริต เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศ
ชาติและประชาชนเป็นสำคัญ หากจะสนับสนุน
หรือคัดค้านรัฐบาล ก็ควรจะได้กระทำไปอย่างมี
เหตุมีผล และยึดถือผลประโยชน์ของประชาชน
เป็นใหญ่กว่าความเป็นพวกพ้องของตน

บางที ความหวังในการปกครอง แบบประชาธิปไตย
ในระบอบรัฐสภา อาจท้อแสงเรื่องร้องขึ้นบ้าง
ก็ได้

๒๕๘๕ ขวัญอยู่กับความรู้ ความสามารถ
ความประหฤติ และอุดมคติของสมาชิกสภาผู้
แทนราษฎรทุกคน รวมตลอดถึงประธานสภา
และรองประธานสภา ที่จะประหฤติปฏิบัติให้
เป็นไปตามคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้แก่ประชาชน
เป็นสำคัญ.

สมศักดิ์ สุภะรัฐฎเดช

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ท้ายเล่ม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมาไปสด ๆ ร้อน ๆ สะท้อนให้เห็นอะไรต่ออะไรหลายเรื่องด้วยกัน และที่ควรพูดถึงมากที่สุดเรื่องหนึ่งคือข่าวลือ

ข่าวลือหมลักษณะเป็นข่าวสารในทำนองไม่สุจริต เช่น ลือว่าคนเกิดบมจะต้องประสพอุบัติเหตุหรือถึงแก่ความตาย ถ้าไม่เสดตะเคราะห้หรือรดน้ำมนต์เสียก่อน หรือลือว่าจะไม่มีการเลือกตั้งโดยจะเกิดเหตุการณ์รุนแรงทำลายการเลือกตั้งเสียก่อนอย่างนี้ เป็นต้น

ลักษณะข่าวลือจะแพร่สะพัดรวดเร็วพอ ๆ กับไฟลามทุ่ง จากสภากาแฟเลยไปถึงที่ทำงาน กลุ่มคนต่าง ๆ และวกกลับไปยังผู้ที่อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ภายในเวลาไม่นานนัก

เสียดายที่ไม่มีผู้ใดสนใจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข่าวลือให้ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร แต่ที่รู้แน่ ๆ ก็คือข่าวลือมักจะมีการต่อเติมแถมสี และมผู้หลงเชื่อตามไม่น้อยทีเดียว

เรื่องนี้เป็นธรรมชาติของมนุษย์ นับตั้งแต่คคภาษาเป็นสื่อความหมายขึ้น ได้ยินอะไรก็มักจะนำมาคุยเล่าสู่กันฟัง พร้อมกับวิพากษ์วิจารณ์ที่คนส่วนตัวเพิ่มเติมเข้าไปด้วย ถ้าเรื่องใดที่ผู้เล่าคล้อยตามก็พยายามเน้นให้หนักขึ้น หรือดูเป็นจริงเป็นจังให้น่าเชื่อถือ ซึ่งแล้วแต่ภูมิหลังของแต่ละคน

การจำเหตุการณ์แล้วเอาไปเล่าให้คนอื่นฟังนั้นเคยมีการทดลองแล้วปรากฏว่า พอเล่าต่อ ๆ ไปถึงคนที่สิบ เหตุการณ์นั้น ๆ จะเปลี่ยนไปคนละเรื่องเลยทีเดียว

ผลการเลือกตั้งของพรรคการเมืองบางพรรคซึ่งผิดความคาดหมายไปมาก จึงไม่มีข้อสรุปอื่นใดนอกจากอิทธิพลของข่าวลือนั่นเอง

ในระบบราชการมีข่าวลือได้ยินได้ฟังเหมือนกัน เช่น ลือว่าทางราชการจะขึ้นเงินเดือนให้ข้าราชการคนละ ๓๐๐ บาท ทุกคน หรือลือกันว่าจะมีการรื้อราชการออกอย่างนี้ เป็นต้น

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ข่าวลือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องมีความมุ่งหมายแอบแฝงอยู่ด้วย เช่น ข่าวลือเกี่ยวกับบุคคลหรือพรรคการเมืองก็หวังทำลายความเชื่อถือ ความนิยมที่มีต่อบุคคลและพรรคการเมืองนั้น ๆ

ข่าวลือจะได้ผลยิ่งขึ้นเมื่อเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นทั้งโดยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว หรือโดยฝีมือมนุษย์ เช่น การก่อจลาจล การขว้างระเบิดใส่กลุ่มชน จะเป็นผลให้ข่าวลือน่าเชื่อยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามยังไม่เคยเห็นประโยชน์อะไรจากข่าวลือเลย นอกจากสร้างความเข้าใจผิด ความหวาดวิตกและความวุ่นวายให้เกิดขึ้น

ควรมีมาตรการกำจัดข่าวลือได้หรือยัง ●